

አሶራውያን ፡ ከሃይማኖትና ፡ ከጦርነት ፡ ሥራቸው ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ግብፃውያን ፡
ደንጊያ ፡ እየጠረቡ ፡ የቤተ ፡ መንግሥትና ፡ የቤተ ፡ ክህነት ፡ አንፃ ፡ የሰውና ፡
የአማልክት ፡ የነገሥታት ፡ ሐውልት ፡ እያሳመሩ ፡ በመሥራት ፡ በከዋክብት ፡ ቆጠራ ፡
በሂሳብ ፡ በጥንቆላ ፡ ይኸን ፡ በመሰለው ፡ ፅውቀት ፡ የወለጠኑ ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፳፩ ።

በናፓታና ፡ በመርዌ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሁናቴ ፡ ከምቤዝ ፡ የፋርስ ፡ ንጉሥና ፡
ናስቶሴኔን ፡ የኢትዮጵያ ፡ (ናፓታ ፡) ንጉሥ-አርአንዲዝና ፡
ሔዳስፕ ፡ (ሐድ-አስ-ኤው) ።

ቁርስ ፡ የባቢሎንን ፡ መንግሥት ፡ ትቶ ፡ የፋርስን ፡ መንግሥት ፡ ኃይልና ፡
ገናናነት ፡ መሥርቶ ፡ ሰፊ ፡ ዓመት ፡ ያህል ፡ እንደገዛ ፡ ሞተ ። በመንግሥቱም ፡
ልጁ ፡ ከምቤዝ ፡ ጀኛው ፡ ነገሠ ። ይኸም ፡ ከአባቱ ፡ ከቁርስ ፡ ይበልጥ ፡ የፋ-
ርስን ፡ መንግሥት ፡ አሰፋ ። ከምቤዝ ፡ ፬ ፡ ዓመት ፡ የራሱን ፡ የፋርስን ፡ የባ-
ቢሎንና ፡ የሶርያን ፡ የፓለስቲን ፡ ግዛቱን ፡ እያደላደለ ፡ ከቆየ ፡ በኋላ ፡ በጅ-
ኛው ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ሠራዊቱን ፡ ይዘ ፡ ግብፅን ፡ ለማስገባር ፡ መጣ ።
የግብፅ ፡ ንጉሥ ፡ አማሲስ ፡ ከመጋጠሙ ፡ በፊት ፡ ሞተ ። በመንግሥቱ ፡
የተከለውም ፡ ልጅ ፡ ፕሳሜቲክ ፡ ሮኛ ፡ በፒሉዝ ፡ ቲንሽ ፡ ተዋግቶ ፡ ወደ ፡
ከተማው ፡ ወደ ፡ መምሬስ ፡ ሸሸ ። ከምቤዝም ፡ እግር ፡ በእግር ፡ እየተከታ-
ተለ ፡ ደረሰበት ፤ መምሬስንም ፡ ያዛት ። ንጉሡም ፡ ተማርከ ፡ ቲንሽ ፡ ዘመን ፡
እንደቆየ ፡ ሞተ ። የፋርስ ፡ መንግሥት ፡ አሶራውያን ፡ እንደ ፡ አደረጉት ፡ ደርሶ ፡
መመለስ ፡ ሳይሆን ፡ ተደላድሎ ፡ በሙሉ ፡ በግብፅ ፡ ግዛት ፡ ገባና ፡ ጀጌኛውን ፡
የራሱን ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ (ዲናስቲ) ፡ ሠሠረተ ። ከከምቤዝ ፡ ቀጥለው ፡
የነገሡት ፡ የፋርስ ፡ ነገሥታት ፡ ዳርዮስ ፡ ሸኛ ፡ አርታሪክሴክስ ፡ ሸኛ ፤ ዳርዮስ ፡
ጀኛ ፤ ግብፅን ፡ ገዙ ። በዳርዮስ ፡ ጀኛ ፡ ዘመን ፡ የፋርስ ፡ መንግሥት ፡
ሌሎችን ፡ አገሮች ፡ እንደያዘ ፡ ግሪክንም ፡ ለማስገባር ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ ሞከረ ።
ዳሩ ፡ ግን ፡ ግሪኮቹ ፡ በስሙ ፡ ጥሩዎቹ ፡ የጦር ፡ አለቆቻቸው ፡ በነሚትርያድ ፡
በነቲሚስቶክል ፡ በነፔሪክል ፡ በነሌዎኒዳ ፡ እየተመሩ ፡ በሚራቶን ፤ በላላሚስ ፡
በፕላቴዎስ ፡ ላይ ፡ ከጀየጌ ፡ አስከ ፡ ጀጌግጅ ፡ ዓመት ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ሙስፕ ፡ እየ-
ተዋጉ ፡ ፋርሶችን ፡ መለሷቸው ።

ስለዚህ ፡ ፋርሶቹ ፡ በዚህ ፡ ግንባር ፡ ግሪኮቹን ፡ ለማስገባር ፡ በሚጣጣሩ-
በት ፡ ጊዜ ፡ በግብፅ ፡ ግዛታቸው ፡ ላይ ፡ ግዛታቸውንና ፡ ተቆጣጣሪነታቸውን ፡
ሰላላሉ ፡ ግብፃቹ ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ አጋጠማቸው ። ከመካከላቸው ፡ ኢዮርስ ፡ የሚ-
ባለውን ፡ የፕሳሜቲክን ፡ ልጅ ፡ መሪ ፡ አድርገው ፡ ጀኛ ፡ በፋርሱ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡
ላይ ፡ ተነሡ ። በግብፅ ፡ የሚገኙ ፡ ግሪኮችም ፡ ፋርስ ፡ የአገራቸው ፡ በላጋራ ፡

ስለሆነ ፡ በግብፃዊው ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ አብረው ፡ ፋርሶቹን ፡ ለመውጋት ፡ ተዘጋጁ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ግብፃዊና ፡ ግሪኮቹ ፡ ፋርሶቹን ፡ ወግተው ፡ አሸነፉና ፡ ዋናውን ፡ ከተማ ፡ መምሬስን ፡ ያዙ ። በዚያም ፡ ነፃነታችንን ፡ አቋቋመናል ፡ ብለው ፡ አውጀው ፡ በራሳቸው ፡ ንጉሥ ፡ መተዳደር ፡ ዠመሩ ። አርታክሲስ ፡ የፋርስ ፡ ትልቁ ፡ ንጉሥ ፡ ይህን ፡ ሲሰማ ፡ ጧሺ ፡ ወታደር ፡ ላከ ። ይኸንንም ፡ ደግሞ ፡ የግሪክ ፡ መንግሥት ፡ ሲሰማ ፡ ለግብፃዊ ፡ እርዳታ ፡ በመርከብ ፡ ወታደር ፡ ላከ ። እነዚህም ፡ ከግብፃውያኑ ፡ ተደባልቀው ፡ በፋርሶቹ ፡ ላይ ፡ በደረጉት ፡ ውጊያ ፡ ፋርሶቹን ፡ አሸነፉ ። ከውጊያውም ፡ በኋላ ፡ የግሪኮቹ ፡ መሪ ፡ ቫርተመድና ፡ የፋርሱ ፡ መሪ ፡ አሾሜንስ ፡ ፊሳቸው ፡ በአንድነት ፡ ተገኘ ። እንደዚህም ፡ ሆኖ ፡ ግብፃዊ ፡ ድል ፡ አድራጊ ፡ ሆነው ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ከመንፈቅ ፡ ድረስ ፡ ነፃነታቸውን ፡ አግኝተው ፡ ዲናስቲና ፡ ንጉሥ ፡ ከራሳቸው ፡ እየለዋወጡ ፡ ፫፻፵፻ው ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ እንደደረሱ ፡ ሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡ ፋርሶች ፡ መልሰው ፡ ያዙዋቸውና ፡ በአርጣክሲስ ፡ ፫ኛ ፡ በአርክሴስ ፡ በዳርዮስ ፡ ፫ኛ ፡ ይገዙ ፡ ዠመር ። ከዚህም ፡ ጊዜ ፡ ዠምረው ፡ ወደፊት ፡ ግብፃዊ ፡ ምንም ፡ ያህል ፡ ዕድል ፡ ሳያገኙ ፡ ኃይል ፡ አግኝቶ ፡ የተነሣው ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ ይፈራረቅ ባቸው ፡ ዠመር ።

ፋርሶቹን ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ሲጥላቸው ፡ ፫፻ ፡ ዓመት ፡ በግሪኮች ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ በሮማውያን ፡ ፬፻፳፭ ፡ ዓመት ፡ በቀሰጥንጥንያ ፡ ፪፻፵፭ ፡ በዓረብ ፡ ፳፻፸፯ ፡ በቱርኮች ፡ ፭፻፲፯ ፡ ዓመት ፡ እየተገዙ ፡ ነፃነታቸውን ፡ አጥተው ፡ ኖሩ ። የታናሽ ፡ እስያ ፡ አገሮችና ፡ እስራኤሎችም ፡ እንደዚህ ፡ በሸናሬ ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሕይወታቸውን ፡ ያሳልፉ ፡ ዠመር ። ይኸንንም ፡ ወደፊት ፡ በዚህ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ እየተያያዘ ፡ ተጽፎ ፡ እናገኛለን ።

እስከዚያ ፡ ግን ፡ አሁን ፡ በናፓታና ፡ በመርዌ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሁኔታ ፡ ነገሥታቱ ፡ እነናስቶሴኔን ፡ የፋርሱን ፡ ነገሥታት ፡ እነካምቤዝን ፡ በምን ፡ አኳኋን ፡ ተዋግተው ፡ እንደመለሱ ፡ በሚቀጥለው ፡ እንመልከት ።

ፋርሶች ፡ በካምቢዝ ፡ እየተመሩ ፡ ግብፅን ፡ ከመውረራቸው ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ኢትዮጵያውያንም ፡ የግብፅ ፡ ገዥነታቸውን ፡ ትተው ፡ በናፓታ ፡ ከተቀመጡ ፡ ወዲህ ፡ ግብፃዊና ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በፊት ፡ የአሶርና ፡ የባቢሎን ፡ የፋርስ ፡ ኃይል ፡ ደግሞ ፡ በአሁኑ ፡ ሰዓት ፡ ስለአስጋቸው ፡ በመካከላቸው ፡ ያንድነት ፡ ዝምድና ፡ ለማድረግ ፡ የሞከሩ ፡ ይመስላል ። ደግሞ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ኢትዮጵያውያኑ ፡ ግብፅ ፡ ጥንት ፡ ያባቶቻችን ፡ የነገረደንኪ ፡ የነሻባቃ ፡ የነበረው ፡ ነው ፡ በማለት ፡ በአሜን ፡ አሥሮ ፡ ጊዜ ፡ ግብፅን ፡ ለመውረር ፡ ግብፃዎችም ፡ በበኩላቸው ፡ የደቡብ ፡ የኩሽ ፡ አገር ፡ ጥንት ፡ ያባቶቻችን ፡ የፈርዖኖቹ ፡ የነቱትሞሲስ ፡ የነራምሴስ ግዛት ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ በጥላላሜቲክ ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለመውረር ፡ ሞክረዋል።

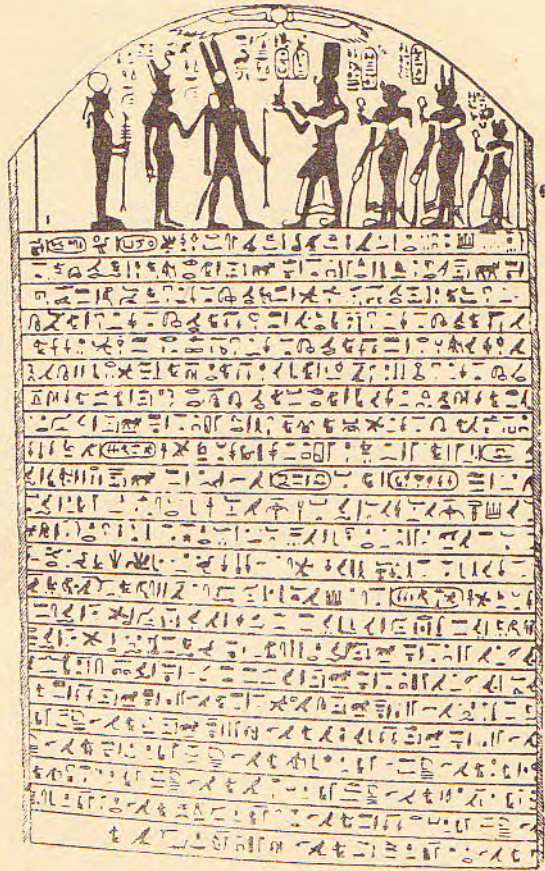
በዚህም ፡ ላይ በአሁኑ ፡ ሰዓት ፡ በግብፅ ፡ ያለው ፡ ፈርዖን ፡ ከናፓታው ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ጋብቻ ፡ ውስጥ ፡ የመጣሁ ፡ ነኝ ፡ በማለት ፡ የኢትዮጵያው ፡ ንጉሥም ፡ ይኸንኑ ፡ ጭምር ፡ እያመከኘ ፡ የወሰን ፡ ግጭት ፡ እያደረጉ ፡ ወደየሥፍራቸው ፡ ከመመለስ ፡ በቀር ፡ አንደኛው ፡ ሌላውን ፡ ሊወረው ፡ አልቻለም ። እንደዚህም ፡ ሆኖ ሁለቱ ፡ ሕዝቦች ፡ ዝምድናን ፡ ጠብን ፡ እያፈራረቁ ፡ ጥቂት ፡ ዘመን ፡ እንደቆዩ ፡ ባለፈው ፡ ምዕራፍ ፡ ስማቸውን ፡ ባነግነው ፡ በከምቢዝ ፡ ፩ኛ ፡ የተመዘገቡት ፡ በስመ ፡ ጥሩው ፡ ንጉሥ ፡ በቂሮስ ፡ የገነነው ፡ የፋርስ ፡ መንግሥት ፡ ከጊዜ ፡ ወደ ጊዜ ፡ ኃይሉን ፡ እያበዛ ፡ ግዛቱን ፡ እያሰፋ ፡ መጥቶ ፡ በቂሮስ ፡ ልጅ ፡ በከምቢዝ ፡ ሁለተኛ ፡ ዘመን ፡ ይኸው ፡ ከምቢዝ ፡ ራሱ ፡ ጦሩን ፡ እየመራ ፡ መጥቶ ፡ የግብፅን መንግሥት ፡ በጅገጅጅ ፡ ግመት ፡ ከክርስትና ፡ በፊት ፡ ወረረ ። ግብፅንም ፡ ከወረረ ፡ በኋላ ፡ ለከምቢዝ ፡ ሁለተኛ ፡ እስከ ፡ አሁን ፡ ያስገበረው ፡ የባቢሎን ፡ የአሶር ፡ የይሁዳ ፡ የእስራኤል ፡ የጦርስ ፡ የሲዶና ፡ የግብፅ ፡ የሲና ፡ የፀረብ ፡ ግዛት ፡ ሁሉ አልበቃውም ።

ስለዚህ ፡ ግብፅን ፡ ወርሮ ፡ ከተደላደለበት ፡ በኋላ ፡ ከግብፅ ፡ በደቡብ ፡ በኩል የሚገኘውን ፡ የኑብያን ፡ (የኢትዮጵያን) ፡ መንግሥት ፡ ለመውረር ፡ አሰበ ። ነገር ፡ ግን ፡ ከመውረሩ ፡ በፊት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ኃይል ፡ ምን ፡ ያህል ፡ መሆኑን ፡ ለመገመት ፡ በሰላይ ፡ በኩል ፡ ለመረዳት ፡ እንደሚገባ ፡ አመዛዘነ ። በኢትዮጵያም ፡ (በናፓታም) ፡ ከአሜን ፡ አሥሮ ፡ ቀጥሎ ፡ ፒያንኪ ፡ ፬ኛ ፡ ከፒያንኪም ፡ በኋላ ፡ አስፎርታ ፡ ከአስፎርታም ፡ ቀጥሎ ፡ ሐር - ሴ ፡ አትው ፡ ፩ኛ ፡ ነግሡዋል ።

ከነዚህም ፡ ውስጥ ፡ አስፎርታ ፡ ለንጉሥነት ፡ አምላኩ ፡ አሞን ፡ በካህናቱ ፡ በኩል ፡ ግን ፡ ይግዛን ፡ በማለት ፡ ለተሰበሰበውና ፡ ለጠየቁት ፡ የጦር ፡ አለቆች ፡ አስፎርታ ፡ ይግዛችሁ ፡ ብሎ ፡ እንደመረጠው ፡ የሚናገር ፡ ሐውልት ፡ በዚያው ፡ በናፓታ ፡ (በጀበል ፡ ባርካ) ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ አለ ። ከአስፎርታ ፡ በኋላ ፡ የነገሠው ፡ ሐርሴአቲና ፡ (ው) ፡ በምሥራቅ ፡ በኩል ፡ (ምናልባት ፡ በዛሬው ፡ በትግሬ ፡ በካረን ፡ በባንምድር) ፡ ያሉ ፡ ነጋዴዎች ፡ ሸፍተውበት ፡ እንደምን ፡ ተዋግቶ ፡ ድል ፡ እንዳደረጋቸውና ፡ ለዚህም ፡ ለአምላኩ ፡ ለአሞን ፡ ያቀረበውን ፡ መሥዋዕትና ፡ ስለት ፡ የሚዘረዝር ፡ ሐውልት ፡ በዚህ ፡ በጀበል ፡ ባርካ ፡ አለው ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ ሐርሴአትው ፡ በዘመን ፡ መንግሥቱ ፡ መጨረሻ ፡ ከመርጭ ፡ ውስጥ ፡ ናስቶሴኔን ፡ የሚባለው ፡ ተነሥቶበት ፡ መንግሥቱን ፡ ገልቶጦ ፡ ወደመርጭ ፡ ወሰደው ። ከዚህም ፡ ጊዜ ፡ ዝምሮ ፡ የናፓታ ፡ ከተማ ፡ እየቀዘቀዘ ፡ የመርጭ ፡ ከተማ ፡ እየደመቀ ፡ ሐደ ።

ስለዚህ ፡ ናስቶሴኔን ፡ በናፓታ ፡ ነጋዴዎች ፡ እግር ፡ ተተክቶ ፡ ከተማውን ፡ መርጭ ፡ አድርጎ ፡ የምሥራቅንና ፡ የምዕራቡን ፡ አገር (ኢትዮጵያ) ፡ በልዩ ልዩ ፡ ነገድ ፡ የተከፈለውን ፡ ሕዝብ ፡ እየጨመረ ፡ ይገዛ ፡ ዝምሮ ። ስለዚህ ፡ የግሪኮችና ፡ የሮማውያኑ ፡ ጸሐፊዎች ፡ እነሌሊዎዶር ፡ የጻፉት ፡ እንደሚላው ፡

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የሚታየው ፡ የግብፆችን ፡ ሥልጣኔ ፡ ጽሑፍና ፡
 ፊደል ፡ ተቀብለው ፡ ከሚሠሩበት ፡ የኢትዮጵያ ፡ (ኑብያ ፡) ንጉሥ
 ታት ፡ ውስጥ ፡ አስገብቶ ፡ (የኛ ፡ ጽሑፍ ፡ ዘዋሬ ፡ ንብረት ፡ አስ
 ገብቶ ፡) የሚለው ፡ ንጉሥ ፡ ለአምላኩ ፡ ለአምን—ሬ ፡ (ፀሐይ ፡
 አምን ፡) ሴተ ፡ መቀደስ ፡ ስለት ፡ ሲሰጥ ፡ የተጸፈበት ፡ በጽሑፍ ፡ ጫና ፡
 ያሉት ፡ የአምላኩ ፡ የአምን ፡ የንጉሡ ፡ የአስገብቶ ፡ እንደዚሁም ፡
 የሴት ፡ አማልክትና ፡ የንጉሡ ፡ ሚስቶች ፡ ሐውልት ፡ ነው ።

ዋላስ ፡ ባጅ ፡ ጌኛ ፡ ሾሊም ፡ ገጽ ፡ ፵፪ ።

ከምቢዝ ፡ ግብፅ ፡ በወረረበት ፡ ናስቶሴኔን ፡ በመርዌ ፡ በነገሠበት ፡ ዘመን ፡ ከምቢዝ ፡
 የፋርሱ ፡ ንጉሥ ፡ በወዳጅነት ፡ መታያ ፡ ይዘው ፡ ሄደው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ንጉሥ ፡
 የናስቶሴኔን ፡ ኃይል ፡ መርምረው ፡ እንዲነግሩት ፡ ያገሩን ፡ የመርዌን ፡ ቋንቋ ፡ የሚ
 ያውቁትን ፡ በአምብል ፡ የሚኖሩ ፡ ኤክቲዎፋጅ ፡ የሚባሉትን ፡ ሰዎች ፡ መርጦ ፡ ከኤ
 ሌፋንቲን ፡ ከተማ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ላካቸው ። እነሱም ፡ ከኤሌፋንቲን ፡
 ወደ ፡ መርዌ ፡ መጥተው ፡ «እነሆ ፡ ወዳጅነትህን ፡ የሚፈልገው ፡ የፋርሱ ፡ ትልቁ
 ንጉሥ ፡ ከምቢዝ ፡ የላከልሀ ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ብለው ፡ ልብስ ፡ የአንገትና ፡ የእጅ
 ጌጥ ፡ ሽቱና ፡ መጠጥ ፡ አቀረቡለት ። እሱም ፡ መታያውን ፡ በዝርዝር ፡ አይቶ ፡
 ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ለመልክተኞቹ ፡ እንደዚህ ፡ አላቸው ፡ የፋርስ ፡ ንጉሥ ፡ ይኸንን
 ገጸ ፡ በረከት ፡ አሲዞ ፡ የላካችሁ ፡ የመንግሥቱን ፡ ኃይል ፡ መርምራችሁ ፡ ተመ
 ልሳችሁ ፡ እንድትነግሩት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በእውነት ፡ የእኔን ፡ ወዳጅነት ፡ ፈልጎ ፡ አይደ
 ለም ፡ . . . . አሁንም ፡ ከኔ ፡ ወገን ፡ ይኸን ፡ ቀስት ወስዳችሁ ፡ ለፋርስ ፡ ንጉሥ ፡
 ስጡት ፡ እንደኔም ፡ ይኸን ፡ ቀስት ፡ የሚዘረጋ ፡ ከፋርስ ፡ ውስጥ ፡ ገብዝ
 የተገኘ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ መጥተው ፡ ይውግኝ ፡ ሲል ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡
 በነሱው ፡ ፊት ፡ ቁልጣማውን ፡ ቀስት ፡ ዘርግቶ ፡ አሳይቶ ፡ መልሶ ፡ የዘረጋውን ፡
 ቆልጭጭ ፡ ሰጣቸው ፡ እነሱም ፡ ያመጡለትን ፡ ልብስና ፡ ወርቅ ፡ ከተመለከተ ፡
 በኋላ ፡ ይኸ ፡ ሁሉ ፡ በኔ ፡ ዘንድ ፡ ርካሽ ፡ ነው ፡ እስረኛዬን ፡ እንኳን ፡ በወርቅ ፡
 እግር ፡ ብረትና ፡ ሰንሰለት ፡ ነው ፡ የማስረው ፡ ሲል ፡ እወሀኒ ፡ ቤት ፡ ድረስ ፡ መልክተ
 ኞቹን ፡ ራሱ ፡ ወስዶ ፡ አሳያቸው ፡ ይባላል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ መልክተኞቹ ፡ ተሰናብተው ፡ ወደአገራቸው ፡ ተመለሱ ።
 ያዩትንም ፡ የሰሙትንም ፡ ሁሉ ፡ ነገሩት ፤ ይልቁንም ፡ የቀስቱን ፡ አላላክና ፡
 ማስፈራራት ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ከምቢዝ ፡ ተናደደ ። ከፋርስና ፡ ከባቢሎን ፡
 ሌላ ፡ ጭፍራም ፡ ሳይጨምር ፡ በንዴት ፡ በአጠገቡ ፡ የሚገኘውን ፡ ጦር ፡ ብቻ ፡
 ይዞ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለመውጋት ፡ ተነሥቶ ፡ ገዘውን ፡ ወደመርዌ ፡ ዠመረ ።
 ግማሹን ፡ ጦር ፡ በዓባይ ፡ በኩል ፡ ልከ ፡ ግማሹን ፡ ጦር ፡ ራሱ ፡ እየመራ ፡
 ወሀ ፡ በሌለበት ፡ በኮርስኮ ፡ በረሐ ፡ በኩል ፡ መጣ ። ዳሩ ግን ፡ በበረሐ ፡
 መካከል ፡ ሲገባ ፡ ሠራዊቱ ፡ በወሀ ፡ ጥም ፡ የተነሣ ፡ መንዝ ፡ አቃተው ፡
 ስንቅም ፡ አለቀበት ። ስለዚህ ፡ ለወታደሩ ፡ የድንፋታም ፡ የሚያበረታታም ፡
 ቃል ፡ እየተናገረ ፡ በጊያዝ ፡ የጦር ፡ ሠራዊቱ ፡ ችግሩን ፡ ማለፍ ፡ በጭራሽ ፡
 የማይቻለው ፡ ሆነ ።

ይኸንንም ፡ ራሱ ፡ ጭምር ፡ ስለተረዳው ፡ እንደተናደደ ፡ ሳይወድ ፡ በግድ ፡
 ተመልሶ ፡ ወደቴብ ፡ ከተማ ፡ ሄደ ። ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ እንደ ተመለሰ ፡ አሳቡ ፡ ሳይ
 ሳካለትና ፡ ኢትዮጵያን ሳይወጋና ፡ ሳያስገብር ፡ በመቅረቱ ፡ ብስጭት ፡ አድርጎት
 ስለነበረ ፡ እስኪሞት ፡ ድረስ ፡ በግብግውያኑም ፡ በፋርሶቹም ፡ ብዙ ፡ የጭካኔ ፡
 ሥራ ፡ ሠራ ። ብዙም ፡ ደም ፡ አፈሰሰ ። ከኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ተልኮ ፡ የነበረ
 ውን ፡ ቀስት ፡ መዘርጋት ፡ ሁሉ ፡ አቅቶት ፡ እሱ ፡ ብቻ ፡ የዘረጋውን ፡ ባርዲያ ፡

የሚባለውን ፡ የገዛ ፡ ዘመዱን ፡ አንቆ ፡ ገደለው ። የግብፅ ፡ ንጉሥ ፡ የነበረው ፡ ፕላሚቲክ ፡ ፫ኛ ፡ የሚባለውንም ፡ አስገድሎ ፡ የግብፅን ፡ ግዛት ፡ ለእህቱ ፡ ባል ፡ ለአርአንዲት ፡ (አርንዳቲስ) ፡ ሰጠው ። እንደዚህም ፡ እያደረገ ፡ በብስጫትና ፡ በጭካኔ ፡ ደም ፡ በማፍሰስ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መልስ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ተኩል ፡ ያህል ፡ እንደቆየ ፡ ሞተና ፡ ልጁ ፡ ዳርዮስ ፡ እንደኛ ፡ በመንግሥቱ ፡ ተከተለው ፡ በዚህ ፡ በከምቢዝና ፡ በዳርዮስ ፡ ፩ኛ ፡ በአርቀሴስ ፡ በአርቃክሰሊስ ። አንደኛ ፡ በዳርዮስ ፡ ፪ኛ ፡ ዘመን ፡ (፭፻፳፭-፬፻ ፡ ከክርስትና ፡ በፊት) ላይ ፡ የፋርስ ፡ ግዛት ፡ ከመቸውም፡ጊዜ ፡ ይልቅ፡ሰፍቶ ፡ ኃያል ፡ ሆነ ። የግዛቱ፡ስፋት ፡ ከሕንድ ፡ ፫ምሮ ፡ እስከ ሊቢያ ፡ በደቡብ ፡ እስከ ፡ ናፓታ ፡ ወሰን ፡ ደረሰ ። ይኸንንም ፡ የሰፋውን ፡ ግዛት ፡ ዳርዮስ ፡ በ፴፩ ፡ ታላላቅ ፡ አገር ፡ ከፈለው ፡ በያንዳንዱ ፡ አገር ፡ ሳትራፕ ፡ (ያገር ፡ ጌታ) ፡ የሚባል ፡ እንደ ፡ ንጉሥ ፡ የሚገዛ ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ሰው ፡ ሾመ ።

እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ በየግዛታቸው ፡ ተቀምጠው ፡ ግብር ፡ እያስወጡ ፡ ወታደር ፡ እየመለመሉ ፡ ለትልቁ ፡ ንጉሥ ፡ እንደ ፡ ዳርዮስ ፡ ላለው ፡ በቀጥታ ፡ እየገበሩ ፡ ይገዛሉ ። ስለዚህ ፡ ከ፴፩ዱ ፡ የግዛት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ግብፅ ፡ እንደኛዋ ፡ ስለሆነች ፡ አርአንዲት ፡ በፋርስ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ ተጅሞ ፡ ይገዛት ፡ ገመር ። እሱም ፡ እንደጌታውና ፡ እንደአማቹ ፡ እንደከምቢዝ ፡ ኃይለኛ ፡ ሆኖ ፡ በልስላሴ ፡ ግብፅን ፡ እንዲያስተዳድር ፡ ያዘዘውን ፡ የዳርዮስን ፡ ቃል ፡ እየጣሰ ፡ በግብፆቹ ፡ ላይ ፡ የአገዛዝ ፡ ቀንበር ፡ አጸናባቸው ። እንደዚሁም ፡ የመርዌዎቹ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ከከምቢዝ ፡ የተላላከው ፡ ንጉሣቸው ፡ ናሱቶሴኒን ፡ ስለሞተ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ወንድሙ ፡ ሂዳስፕ ፡ (ሂድ ፡ አስ ፡ ኤው-ሐንዲው ፡ አብራ) የሚባለው ፡ ነግሥ ፡ በነፃነት ፡ ራሱን ፡ ችሎ ፡ ያስተዳድራል ። ነግር ፡ ግን ፡ እነሆ ፡ በከምቢዝ ፡ ጊዜ ፡ የከሸፈውን ፡ አሁን ፡ አርአንዲት ፡ የግብፅ ፡ ንጉሥ ፡ የሂዳስፕን ፡ መንግሥት ፡ በፋርስ ተደግፎ ፡ ሊያስገብር ፡ መምጣቱን ፡ እንመለከታለን ።

በግብፅ ፡ ንጉሥ ፡ በአርአንዲትና ፡ በመርዌው ፡ (ኢትዮጵያ) ንጉሥ ፡ መካከል ፡ የተደረገውን ፡ ታሪክ ፡ የጻፈው፡ሄሴዎዶር ፡ የሚባል ፡ የግሪክ ፡ (የሬንቄ ?) ተወላጅ ፡ በ፫ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በኋላ ፡ የነበረ ፡ ነው ። እሱም ፡ በግሪክ ፡ ቋንቋ ፡ «ኤትዎፕክ-ኢትዮጵያውያንና ፡ ወይም ፡ ቲያገገንና ፡ ከሪክሌ ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ መጽሐፍ ፡ ጽፏል ። ይኸን ፡ መጽሐፉን ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የጽሑፉ ፡ አሰክክ ፡ አስደሳች ፡ ቢሆን ፡ ታሪኩ ፡ ልብ ፡ ወለድ ፡ ይሆንን ፡ በማለት ፡ የዛሬ ፡ ዘመን ፡ ጸሐፊና ፡ አንባቢ ፡ ለንግግር ፡ መሠረት ፡ ለመስጠት ፡ ይቸገርበታል ። ግማሾቹ ፡ ሄሴዎዶር ፡ ሲጽፍ ፡ አተራረኩን ፡ ከራሱ ፡ እየሞላ ፡ ስለአጋነነው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ታሪኩ ፡ ከመሠረቱ ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ብለዋል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ እንደተረት ፡ የመሰለውን ፡ የካሪክሌንና ፡ የቲያኸንን ፡ ጉዳይ ፡ ወደጎን ፡ ትተን ፡ እውነት ፡ የሚመስለውን ፡ የግብፅን ፡ ገዥና ፡ የኢትዮጵያን ፡ ንጉሥ ፡ ጦርነት ፡ ከዚህ ፡ እንቀጥላለን ።

ፋርሶች ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ኢትዮጵያን ፡ (ናፓታንና ፡ መርዌን) እንደሌላው ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በይዙ ፡ ከግብፅ ፡ በደቡብ ፡ በኩል ፡ እንደዚሁም ፡ በቀይ ፡ በሐር ፡ ዳር ፡ አንዳንድ ፡ አገር ፡ መያዛቸው ፡ አልቀረም ። ከኢትዮጵያውያንም ፡ ውስጥ ፤

በፋርስ ፡ ውስጥ ፡ ወታደርነት ፡ እየተቀጠሩ ፡ ሩቅ ፡ አገር ፡ ድረስ ፡ እየሄዱ ፡ ይዋጉ ፡ ነበር ። ለምሳሌ ፡ ፋርሶች ፡ ግሪኮችን ፡ ለማስገበር ፡ በዳርዮስ-ተከታይ ፡ በአክሳርኬስስ ፡ (፬፻፹፮-፱፻፷፮ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡) የሚባለው ፡ ንጉሥ ፡ በተጓዘ ፡ ጊዜ ፡ በውስጡ ፡ ከነበረው ፡ ከልዩ ፡ ልዩ ፡ አገር ፡ ከተጠራቀመው ፡ ሠራዊት ፡ ውስጥ ፡ ኢትዮጵያውያንም ፡ የአንበሳና ፡ የነብር ፡ ለምድ ፡ ለብሰው ፡ ከአረቦች ፡ ጋር ፡ ሆነው ፡ በዳርዮስ ፡ ልጅ ፡ በአርሶቶን ፡ እየታዘዙ ፡ ተሰልፈው ፡ ነበር ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ ይገኛል ። ስለዚህ ፡ ፋርስ ፡ ሙሉውን ፡ እንኳን ፡ በይሆንለት ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሰሜናዊ ፡ ጠረፍ ፡ መግዛቱን ፡ ያስረዳል ። በአሁኑ ፡ ሰዓት ፡ ግን ፡ ዋና ፡ ጠብ ፡ ያበቀለው ፡ ወርቅና ፡ ማዕድን ፡ የሚገኝበት ፡ በሬላዬ ፡ ከተማ ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ አገር ፡ ነው ።

ይኸ ፡ ሥፍራ ፡ ከቀድሞ ፡ ገምሮ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፡ በአሁኑ ፡ ሰዓት ፡ በፋርሶቹ ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ከተማይቱ ፡ በፋርስ ፡ ወታደር ፡ ትጠበቃ ለች ። ስለዚህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ሐድ ፡ አስ ፡ ኤው ፡ ወታደር ፡ ይዞ ፡ ሔዶ ፡ የፋርሶቹን ፡ ወታደሮች ፡ አባሮ ፡ ይቺን ፡ ከተማ ፡ አርአንዲስ ፡ ከመምጣቱ ፡ በፊት ፡ እጅ ፡ አደረገ ። አርአንዲስም ፡ ይኸን ፡ ሲሰማ ፡ ከቴብ ፡ ወታደሩን ፡ ይዞ ፡ ወደ ፡ ሲዬን ፡ ከተማ ፡ መጣ ፡ ኢትዮጵያውያንም ፡ ወደዚያው ፡ ሔደው ፡ ውጊያ ፡ ገጠሙ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ግብዖቹ ፡ አስቀድመው ፡ በከተማው ፡ ቅጥር ፡ ውስጥ ፡ ስለነበሩ ፡ ለኢትዮጵያውያን ፡ ማጥቃት ፡ አልሆነላቸውም ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያው ፡ ንጉሥ ፡ የሚያደርገው ፡ ቢያጣ ፡ ያባይን ፡ ወሀ ፡ እያስቆፈረ ፡ በቦይ ፡ አውጥቶ ፡ ከተማውን ፡ እንዲያጥለቀሩትና ፡ የአርአንዲስ ፡ ጦር ፡ ከውስጥ ፡ እንዲወጣ ፡ ማስገደጃ ፡ ብልሐት ፡ ሠራ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ አርአንዲስ ፡ ከከተማዋ ፡ ጦሩን ፡ ይዞ ፡ ወጥቶ ፡ ለመዋጋት ፡ ወሰነ ። እሱንም ፡ በተከተለው ፡ ጦር ፡ ውስጥ ፡ የፋርስ ፡ የሚደን ፡ የሊቢያ ፡ የግብፅ ፡ ወታደር ፡ ፈረሰኛውም ፡ እግረኛውም ፡ ብዙ ፡ ነው ። ከኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ፡ ጋር ፡ እነዚያ ፡ በዋሽ ፡ ነዋሪ ፡ በበረሃ ፡ ነዋሪ ፡ የሚባሉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የኢትዮጵያ ፡ የበጅያ ፡ የብሌመይ ፡ የዓረብ ፡ ተወላጆች ፡ ናቸው ። ከእነርሱም ፡ ውስጥ ፡ በቀስት ፡ አደጋገንና ፡ አወራወር ፡ በግር ፡ ሩጫ ፡ በዝሆንና ፡ በግመል ፡ ግልቢያ ፡ የተመሰገኑ ፡ ሞልተዋል ።

እንደዚህ ፡ የበረከተው ፡ የሁለቱ ፡ ወገን ፡ ጦር ፡ ከተቀራረበ ፡ በኋላ ፡ የፋርስ ፡ የፈረሰኛ ፡ ጦር ፡ ሽምጡን ፡ ለቆ ፡ መጣ ። ኢትዮጵያውያንም ፡ በንጉሣቸው ፡ የጦር ፡ መላ ፡ አዋቂነት ፡ እየተመሩ ፡ በዝግታ ፡ የፋርስን ፡ ጦረኛ ፡ ተቀብለው ፡ ፈረሰኛው ፡ ከፈረሰኛው ፡ እግረኛው ፡ ከእግረኛው ፡ ዝሆን ፡ ተቀማጭም ፡ ባለጠሩም ፡ በላቀስቱም ፡ ሁሉም ፡ ተደባልቆ ፡ ይዋጋ ፡ ገምር ። የፋርሱ ፡ መሪ ፡ ከሁሉ ፡ ይበልጥ ፡ የተማመነው ፡ የፈረሰኛውን ፡ ጦር ፡ ነበር ። ይኸንንም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ስለአወቁት ፡ በተለይ ፡ የብሌሚይ ፡ አገር ፡ ተዋጊ ፡ ጨፍፍውን ፡ እንደያዘ ፡ እፈረሰኛው ፡ መሃል ፡ ገብቶ ፡ ተዋጊውን ፡ ትቶ ፡ አባሮ ፡ የሚመታበትን ፡ ሽሽቶ ፡ የሚያመልጥበትን ፡ የፈረሰን ፡ ሆድ ፡ ሆዱን ፡ በጨፍፍ ፡ እየዘረከት ፡ ረራረፈው ። የፋርስ ፡ ወታደርም ፡ ከፈረሰ ፡ ላይ ፡ ከወደቀ ፡ በኋላ ፡ የለበሰው ፡ የብረት ፡ ልብ

ስና፡ የራሱ፡ ጥሩር፡ ለሩጫም፡ ለመዋጋትም፡ ስለከለከለው፡ ብለሚዎቹ፡ እንደልባቸው፡ እየደበደቡ፡ ፈጁት ። የቀረውንም፡ የፋርስን፡ የግሪኛ፡ ጦር፡ ኢትዮጵያውያኑን፡ የያዘው፡ የዝሆኑ፡ አገጥሞ፡ በላያቸው፡ እየሮጠ፡ ሲፈጅ፡ በዝሆኑ፡ ላይ፡ የተቀመጡት ሰዎች፡ ደግሞ፡ ቀስታቸውን፡ እየደገኑ፡ በወስፊንጥራቸው፡ ብዙ፡ ጠላት፡ ፈጁ ። ይኸን፡ ሁሉ፡ የፋርሶችና፡ የግብፆቹ፡ ጠላት፡ የነገሩን፡ አያያዝ፡ ቢያመዛዝነው፡ እንደማያዘልቅ፡ ስለተረዳው፡ በወርቅ፡ ሠረገላው፡ ላይ፡ ተቀምጦ፡ እየተመለከተ፡ ሲያዋጋ፡ ቆይቶ፡ የነገሩን፡ ማስፈራት፡ ሲረዳው፡ ከሠረገላው፡ ወርዶ፡ በፈረሱ፡ ላይ፡ ተጋብቶ፡ ሸሸ ። እሱ፡ ከሸሸ፡ በኋላ፡ ተራው፡ የግብፅና፡ የሊቢያ፡ የሜዶን፡ ወታደር፡ ብዙ፡ ሰዓት፡ ተዋጋ ። በኋላ፡ ግን፡ የንጉሣቸውን፡ መሸሽ፡ የታመኑበትን፡ የፈረሰኛውን፡ ማለቅ፡ ሲሰሙ፡ ከሞት፡ የተረፉት፡ ግማሾቹ፡ ሸሹ፡ የቀሩትም፡ ተማረኩ ። የኢትዮጵያው፡ ንጉሥ፡ ገና፡ አስቀድሞ፡ ድሉ፡ ወደራሱ፡ መሆኑን፡ ስለተረዳው፡ እዚህ፡ እየተዋጋችሁ፡ መፋጀታችሁን፡ ትታችሁ፡ ሂዳችሁ፡ ሌሎቹ፡ የሚሸሹበትን፡ መንገድ፡ ያዙ፡ ብሎ፡ አዘ፡ ኖሮ፡ እነዚህ፡ የተላኩት፡ በዓባይ፡ ዳር፡ ያለውን፡ በሩን፡ ስለየዙባቸው፡ ግማሾቹ፡ ተስፋ፡ ቆርጠው፡ ወደ፡ ባሕር፡ እየገቡ፡ ሞቱ ። በፈረስ፡ የሸሸውም፡ ንጉሡ፡ አሪክንዴስ፡ ተመትቶ፡ እንደተማረከ፡ ደሙን፡ እያዝረከረከ፡ ዕድል፡ አድራጊው፡ ንጉሥ፡ እሂድዳስጥ፡ ፊት፡ ቀረበ ። የኢትዮጵያው፡ ንጉሥም፡ በየው፡ ጊዜ፡ ራራለት፡ ብዙም፡ የሚያጽናና፡ ንግግር፡ አደረገለት ። ቁስሉንም፡ አክሙት፡ ብሎ፡ ለመድኃኒት፡ አዋቂዎች፡ አዘዘ፡ ይባላል ።

ከዚህ፡ በኋላ፡ ምርጥ፡ በሆነው፡ በወርቅ፡ ዕቃ፡ በተጫነው፡ ዝሆን፡ ላይ፡ ተቀምጦ፡ በጦር፡ ሠራዊቱ፡ እንደታጀበ፡ በየመንገዱ፡ እልልታና፡ ደስታ፡ እየተፈራረቀለት፡ ወደሲዩን፡ ከተማ፡ ገባ ። እንደዘመኑ፡ ልማድ፡ ለዓባይ፡ አምላክ፡ ነጭ፡ በሬ፡ አርዶ፡ የምስጋና፡ መሥዋዕት፡ አቀረበ ። የኢትዮጵያው፡ ንጉሥ፡ የድሉን፡ በዓል፡ የመሥዋዕቱን፡ ሥን፡ ሥርዓት፡ ከፈጸመ፡ በኋላ፡ ከምርክኞቹ፡ ውስጥ፡ በርነት፡ ያላቸውን፡ ለወታደሩና፡ ለሹማምንቱ፡ አደላቸው ። የጨዋ፡ ወገን፡ የሚባሉትን፡ ሁሉ፡ ነፃነት፡ ሰጥቶ፡ ለቀቃቸው ። ቆስሎ፡ ለተኛው፡ ለግብፁ፡ ንጉሥ፡ ለፋርሱ፡ ገዥ፡ ለአሪክንዴስ፡ እንደዚህ፡ ሲል፡ ላከበት ። የዚህ፡ የጦርነት፡ ምህንድስና፡ የሆነውን፡ የፊላዬን፡ ከተማና፡ የማዕድኑን፡ ሥፍራ፡ በእጅ፡ አደርጋለሁ ። ከዚህ፡ የበለጠ፡ ከንቱ፡ የግዛት፡ ፍላጎት፡ የለኝም ። ራሱ፡ በጠባቤ፡ በዓባይ፡ የተከለለው፡ የጥንት፡ አገሬ፡ ይበቃኛል ። ፍርድንና፡ ሕግንም፡ ለማክበር፡ ስል፡ አንተንም፡ በነፃነት፡ ለቅቁሃለሁ ። ነገር፡ ግን፡ ለወደፊቱ፡ ከወሰንህ፡ አትለፍ፡ ለፋርሱ፡ ንጉሥም፡ እንደዚህ፡ ብለህ፡ ጻፍለት፡ «ወንድምህ፡ ሂዳስጥ፡ (ሐድ-አስ-ኤው)፡ ድልን፡ በጨበጣ፡ ውጊያ፡ አግኝቷል ። ነገር፡ ግን፡ የራስህን፡ አገር፡ መልሶ፡ ለቆልሃል ። ይኸነንም፡ ማድረጉ፡ ወዳጅነትህን፡ ፈልጎ፡ ነው ። ምክንያቱም፡ ፍቅር፡ ለሰው፡ ልጅ፡ ከዕንቅ፡ የበለጠ፡ ነገር፡ ነውና ። ይሁን፡ እንጂ፡ የጦርነት፡ ምልክት፡ በምትሰጥበት፡ ቀን፡ ለመዋጋት፡ እምቢ፡ አይልም» ።

ይኸንንም ፡ ሁሉ ፡ አድርጎ ፡ ሲጨርስ ፡ ወደራሱ ፡ ከተማ ፡ ወደመርዌ ፡ በደ ስታ ፡ ተመለሰ ። ከተመለሰ ፡ በኋላ ፡ የቆየውን ፡ ያገር ፡ ልምድ ፡ በመከተል ፡ ለፀ ሐይ ፡ አምላክ ፡ አራት ፡ ነጭ ፡ ፈረሶችና ፡ አንድ ፡ ከሌት ፡ ያልደረሰ ፡ የሰው ፡ ወጣት ለጨረቃ ፡ አምላክ ፡ ሁለት ፡ ነጭጭ፡በሬዎችና ፡ አንዲት ፡ ከወንድ ፡ ያልደረሰች ፡ ልጅ ፡ አገረድ ፡ ሰዋ ፡ ይባላል ።

ይኸም ፡ የሰው ፡ መስዋዕት ፡ ልማድ ፡ በአፍሪካና ፡ በእስያ ፡ በምሥራቅ ፡ አው ሮፓ ፡ በቀድሞ ጊዜ ፡ የተለመደ ፡ ነበር ። የመርዌም ፡ የግብፃውያንም ፡ የአሶራውያንና ፡ የፍልስጥኤማውያን ፡ ነገሥታት ፡ ሁሉ ፡ በርታ ፡ ያለ ፡ ችግርና ፡ ጦርነት ፡ ሲገጥማቸው ፡ ለአማልክቶቻቸው ፡ ስለት ፡ የሚያደርጉት ፡ ሲደርስላቸውም ፡ የሚሰ ወጡት ፡ የሰው ፡ መስዋዕት ፡ ነበር ። እንኳን ፡ እነሱ ፡ የእግዚአብሔር ፡ ምርጥ ፡ የሚ ባሉት ፡ የአብርሃም ፡ ልጆች ፡ እስራኤሎች ፡ እንኳን ፡ ይኸንን ፡ ልማድ ፡ የተከተ ሉበት ፡ ጊዜ ፡ አለ ። ዮፍታሂ ፡ (ይፋትሀ) ፡ የሚባለው ፡ የእስራኤል ፡ መስፍን ፡ የአ ሞን ፡ ንጉሥ ፡ አገሩን ፡ ቻለስቲንን ፡ ሊቀማው ፡ ጠሩን ፡ ይዞ ፡ በተጓዘበት ፡ ጊዜ ፡ «የአሞንን ፡ ልጆች ፡ በጄ ፡ አሳልፈህ ፡ በትሰጠኝ ፡ ድል ፡ አድርጌ ፡ ስመለስ ፡ ከቤት ፡ ሊቀበለኝ ፡ መዠመሪያ ፡ የሚወጣውን ፡ እስዋልሃለሁ» ብሎ ፡ ተሳለ ። ከአሞናውያን ፡ ተዋግቶ ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ ሲመለስ ፡ ከቤቱ ፡ የሚወዳትና ፡ የወለዳት ፡ ልጁ ፡ ከበሮዋን እየመታች ፡ ልትቀበለው ፡ ወጣች ። በያትም ፡ ጊዜ ፡ ደንግጦ ፡ ልብሱን ፡ ቀደደ ፤ እንዲህም ፡ አላት ፡ «አወዳ ፡ ልጄ ፡ ሆይ ፡ አጥብቀኸ ፡ አሳዘንኸኝ ፡ ወደ ፡ እግዚአብ ሔር ፡ አፈን ፡ ከፍቻለሁና ፡ ከዚያም ፡ እመለስ ፡ ዘንድ ፡ (የተሳልሁትንም ፡ አስቀር ፡ ዘንድ) ፡ አይቻለኝም ፡ አላት ። እሷም ፡ እንዲህ ፡ ስትል ፡ መለሰችለት ፡ አባቴ ፡ ሆይ ፡ አፍሀንስ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከከፈትህ ፡ እንደተሳልህ ፡ አድርግብኝ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ሁለት ወር ፡ ወደ ፡ ተራራ ፡ ወጥቼ ፡ ለብላቴንቴ ፡ (ለወጣትነቴ) ከንደኞቼ ፡ ጋር ፡ እንዳለቅስ ፍቀድልኝ» ፡ አለችው ። እሱም ፡ ፈቀደላት ። ወደተራራው ፡ ሔዳ ፡ ሁለት ፡ ወር ፡ ከአለቀሰች ፡ በኋላ ፡ ወደ አባቷ ፡ ተመለሰች፡እሱም፡እሷን ፡ ሰውቶ ፡ ስለቱን፡ፈጸመ ። መጽሐፈ ፡ መሳፍንት ፡ ምዕራፍ ፡ ፲፩ ፡ ቅጥር ፡ ፱-፵ ፡ ተመልከት ።

ወደ ታሪኩ ፡ እንመለስ ።

የኢትዮጵያው ፡ ንጉሥ ፡ ሂዳስፕ ፡ በመርዌ ፡ ከተማ ፡ የድሉን ፡ በዓል ፡ የመስ ሞዕቱን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ከፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በውስጡ ፡ የሚገዙ ፡ አገሮች ፡ እንኳን ፡ ደስ ፡ አለህ ፡ ለማለት ፡ የሴርን ፡ ሰዎች ፡ የነጭና ፡ የቀይ ፡ በሕር ፡ ሰዎች ፡ የየመን ፡ ሰዎች ፡ በዋሻ ፡ የሚኖሩ ፡ ከኤርትራ ፡ በሕር ፡ ዳር ፡ ያሉት ፡ ወርቅና ፡ ጥንድ ፡ አንበሶች ፡ ብሌሚይ ፡ ቀስትና ፡ ወስፈንጥር ፡ አክሱሞች ፡ (በተገኘነት ፡ ሳይሆን ፡ በወዳጅነት) ፡ ቀጭኔ ፡ አመጡለት ። እሱም ፡ የድሉን ፡ በዓል ፡ ለማክበር ፡ መታያ ፡ እየያዙ ለት ፡ ለመጡት ፡ ሁሉ ፡ ሽልማትም ፡ ስጦታም ፡ እየሰጠ ፡ አስደስቶ ፡ በያገራቸው ሰደዳቸው ። በዚህ ፡ ሰዎን ፡ ለታሰረ ፡ እስረኛና ፡ ወንጀለኛ ፡ ሁሉ ፡ ምሕረት ፡ አድርጎ ፡ ሁሉንም ፡ አስደሰተ ፡ ይባላል ። ሞሪዬ ፡ ፩ኛ ፡ ሾሊም ፡ ፫፻፷፩ ፡ ገጽ ፡ ተመልከት ።

ይህ ፡ ንጉሥ ፡ ታሪኩ ፡ እንደሚለው ፡ በቅን ፡ ፍርድና ፡ በትክክለኛነት ፡ ሸ፰ ፡ ዓመት ፡ ከገዛ ፡ በኋላ ፡ በ፱፻፶ ፡ ዓመት ፡ ግድም ፡ ሞተ ። በመንግሥቱም ፡ ዘመዱና ፡ ወራሹ ፡ ቤሩክ-ኤም-ሔብ ፡ ከሱም ፡ ቀጥሎ ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ እስኪነሣ ፡ ድረስ ፡ ታክኬን ፡ ነገሠ ። ከታክኬን ፡ በኋላም ፡ ሕንደኬ ፡ ንግሥት ፡ የምትባለዋ ፡ በመርዌ ፡ ነገሠች ። በዕፅም ፡ ዘመን ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ተነሥቶ ፡ ትልቁን ፡ የፋርስን ፡ መንግሥት ፡ ገልብጦ ፡ የራሱን ፡ የቀጣር ፡ ግዛት ፡ አቆመ ። የዚህንም ፡ ታሪክ ፡ ከግሪክ ፡ ታሪክ ፡ ጋር ፡ አያይዘን ፡ ከስር ፡ ዠምረን ፡ ቀጥሎ ፡ በሚገኘው ፡ ምዕራፍ ፡ እንመልከት ።

ምዕራፍ ፡ ሸ፱ ።

ግሪኮች ።

ዛሬ ፡ «ግሪክ» ፡ በሚባለው ፡ ስም ፡ የተጠቀለለው ፡ ሕዝብ ፡ ያን ፡ ጊዜግን ፡ ዛሬም ፡ ቋንቋውም ፡ የተለያየ ፡ ነበር ። የኑሮውም ፡ ጊዜ ፡ በግምት ፡ የሚታወቀው ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ከ፩፻፲ ፡ ፯፻ ፡ ዓመት ፡ ዠምሮ ፡ ነው ።

ግሪኮች ፡ የሚባሉት ፡ በምዕራብ ፡ በኩል ፡ ባለው ፡ አገር ፡ ተቀምጠው ፡ ሳለ ፡ ደግሞ ፡ ከምሥራቅ ፡ የመጡት ፡ የዮሲክ ፡ ቋንቋ ፡ የሚናገሩ ፡ ዛሬ ፡ አቴናባላ በት ፡ አቴካና ፡ አውቢያ ፡ በሚባለው ፡ በምሥራቅ ፡ ወገን ፡ ተቀመጡ ። እነዚህም ፡ የአቴንን ፡ ከተማ ፡ የመሠረቱ ፡ ናቸው ። ደግሞ ፡ ግማሾቹ ፡ ከላይ ፡ ከሰሜን ፡ ከቴሳሊያን ፡ ከትራቺያ ፡ መጥተው ፡ እስከ ፡ ቆሮንቶስ ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ አገር ፡ ያዙ ። እነዚህም ፡ ለየግላቸው ፡ ሶስት ፡ ቋንቋ ፡ (ዲያሌክት) ፡ ለየራሳቸው ፡ የሚናገሩ ፡ ሕዝቦች ፡ በያለበት ፡ ተቀምጠው ፡ ጥቂት ፡ መቶ ፡ ዓመታት ፡ እንደኖሩ ፡ አሁንም ፡ ከሰሜን ፡ ዶሪክ ፡ ከሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ቋንቋቸውም ፡ የራሳቸው ፡ የሆነ ፡ የዶርያ ፡ ሕዝቦች ፡ አገራቸውን ፡ ትተው ፡ በተላልያ ፡ አልፈው የዘሬውን ፡ ደቡብ ፡ አገር ፡ የፔሎፔንስ ፡ የላቆኒን ፡ አገር ፡ ያዙ ። ከዚያም ፡ አብረዋቸው ፡ ከተደባለቋቸው ፡ ግሪኮች ፡ ጋር ፡ እያለፉ ፡ ክራችና ፡ ፕሮን ፡ የሚባለውን ፡ አገር ፡ አቀኑ ። የስፖርታንም ፡ ከተማ ፡ ከተሙ ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ የሲክ ፡ የሚባሉት ፡ የአቴንን ፡ ከተማ ፡ የከተሙት ፡ ግሪኮች ፡ የባሕር ፡ መንገድና ፡ ዋናን ፡ ሌላም ፡ ሥልጣኔ ፡ ከሬንቂዎች ፡ ተምረው ፡ ሠልጥነው ፡ ነበርና ፡ ከአድሪያቲክ ፡ ባሕር ፡ እየተሻገሩ ፡ በነአልችቢያድ ፡ እየተመሩ ፡ ከኢጣልያ ፡ አገር ፡ ሲሲሊንና ፡ ከፈረንሳይ ፡ አገር ፡ ማርሴይን ፡ አቅንተው ። ከዚያም ፡ አልፈው ፡ እስከ ፡ ኤስፓኝ ፡ ጫፍ ፡ ድረሱ ።

በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሁኔታ ፡ ሕዝቦቹ ፡ በጠቅላላው ፡ በአገሩ ፡ ስም ፡ ግሪኮች ፡ እየተባሉ ፡ ከመጠራት ፡ ይልቅ ፡ በየከተማቸው ፡ ስም ፡ መጠራት ፡ ልማድ ፡ ስለነበረ ፡ ዛሬ ፡ በመላው ፡ ግሪኮች ፡ የሚባሉት ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ የአቴና ፡ ሕዝቦች ፡ ትግል ፡

ሩጫ : አመታትና : ምክት : በጣም : ያውቁ : ነበር ። አንድ : አንድ : ጊዜ : በሕ
 ዝብ : ፊት : ደንብ : ሆኖ : ጥፋት : ሳይኖርባቸው : ዠግንነትን : መከራና : ስቃይን :
 ለመጣር : ሲሉ : ይገረፋሉ ። በግርፋቱም : ጊዜ : ያለቀሰ : ወይም : በፊቱ : የሐ
 ዘን : መልክ : ያሳየ : ተመልካቹ : ሕዝብ : ሴቱም : ወንዱም : እየሳቀ : ይሳለ
 ቅበታል ። ሳያለቅስ : የደስታ : መልክ : እያሳየ : ግርፋቱን : የፈጸመ : ጎብዝ :
 ጨካኝ : ተብሎ : የወንድነት : ስም : ይሰጠዋል ። ይህ : ሁሉ : ጥረት : ሰውነ
 ታቸውን : ከድካምና : ከልሰላሴ : አድነው : ጠላት : በተዋጋቸው : ጊዜ : የቀን :
 ሐሩር : የሴት : ቁር : የጠላት : በትር : ሳያስፈራቸው : እነሱ : ጠላት : አጥቅ
 ተው : ለመመለስ : እንዲጸኑ : ነው ። ስለዚህ : እስፓርታዎች : በትግል : በሩጫ :
 በጠቅላላው : በመሬት : ጦርነት : ተወዳዳሪ : የሌላቸው ነበሩ ። አቴናዎች፣ ደግሞ :
 በወሀ : ዋናና : በመርከብ : ጦርነት : የሚችላቸው : አልነበረምና : እነዚህ : ሁለቱ :
 ወገኖች : ምንም : እንኳን : ብዙ : ጊዜ : እርስ : በርሳቸው : ቢዋጉ : ከሩቅ :
 የመጣው : ይልቁንም : በዚህ : ዘመን : እየደጋገመ : የሚደርስባቸውን : የፋርስን :
 ወረራ : በመሬት : ጦርነት : ስፓርቶች : በባሕር : ጦርነት : አቴናዎች : እየተባ
 በሩ : አግደዋል ። በመጨረሻም : በፍጹም : አሸንፈው : ጠላትን : መልሰዋል ።

ከፋርስ : ቀደም : ብሎ : እዚያው : አጠገብ : ያለው : የሜዶን : መንግ
 ሥት : ትልቅ : ስም : እንደነበረው : እንደዚሁም : ከአቴናዎች : በፊት : ስፓርቶች :
 ስግባቸውም : ኃይለኝነታቸውም : በጣም : የገነነ : ነበር ። ንጉሥም : ነበራቸው ።
 ይሁን : እንጂ : እንደዛሬው : ዘመን : የዴሞክራሲ : አስተዳደር : ግናቸውንም :
 የመንግሥታቸውን : ጉዳይ : የሚቆርጡት : ያገር : ሽማግሌዎችና : አዋቂዎች : ነበሩ :
 እንጂ : ንጉሣቸው : ወይም : መሪያቸው : እንደፈቃዱ : የልቡን : ለመሥራት :
 መብት : አልነበረውም ። ትልቅ : የውስጥ : የአስተዳደር : ወይም : የጦርነት፣ ጉዳይ :
 መዝገመሪያ : እነዚህ : አዋቂዎች : ከመከሩበት : በኋላ : አሳባቸው : ለንጉሡ :
 ይቀርባል ። ንጉሡም : የሽማግሌዎቹን : አሳብ : ይዞ : ሕዝብ : ወደሚሰበሰብ
 በት : ሸንጎ : ሔዶ : ሕዝቡን : በአዋጅ : ሰብስቦ : ከአዋቂዎች : የቀረበለትን :
 አሳብ : በመግለጽ : የሕዝቡን : ውሳኔ : ይጠይቃል ። ሕዝቡም : ነገሩን : ከሰማ :
 በኋላ : እገ : ወይም : እምቢ : የማለት : ሥልጣን : ነበረው : ይባላል ።

ስለዚህ : ዛሬ : በነፃው : ዓለም : በእንግሊዝ : በፈረንሳይ : በአሜሪካ : በሌ
 ሎችም : አገር : ያለውን : የዴሞክራሲን : (የሕዝብ : መንግሥት) : አስተዳደር : የሕ
 ጉንና : የሥርዓቱን : መሠረት : ያጠኑት : የቀድሞው : የግሪክ : ሕዝቦች : ይሠ
 ሩበት : ከነበረው : አስተዳደር : ላይ : ተወስዶ : በማሻሻል : ነው ። ለስፓርታዎች :
 በዴሞክራሲ : ደንብ : የሚተዳደሩበትን : ሕግና : ሥርዓት : አዘጋጅቶ : የሰጣቸው :
 ሊኩርጎስ : የሚባል : የተማሪ : ሊቅ : ነበር ። ባለፈው : ታሪኩን : ያነበብነው ፣ ሐሙ
 ራቢ : ለባቢሎናውያን : እንደሆነው : ሊኩርጎስ : በሊቅነቱና : በሕግ : ሐጋጊነቱ :
 በስፓርታ : ታሪክ : ውስጥ : ትልቅ : ስም : አለው ።

— የአቴናዎችን ፡ ደግሞ ፡ በጭሩ ፡ እንመልከት ። ያገሩ ፡ ታሪክ ፡ እንደሚለው ፡ ስም ሥራቅ ፡ የመጡት ፡ ሕዝቦች ፡ አቴን ፡ ያለበትን ፡ ሥፍራ ፡ ከያዙ ፡ በኋላ ፡ የጌን ፡ የሚባለው ፡ የአጵሎን ፡ ልጅ ፡ (የየናናውያን ፡ ዘር ፡ አባት) ፡ እነዚህኑ ፡ ሕዝቦች፡፤፤፤ ነገድ ፡ ከፍሎ ፡ ፤፤፤ መንደር ፡ አብጅቶላቸው ፡ ነበር ። ከነዚህም ፡ ፤፤፤ የአቴን ፡ ከተማ ፡ ነው ። በአቴንም ፡ ንጉሠ ፡ ይቀመጥበት ፡ ስለነበረ ፡ ከሌሎች ፡ የበለጠች ፡ ዋና ፡ የሕዝብ ፡ መሰብሰቢያ ፡ ከተማ ፡ ሆነች ። ሕዝባዊም ፡ በእርሷ ፡ ስም ፡ አቴናዎች ፡ ይባሉ ፡ ዠመር ። በሕይወታቸው ፡ ከጎረቤቶቻቸው ፡ ከስፓር ታዎች ፡ ከፔሎፒኒሶች ፡ ከዶርያዎች ፡ ጋር ፡ ውጊያ ፡ ያደርጉ ፡ ነበር ። ከነዚያ ፡ ጋር ፡ ሲዋጉ ፡ ከድርብ ፡ የሚባለው ፡ የተወደደው ፡ ንጉሣቸው ፡ አገሩን ፡ ለማዳን ፡ እጦርነት ፡ ላይ ፡ ሕይወቱን ፡ ሰውቶ ፡ ሞተ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አቴናዎች ፡ ከሱ ፡ ቀጥለው ፡ ሥልጣን ፡ የሚይዙት ፡ -አርኮንት- ፡ የአዋቂ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ይባሉ ፡ እንጂ ፡ እንደርሱ ፡ ንጉሥ ፡ ተብለው ፡ አይጠሩም ፡ ብለው ፡ ንጉሣዊ ፡ ግዛትን ፡ አስቀሩ ። ይኸም ፡ ውሳኔ ፡ በግሚሶቹ ፡ አተራራክ ፡ ሚቹን ፡ ንጉሥ ፡ ለማክበርና ፡ የሱ ፡ ተከታይ ፡ አይገኝም ፡ በማለት ፡ የተደረገ ፡ ሲመስል ፤ በቀሩት ፡ አተራራክ ፡ ደግሞ ፡ ሀብታሞችና ፡ የከፍተኛ ፡ ተወላጆች ፡ (አሪስቶክራቶች) ፡ የሆኑት ፡ ቀድሞ ፡ የንጉሡን ፡ መኖር ፡ ይቃወሙ ፡ ነበርና ፡ አሁንም ፡ ሕዝብ ፡ በየጊዜው ፡ በሚመርጠው ፡ አዋቂ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ እንገዛ ፡ ብለው ፡ ወሰኑ ፡ የሚሉ ፡ አሉ ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህ ፡ ተቆረጠና ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በሬት ፡ በጊዜ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ሰሎን ፡ የተባለው ፡ ከሰባቱ ፡ ሊቃውንት ፡ አንዱ ፡ ሊቅ ፡ "አርኮንት" ፡ ተብሎ ፡ ተመረጠ ። እሱም ፡ ሕዝቡ ፡ የሚተዳደርበትን ፡ ሕግና ፡ ሥርዓት ፡ አዘጋጅቶ ፡ ሰጥቶ ፡ ያስተዳድራቸው ፡ ዠመር ። ሕዝቡም ፡ በሰሎን ፡ ሕግና ፡ ሥርዓት ፡ በጣም ፡ ደስ ፡ ተሰኘ ። ከዚያ ፡ ፒስትራት ፡ የሚባለው ፡ ተመረጠና ፡ የአቴናዎችን ፡ ኃይልና ፡ ኑሮ ፡ ከሌሎቹ ፡ ከፍ ፡ ለማድረግ ፡ በብዙ ፡ ወገን ፡ ሲደክም ፡ ኖሮ ፡ በጂጆጂ ፡ ዓመት ፡ ከክርስትና ፡ በሬት ፡ ሞተ። በሥልጣኑም ፡ ኤፒያና ፡ ኢፓርኮ የሚባሉት ፡ ልጆቹ ፡ ተከተሉት ። ነገር ፡ ግን ፡ ሕዝቡን ፡ ለመምራት ፡ ያላቸው ፡ ችሎት ፡ በቂ ፡ ስለአልነበረ ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ የልጅነት ፡ ሥራ ፡ በመሥራት ፡ ሕዝቡ ፡ አልወደዳቸውም ፡ ነበርና ፡ ኢፓርኮን ፡ አድመው ፡ ገደሉት ። ኢፒያ ፡ ግን ፡ ስአቴን ፡ ሸሸቶ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ አገር ፡ ሄደ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በከፍተኛውና ፡ በተርታው ፡ ሕዝብ ፡ መካከል ፡ በአስተዳደርና ፡ በሥልጣን ፡ መያዝ ፡ ምክንያት ፡ ትልቅ ፡ ሁከት ፡ ተነሣ ። ከፍተኞቹ ፡ ሕዝቦች ፡ ዝቅተኛውን ፡ አሸንፈው ፡ መንግሥቱን ፡ ለማያዝ ፡ ከስፓርታዎች ፡ እርዳታ ፡ ጨምረው ፡ ኢፓንር ፡ በሚባለው ፡ እየተመሩ ፡ እነዚህን ፡ ለመደምሰስ ፡ ሲከሙ ፡ የተርታው ፡ ሕዝብ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ክሊስቲን ፡ የሚባለውን ፡ ይዞ ፡ ተነሣ ። ውጊያም ፡ ዠምረው ፡ የተርታው ፡ ሕዝብ ፡ ወገን ፡ ተሸንፎ ፡ የሀብታሞቹ ፡ ወገኖች ፡ መንግሥቱን ፡ በጂጆጂ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ለጊዜው ፡ እጅ አደረጉ ። ነገር ፡ ግን ፡ ገዥነታቸው ፡ ምንም ፡ ያህል ፡ ሳይቆይ ፡ ክሊስቲን ፡ እንደገና ፡

ተመልሶ ፡ አፓጎርን ፡ ከነወገኖቹ ፡ አስወጥቶ ፡ የአቴንን ፡ ሥልጣን ፡ ያዘ ። የአርሱም ፡ አገዛዝ ፡ እስከ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ቆየ ። በዕውቀት ፡ በፍልሥናና ፤ በግጥም ፡ በሕክምና ፤ በታሪክ ፡ ጽሑፍ ፡ እነሄሮዳቱስ ፡ እነሶክራት ፡ እነሂፖክ ፡ ፊት ፡ እነጥላቶን ፡ እነአሪስቶት ፡ ለአገሪቱ ፡ ከፍተኛ ፡ ደረጃ ፡ እንደሰጥዋት ፡ በወርነት ፡ ደግሞ ፡ እነቴሚስቶክል ፤ እነአሪስቲዶ ፤ እነቴሪክል ፡ እየተነሡ ፡ አገርን ፡ ከጠላት ፡ (ፋርስ) ፡ በመከላከል ፡ የጦር ፡ ድርጅት ፡ በማበጀት ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ ሆኑ ። እነሱም ፡ በየጊዜያቸው ፡ ልዩልዩ ፡ የባሕር ፡ ጦር ፡ እያዘጋጁ ፡ ፋርሶች ፡ ይዘውት ፡ የነበረውን ፡ ደሴት ፡ ሁሉ ፡ አስለቀቁ ። ቴሪክል ፡ ደግሞ ፡ የውስጥ ፡ አስተዳደር ፡ በማሳመሩ ፡ ሕዝቡንና ፡ ፫፻ ፡ የሚሆኑትን ፡ ከተማዎች ፡ አንድነት ፡ እንዲገብሩ ፡ አደረጋቸው ። እንደዚሁም ፡ አሪስቲዶ ፡ ከፋርሶቹ ፡ ጋር ፡ በመዋጋት ፡ ተመስግኗል ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ በ፬፻ ፡ ግመት ፡ ላይ ፡ አቴናዎች ፡ ብዙ ፡ ችግርና ፡ ፈተና ፡ ደረሰባቸው ። በጠገባቸው ፡ ካሉት ፡ ወገኖቻቸው ፡ ከሰፓርታዎች ፡ ሲዋጉ ፡ ከፋርስ ፡ ሲከላከሉ ፡ ደግሞ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አድራገቲክንና ፡ ሚዲቴራኒያን ፡ እያለፉ ፡ ያቀኑት ፡ የሲሲል ፡ የማርሴይ ፡ አገር ፡ እየሸፈተባቸው ፡ ወደዚያ ፡ እየሄዱ ፡ ላይና ፡ ታች ፡ እየሮጡ ፡ የሸፈተውን ፡ ለማሳመን ፡ ልውረር ፡ የሚለውን ፡ ለመከላከል ፡ ልደባልቃችሁ ፡ የሚለውን ፡ ለማገድ ፡ ብዙ ፡ ደክሙ ። ብዙውን ፡ ጊዜ ፡ እያሸነፉ ፡ ሲመለሱ ፡ እየተሸነፉም ፡ በሰፓርታዎች ፡ የተገዙበት ፡ ጊዜ ፡ አለ ። የሰፓርታና ፡ የአቴን ፡ ሕዝቦች ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ሕብረትና ፡ መከፋፈል ፡ ድል ፡ መሆንና ፡ ድል ፡ ማድረግ ፡ እየተፈራረቀባቸው ፡ ሲኖሩ ፡ በመጨረሻ ፡ ሁሉንም ፡ ደምስሶ ፡ በመግዛት ፡ የሚገላግላቸው ፡ ጉብዝ ፡ ከመቆደንያ ፡ ተነሣ ። ይኸም ፡ ሰው ፡ የሬልጶስ ፡ ልጅ ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ነው ። የርሱንም ፡ አነሣሥ ፡ ወደፊት ፡ እስክንመለከት ፡ ድረስ ፡ የግብፃውያንን ፡ የአሶራውያንንና ፡ የባቢሎናውያንን ፡ ሃይማኖት ፡ እንደተመለከትን ፡ አሁን ፡ ደግሞ ፡ የግሪኮችን ፡ ሃይማኖት ፡ እንመልከት ።

ምዕራፍ ፡ ፳፫ ።

የግሪኮች ፡ አማልክት ።

በፍልስፍና ፡ በዕውቀት ፡ በቤት ፡ ሥራ ፡ በሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ ከሌሎቹ ፡ አገሮች ፡ የመኻል ፡ ሁኔታ ፡ እንዳላቸው ፡ በአምልኮም ፡ በብዙ ፡ ሳይሆን ፡ በመጠኑ ፡ ከነርሱ ፡ በሬትና ፡ በነርሱ ፡ ዘመን ፡ ካሉት ፡ ከግብፃውያን ፡ ከአሶራውያንና ፡ ከባቢሎናውያን ፡ ከቻይናና ፡ ከሕንድ ፡ የመኻል ፡ መንገድ ፡ ያሳያሉ ። እነዚያ ፡ የሰውን ፡ አምላክነት ፡ ወይም ፡ የማይታየውን ፡ አምላክ ፡ በሚታይ ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ መቅረጻቸው ፡ በይቀር ፡ ፩ ፡ እንድ ፡ ጊዜ ፡ ኮርማ ፡ በሬን ፤ አሞራን ፡ ፀሐይን ፡ ጨረቃን ፡ አማልክት ፡ ወይም ፡ የአማልክት ፡ ማደሪያ ፡ ሲያደርጉ ፡ ግሪኮች ፡ ግን ፡ አማልክት ፡ የሚያደርጉዋቸው ፡ በአስተዳደርና ፡ በጀግንነት ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ የሆኑትን ፡ ነው ።

ስለዚህ ፡ በሬት ፡ ቀንደኞችና ፡ ገጣኞች ፡ በኋላ ፡ አማልክት ፡ ያደረገቸው ፡ ሰዎች ፡ መኖራቸው ፡ እውነትም ፡ ሐሰትም ፡ ቢሆን ፡ በአርአያ ፡ ሰው ፡ የተመሰሉና ፡ እንደ ፡ ሰው ፡ የመዋደድ ፡ የመጣላት ፤ የመዋጋት ፤ የመጋባት ፡ የመፋታት ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ ናቸው ። ወደፊት ፡ እንደምናስረዳው ፡ የነሱም ፡ ነገዳቸውና ፡ ቀጥረቸው ፤ ተረታዊ ፡ የሆነ ፡ ታሪካቸውም ፡ ሰፊ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ የታወቁትንና ፡ ያንድ ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ወገን ፡ የሆኑትን ፤ ሥራቸውንና ፡ ስማቸውን ፡ ብቻ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የነዚህ ፡ የአማልክቱ ፡ ታሪክ ፡ የሚለውን ፡ ተከትለን ፡ በጭሩ ፡ እንጽፋለን ።

፩ኛ ፣ ዜውስ ፡ (በላቲን ፡ ገፍፒተር) ።

ዜውስ ፡ የክርናና ፡ የሬአ ፡ ልጅ ፡ የኤራ ፡ ባል ፡ የሰማይ ፡ አምላክ ፡ የአማልክትና ፡ የሰው ፡ አባት ፡ ነው ። በልጅነቱ ፡ አባቱ ፡ ሊውጠው ፡ ሲያስብ ፡ እናቱ ፡ ወደ ፡ ክሬት ፡ አምጥታ ፡ ደበቀችው ። ከደገ ፡ በኋላ ፡ ከክሬት ፡ ወደ ፡ አሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ (የአማልክቱ ፡ መቀመጫ) ፡ ሄዶ ፡ አባቱን ፡ አብርሮ ፡ የዚህን ፡ ዓለም ፡ ጌትነት ፡ ከወንድሞቹና ፡ ከልጆቹ ፡ ጋራ ፡ ተከፈለ ። የርሱም ፡ ዋና ፡ የጦርነት ፡ መሣሪያው ፡ መብረቅ ፡ ነው ። በአየራት ፡ ያሉ ፡ ነገድንድ ፡ ነፋሳት ፤ ደመናት ፡ እነዚህን ፡ የመሰሰሉት ፡ ሁሉ ፡ በርሱ ፡ ሥልጣን ፡ የሚተዳደሩ ፡ ናቸው ። በንድ ፡ ወገን ፡ ዘመድ ፡ ሆነው ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ የርሱና ፡ ያባቶቹ ፡ በላጋራ ፡ የነበሩትን ፡ ቲታኒ ፡ የሚባሉትን ፡ አማልክት ፡ ተዋግቶ ፡ ወደ ፡ እንጦርጦስ ፡ (ታርታር) ፡ የሰደዳቸው ፡ በመብረቅ ፡ በትር ፡ ነው ። ለአዝርዕትና ፡ ለአብቀልት ፡ ነፋስን ፤ ዝናብን ፤ ፀሐይን ፡ እንደ ፡ ጊዜው ፡ እያደላደለ ፡ የሚሰጥ ፡ ለሰው ፡ ለክፋው ፡ እንደክፋቱ ፤ ለደጉ ፡ እንደ ፡ ደግነቱ ፡ እየሰጠ ፡ ዕድሉን ፡ የሚወስን ፡ ርሱ ፡ ነው ። ይኸውም ፡ ሁሉ ፡ ሆኖ ፡ ከርሱ ፡ በላይ ፡ በግሪክ ፡ «ሞይራ» ፡ በላቲን ፡ ፋቶ ፡ የሚባል ፡ የጨለማ ፡ አምላክ ፡ አለና ፡ ዜውስ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ብቻ ፡ መጣላትና ፡ ማሸነፍም ፡ አይሆንላትም ። ዜውስ ፡ በተቋጣና ፡ ጭንቅላቱን ፡ በወዛወዛ ፡ ጊዜ ፡ የአሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ በመሉ ፡ ይነቃነቃል ።

ለዚውስ ፤ በግሪክ ፡ አገር ፡ በአሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ በዘመኑ ፡ ትልቅ የሚያምር ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ተሠርቶ ፡ በውሰጡ ፡ የርሱ ፡ ሐውልት ፡ በትልቁ ፡ ተቀርጾ ፡ ይሰገድለታል ። ሐውልቱም ፡ በሕይወቱ ፡ ያደርግ ፡ ነበር ፡ የሚባለውን ፡ በመከተል ፡ በቀኝ ፡ እጁ ፡ መብረቅ ፡ በግራ ፡ እጁ ፡ በትረ ፡ መንግሥት ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ በዙፋኑ ፡ ተቀምጦ ፡ ይታያል ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ዋና ፡ ሚስቱ ፡ ኤራ ፡ ብትሆን ፡ ከቀሩት ፡ የሴት ፡ አማልክት ፡ ከነኢዮ ፤ ከነኤውሮፓ ፡ በመዋደዱ ፡ ምክንያት ፡ ከሚስቱ ፡ ጋራ ፡ ያደረገው ፡ የቅናት ፡ ክርክርና ፡ ጦርነት ፡ ብዙ ፡ ነው ። ወደ ፡ ፊትም ፡ ተጽፈው ፡ የሚገኙት ፡ ወንድና ፡ ሴት ፡ አማልክት ፡ እርሱ ፡ ከሚስቱና ፡ ከውሸሞቹ ፡ የወለዳቸው ፡ የርሱ ፡ ልጆችና ፡ ቤተ ፡ ሰቦች ፡ ናቸው ።

፪ኛ ፡ ኤራ ፡ ወይም ፡ ሔራስ ፡ (ጁኖን) ።

ኤራ ፡ የዜውስ ፡ ሚስትና ፡ እኅት ፡ ናት ። በቀጥታ ፡ ወይም ፡ ከባሏ ፡ ጋራ ፡ በመሳተፍ ፡ የሰማይና ፡ የምድር ፡ ንግሥት ፤ የጋብቻ ፤ የትዳር ፤ የልደት ፤ የሕፃናት ፡ ጠባቂ ፡ ትባላለች ። እሷ ፡ ከባሏ ፡ ከዜውስ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ወንድ ፡ የማታውቅ ፡ በትዳሯ ፡ የታመነች ፡ ሆና ፡ ሳለች ፡ ባሏ ፡ ዜውስ ፡ ግን ፡ አማልክት ፡ የሆኑም ፡ ያልሆኑም ፡ ሌሎች ፡ ሴቶች ፡ እየወደደ ፡ በቅናት ፡ ምክንያት ፡ ያደረገችው ፡ ጦርነት ፡ በአማልክቱ ፡ የተረት ፡ መጽሐፍ ፡ (ሚቶሎዢ) ፡ ውስጥ ፡ በሰፊው ፡ ተጽፏል ። ዜውስ ፡ ከወደዳቸው ፡ ሴቶች ፡ ውስጥ ፡ ዋነኞቹ ፡ “ኢዮ” ፡ የምትባለዋ ፡ የቤተ ፡ መቅደሱ ፡ ካህኒት ፡ ኤውሮፓ ፡ የምትባለዋ ፡ የሬንቄ ፡ የንጉሥ ፡ ልጅ ፡ ናቸው ።

አማልክቱ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ የሚወዱትና ፡ በስለትም ፡ በመሥዋዕትም ፡ የሚቀበሉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ እንስሳና ፡ ፍራፍሬ ፡ አለ ። ይኸውም ፡ ለየክፍላቸው ፡ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ እንስሳና ፡ እንደ ፡ ቀዱስ ፡ ዛፍ ፡ ይቁጠራል ። ለኤራ ፡ የሚቀርበው ፡ ስለትና ፡ ወይም ፡ ለርሷ ፡ የተቀደሱ ፡ እንስሶች ፡ ፍየልና ፡ በፈረንሳዊ፡ ፓሾን ፡ የምትባል ፡ (በአገራችን ፡ የሌለች) ፡ ትልቅ ፡ ወፍ ፡ ናቸው ።

፫ኛ ፡ ኤፌሶቶ ፡ (ቨልካኖ) ።

ኤፌሶቶ ፡ የዜውስና ፡ የኤራ ፡ ልጅ ፡ የእናቱ ፡ የአፍሮዲት ፡ ባል ፡ የእሳተገሞራ ፤ የብረታብረት ፡ አምላክ ፡ የቀጥቃጮችና ፡ የአንጥረኞች ፡ ጠባቂ ፡ ነው ፡ መልክ ፡ ጥፋና ፡ አንካሳ ፡ በመሆኑ ፡ እናቱ ፡ ኤራ ፡ ስለ ፡ ጠላቸው ፡ ከአሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ ወረወረችው ፡ ይባላል ። ደግሞ ፡ አባቱ ፡ ዜውስ ፡ ከሚስቱ ፡ ከኤራ ፡ ጋራ ፡ በቅናት ፡ የተነሣ ፡ በሚከራከሩበት ፡ ጊዜ ፤ ለናቱ ፡ እየረዳ ፡ ስላስቸገረው ፡ ዜውስ ፡ ነው ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ ያውዘዘዘው ፡ የሚሉ ፡ አሉ ።

፬ኛ ፡ አፍሮዲት ፡ (ቨኑስ ፡ ሆኔራ) ።

አፍሮዲት ፡ የውበትና ፡ የፍቅር ፡ አምላክ ፡ ነች ። ገሚሱ ፡ የዜውስ ፡ ልጅ ፡ ሲያደርጋት ፤ ገሚሱ ፡ ደግሞ ፡ የኡራኖስ ፡ ኦባለ ፡ ዘር ፡ ተቆጣጠ ፡ ከተባለበትና ፡ ደሙ ፡ ከተንጠባጠበበት ፡ ከባሕር ፡ ዐረፋ ፤ ተወለደች ፡ ይላታል ። መልካም ፡ ቁንጥና ፡ መዘዘ ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፤ ለአንካሳውና ፡ ለአስከፊታው ፡ ለኤፌሶቶ ፡ የተዳረችበትን ፡ ምክንያት ፡ ተራከዎቹ ፡ በሁለት ፡ ዓይነት ፡ ይገልጹታል ።

አንደኛው ፡ ዜውስ ፡ የፍቅር ፡ ግንኙነት ፡ ለማድረግ ፡ ቢጠይቃትና ፡ እንቢ ብትለው ፡ ተናዶ ፡ ለአንካሳው ፡ ለኤፌሶቶ ፡ ዳራት ፡ ይላሉ ። ሁለተኛው ፡ ኤፌሶቶ ፡ ሙብረቅን ፡ ሠርቶ ፡ የጦር ፡ መሣሪያ ፡ እንዲሆነው ፡ ለዜውስ ፡ ቢሰጠው ፡ በስጦታው ፡ ተደስቶበት ፡ ነበርና ፡ ለዚህ ፡ ውለታ ፡ ቁንጥይቱን ፡ ዳረለት ፡ ይላሉ ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ደንበኛ ፡ ባሏ ፡ ኤፌሶቶ ፡ ቢሆን ፡ ከነአሬስ ፡ ማርስ) ፡ ከነሔርሜስ ፡ (ሚርኩሪዮ) ፡ ጋራ ፡ ያደረገችው ፡ የፍቅር ፡ ግንኙነት ፡ ብዙ ፡ ነው ። የሷም ፡ ትልልቅ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ በቆጵሮስ ፡ (ቸፕሮስ) ፡ በቆሮንቶስ ፡ በአርጎ ፡ ተሠርቶ ፡ በውስጡም ፡ የሷ ፡ ሐውልት ፡ በሚያምር ፡ ተሠርቶ ፡ ይሰገድላት ፡ ነበር ። ለሷም ፡ የሚቀርበው ፡ ስለት ፡ ርግብና ፡ ጽጌ ፡ ረዳ ፡ ነው ። በዚሁ ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ፡ ዛሬም ፡ የተዋደደ ፡ ሴትና ፡ ወንድ ፡ የጽጌ ፡ ረዳ ፡ አበባ ፡ የሚለዋወጥበት ፡ ምክንያት ።

፮ኛ ፡ ሔርሜሴ ፡ (ሚርኩሪዮ) ።

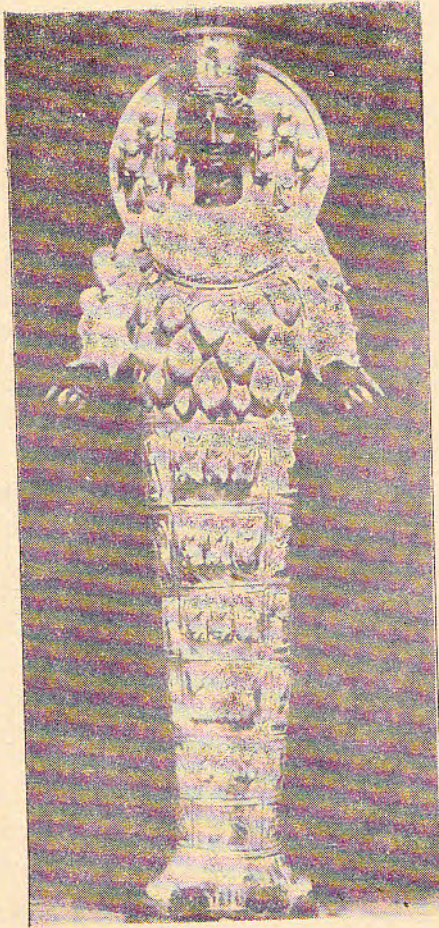
ሔርሜስ ፡ የአማልክት ፡ መልክተኛ ፡ የነጋዴና ፡ የነጣቂ ፡ የመንገደኛ ፡ ጠባቂ ፡ ነው ። የምውታንንም ፡ ነፍስ ፡ እየመራ ፡ ወደ ፡ ሲኦል ፡ (እንጦርጦስ) ፡ የሚወስድ ፡ ርሱ ፡ ነው ።

ከሌሎች ፡ አማልክት ፡ እየሰረቀም ፡ እየቀማም ፡ ብዙ ፡ ነገርና ፡ ሴቶች ፡ ለራሱም ፡ ለሌሎች ፡ አማልክትም ፡ ይወስዳል ።

አባቱ ፡ ዜውስ ፡ ባለፈው ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ በሚስቱ ፡ በኤራ ፡ ላይ ፡ አዲሱ ፡ የምትባለዋን ፡ ወደ ፡ ነበር ። በዚሁ ፡ ሚስቱ ፡ ተቁጥታ ፡ አዲሱን ፡ ወደ ፡ ላም ፡ ለወጠችት ። ቀጥሎም ፡ አርጎ ፡ ለሚባለው ፡ መቶ ፡ ዐይን ፡ ሰጥታ ፡ አስሮ ፡ እንዲጠብቃት ፡ አዘዘችው ። የአርጎ ፡ መቶ ፡ ዐይኖችም ፡ እንቅልፍ ፡ በያዛቸው ፡ ጊዜ ፡ ኃምሳው ፡ ይከደናሉ ፡ ኃምሳው ፡ ክፍት ፡ ሆነው ፡ በየፈራረቃ ፡ ይጠብቃሉ ። ሔርሜስ ፡ ሄዶ ፡ አርጎን ፡ ገድሎ ፡ እስረኛዋን ፡ ነጻ ፡ እንዲያወጣ ፡ ከዜውስ ፡ ታዘዘ ። እርሱም ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ አርጎን ፡ እንዴት ፡ እንደሚገድል ፡ ወይም ፡ ሳይገድል ፡ እንዴት ፡ አዲሱን ፡ ለመውሰድ ፡ እንደሚችል ፡ ተጨነቀ ። የአርጎ ፡ ተመልካቾቹ ፡ መቶ ፡ ዐይኖች ፡ ናቸውና ፡ አዘንግቶ ፡ ለመውሰድ ፡ አልተቻለውም ። እንዲሁም ፡ ዐይኖቹ ፡ እያዩ ፡ ሊገድለው ፡ አልደፈረም ። ስለዚህ ፡ ከሁሉ ፡ ይልቅ ፡ በሙዚቃ ፡ ቃና ፡ እንቅልፍ ፡ ሊያስወስደው ፡ ቀርጥ ፡ አሳብ ፡ አደረገና ፡ በሰላማዊ ፡ መልክ ፡ ተጠግቶ ፡ የዜማውን ፡ ቃና ፡ እየለዋወጠ ፡ ሙዚቃውን ፡ ሲመታ ፡ በሙዚቃው ፡ ድምፅ ፡ ልቡ ፡ ተመስጦ ፡ የአርጎ ፡ መቶውም ፡ ዐይኖቹ ፡ እያደር ፡ ጨርሰው ፡ ተዘጉ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሔርሜስ ፡ በድንጋይ ፡ መትቶ ፡ ገደለውና ፡ አዲሱን ፡ አስፈቃት ። አዲሱ ፡ ግን ፡ በኤራ ፡ ሥልጣን ፡ ከላምነት ፡ ወደ ፡ ሰውነት ፡ አልተለወጠችም ፡ ነበርና ፡ በያለበት ፡ እየተቀበዘበዘች ፡ ስትኖር ፡ እግብጽ ፡ አገር ፡ ስትደርስ ፡ ዜውስ ፡ የሰውነት ፡ መልኳን ፡ ሰጣት ፡ ይባላል ። ደግሞ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ሚስቱ ፡ በቅናት ፡ እንዳትገልበት ፡ እግብጽ ፡ እስክትደርስ ፡ ድረስ ፡ ከሰውነት ፡ ወደ ፡ ላምነት ፡ የለወጣት ፡ ራሱ ፡ ዜውስ ፡ ነው ፡ የሚሉ አሉ ።

ሔርሜስ ፡ ሰውነቱ ፡ እንደ ፡ ጎልማሳ ፡ ሰው ፡ ሆኖ ፡ በገሮ ፡ ግንዱና ፡ አቀሩ ጭምጭሚቱ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ትንንሽ ፡ ክንፎች ፡ ተደርጎለት ፡ ሐውልቱም ፡ በዚሁ ፡ ይቀረጻል ። ይኸውም ፡ ፈጣን የመልእክት ፡ አፃላክ ፡ መሆኑን ፡ ለማመ

ይህቹ ፡ ናት ፡ እርጢዔን ፡ የኤፌሶንቱ ።
(ሐውልቱ ፡ በናፖሊ ፡)

ልክት ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ የወይራ ፡ በትር ፡ በቀኝ ፡ እጁ ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ከዚህም ፡ በተረፈ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ እየሆነ ፡ ሐውልት ፡ ተሠርቶለት ፡ ይታያል ።

፯ኛ ፡ ኤስቴያ ፡ ሼስታ ።

ኤስቴያ ፡ የትዳር ፡ የንብረት ፡ አምላክ ፡ ትባላለች ። ርዕያም ፡ ድንግል ፡ ናት ።

፯ኛ ፤ አርቴሚድ ፡ (ድያና) ።

አርቴሚድ ፡ (እንደ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ አነጋገር ፡ አርጤምስ) ፡ የአደንና ፡ የበረሐ ፡ የጨረቃም ፡ አምላክ ፡ ናት ። በሕፃንነቷ ፡ አባቷ ፡ ዜውስ ፡ ታቅኛት ፡ ሳለ ፡ ዘለግላማዊ ፡ ድንግልናንና ፡ የተራራን ፡ የበረሐን ፡ ግዛት ፡ ለምና ፡ አስፈቅዳ ፡ በዚህ ፡ በድንግልና ፡ ስትኖር ፤ ክብርናዋን ፡ በኃይል ፡ ሊወስድ ፡ የፈተነውን ፡ ትልቅን ፡ የበረሐ ፡ አዳኝ ፡ አርዮን ፡ (የዳዊት ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ አይደለም) ፡ በክሬታ ፡ ላይ ፡ መገኘቷን ፡ በቀስት ፡ ወግታ ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ በጊንጥ ፡ አስነክሶ ፡ ገደለችው ፡ ይባላል ። የአርጤምስም ፡ ሥራና ፡ ሐውልት ፡ በብዙ ፡ ዐይነት ፡ ይገለጻል ። አብዛኛው ፡ ግን ፡ በንዲት ፡ በምታምር ፡ ቆንገር ፡ ሆኖ ፡ በእጅዋ ፡ ተወርውሮ ፡ የማይለተውን ፡ ቀስቷን ፤ እንደ ፡ ያዘች ፡ ውሻ ፡ ወይም ፡ ሆላ ፡ አስከትላ ፡ ይታያል ። እንደ ፡ ወንድሟ ፡ እንደ ፡ አጽሎን ፤ ግብረኛና ፡ ስሟን ፡ እየለዋወጡ ፡ በልዳ ፡ በአርመን ፡ በታውሪድ ፡ (ክሪሚያ) ፡ ያመልካታል ። በግሪክም ፡ አገር ፡ በተለይ ፡ በስፓርታና ፡ በላቆን ፡ በኤውብያ ፤ በኤፌሶን ፡ ቤተ ፡ መቅደስም ፡ ሐውልትም ፡ ተሠርቶለት ፡ መሥዋዕትም ፡ ስለትም ፡ እየቀረበላት ፡ ትከበራለች ። ኤፌሶን ፡ ባላት ፡ ቤተ ፡ መቅደሷ ፡ ምክንያት ፡ ስሟ ፡ በግብረ ፡ ሐዋርያት ፡ (የሐዋርያት ፡ ሥራ) ፤ ተጠቅሷል ።

ከጌታችን ፡ ከኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዕርገት ፡ በኋላ ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ከጠሞቱምስና ፡ ከሲላስ ፡ ጋራ ፡ በግሪክ ፡ ከተሞች ፡ በአቴንና ፡ በቆድንቶስ ፤ በተሰሎንቄ ፡ እየዞረ ፡ ሲያስተምር ፡ እንደዚህም ፡ ከኤፌሶን ፡ ከተማ ፡ ደርሶ ፡ የነዚህን ፡ አማልክት ፡ ከንቱነት ፡ የእግዚአብሔር ፡ አብንና ፡ የልጁን ፡ የኢየሱስ ፡ ክርስቶስን ፡ መድኃኒትነት ፡ እያስተማረ ፡ ብዙ ፡ ሕዝብ ፡ ሲያሳምን ፡ በዩት ፡ ጊዜ ፡ በኤፌሶን ፡ ከተማ ፡ መቅደስ ፡ ተሠርቶለት ፡ የምትመለከው ፡ ዋናዋ ፡ አርጤምስ ነበረችና ፡ የርዕ ፡ አምልኮና ፡ የመቅደሱም ፡ ሥራ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ጥቅማቸው ፡ በመነኩቱ ፡ በንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ክልብ ፡ ያመልካት ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ እውነተኛው ፡ ቅናትም ፡ ተጨምሮ ፡ የአርጤምስ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ከሆናቱም ፡ አናጠዎቹም ፡ ሕዝቡን ፡ አሳድመው ፡ በቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ላይ ፡ አስነሡበት ። ሕዝቡም ፡ ለአርጤምስ ፡ አምልኮ ፡ ቀናዒ ፡ በመሆኑ ፡ በከተማው ፡ እየዞረ ፡ «ታላቅ ፡ ናት ፡ አርጤምስ ፡ የኤፌሶንን» ፡ እያለ ፡ ጮኻ ፡ ጳውሎስም ፡ ወደ ፡ ጨዋታ ፡ ስፍራ ፡ ለስብከት ፡ ሲመጣ ፡ ሊደበድቡት ፡ አስበው ፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ወዳጆቹ ፡ ወደ ፡ ጨዋታው ፡ ስፍራ ፡ እንዳይሄድ ፡ አስጠነቀቁት ። የሐዋርያት ፡ ሥራ ፡ ም ፡ ፲፱ ፡ ቀጥር ፡ ፳፬-፵ ፡ ተመልክት ።

፳ኛ ፣ አሬስ ፣ (ግርስ) ።

አሬስ ፣ የዜውስና ፣ የኤራ ፣ ልጅ ፣ የመሬትና ፣ የጦርነት ፣ አምላክ ፣ ይባል ፣ ነበር ። ነገር ፣ ግን ፣ በግሪክ ፣ አገር ፣ አምልኮው ፣ ምንም ፣ ያክል ፣ አልተስፋፋም ። በሮማውያን ፣ ዘንድ ፣ ግን ፣ የግርስ ፣ ስም ፣ በጣሙን ፣ የገነነ ፣ ነው ። የመዝሙር ያዎቹ ፣ የሮም ፣ ነገሥታት ፣ የነሮሞሎም ፣ አባት ፣ ያደርጉታል ።

፴ኛ ፣ አቴና ፣ ወይም ፣ ፓላድ (ሚኔርቫ) ።

አቴና ፣ መዝሙሪያ ፣ እናቷ ፣ ሜቲስ ፣ አርግዘት ፣ ሳለ ፣ የናቷ ፣ የመዝሙሪያ ፣ ባል ፣ ዜውስ ፣ እርጉዚን ፣ ዋጣት ። ምክንያቱም ፣ ከርሷ ፣ የሚወለደው ፣ ልጅ ፣ ከዙፋንህ ፣ ያወርድኻል ፣ የሚሉ ፣ ንግር ፣ ነበርና ፣ ይኸንኑ ፣ ለማስወገድ ፣ ነው ። ዳሩ ፣ ግን ፣ እርጉዚን ፣ (የአቴናን ፣ እናት) ፣ ከዋጣ ፣ ቀን ፣ ገምሮ ፣ ኃይለኛ ፣ በሆነ የራስ ፣ ምታት ፣ ይሳቀደ ፣ ገመር ። ከሥቃይም ፣ ለመዳን ፣ ኤሬስ ቶን ፣ (በልካንን) ፣ ጠራና ፣ በኤሬስቶ ፣ እጅ ፣ ማክል ፣ ራሱን ፣ ተፈለጠ ። ያን ፣ ጊዜ ፣ ከራሱ ፣ ውስጥ ፣ የተረገዘችዋ ፣ አቴና ፣ ጋሻና ፣ ጠረን ፣ እንደ ፣ ያዘች ፣ ብቅ ፣ አለች ፣ (ተወለደች) ። ከዚያ ፣ ወዲህ ፣ አቴና ፣ የጦርነት ፣ የዝግገንነት ፣ የድል ፣ አምላክ ፣ የአቴና ፣ ከተማ ፣ መሥራችና ፣ ጠባቂ ፣ ስትባል ፣ ኖራ ፣ በመጨረሻ ፣ ደግሞ ፣ የዕውቀትና ፣ የጥበብ ፣ አምላክ ፣ ሆናለች ።

ግሪኮችና ፣ ላቲኖች ፣ ሄርኮል ፣ ገደለው ፣ የሚሉት ፣ እኛ ፣ ኢትዮጵያውያንና ፣ የክርስቲያን ፣ አገር ፣ ቅዱስ ፣ ጊዮርጊስ ፣ ወይም ፣ ቅዱስ ፣ ሚካኤል ፣ ገደለው ፣ የምንለው ፣ ደራጎን ፣ ለርሷ ፣ የተቀደሰ ፣ አውሬ ፣ ነው ። እርሱም ፣ በሊቢያ ፣ ውስጥ ፣ ዜውስና ፣ ሚስቱ ፣ ኤራ ፣ የተጋቡ ፣ ለት ፣ ከመሬት ፣ የረለቀውን ፣ የወርቅ ፣ (ወርቅማ) ፣ ፍሬ ፣ (ቲማቲም?) ፣ ታዘ ፣ ይጠብቃል ። ደራጎን ፣ ሥዕሉ ፣ እንደሚያስረዳው ፣ ከአፋ ፣ ወገን ፣ ውሻ ፣ የሚመስል ፣ ግራና ፣ ቀኝ ፣ ትልልቅ ፣ የሌት ፣ ወፍ ፣ ክንፍ ፣ ያለው ፣ ትልቅ ፣ ዘንዶ ፣ ነው ። በትንፋሹ ፣ አየርን ፣ ይመርዛል ፣ በአፋ ፣ የእሳት ፣ ነበልባል ፣ ይተፋል ፣ ይባላል ።

፲ኛ ፣ ዴሜትራ ፣ (ፔሬሬ) ።

ዴሜትራ ፣ የክሮኖና ፣ የሬአ ፣ ልጅ ፣ የዜውስ ፣ እናት ፣ የእርሻ ፣ የፍራፍሬ ፣ በጠቅላላው ፣ የአዝርዕት ፣ አምላክ ፣ ነች ። የውድማ ፣ የእሸት ፣ የእንዡቶ ፣ የምርት ፣ የአዝመራ ፣ አምላክነትም ፣ ለርሷ ፣ ይሰጣል ።

አዴስ ፣ (ፕሉቶን) ፣ የሚባለው ፣ ጥቁርና ፣ አስቀያሚ ፣ የሆነው ፣ የገሃነም ፣ አምላክ ፣ ከዚህ ፣ ከመልኩ ፣ መጥሮነት ፣ የተነሣ ፣ የምታገባው ፣ ሴት ፣ አጥቶ ፣ ሲኖር ፣ የዴሜትራ ፣ ልጅ ፣ ፔርሴድን ፣ ከንደኞቿ ፣ ጋራ ፣ አበባ ፣ ስትለቅም ፣ ጠልፎ ፣ ይዟት ፣ ወደ ፣ አገሩ ፣ ወደ ፣ ገሃነም ፣ ሄደ ። ዴሜትራ ፣ የልጅቷን ፣ ፍጻሜ ፣ ተጨንቃ ፣ ስትራልግ ፣ ሰሌ ፣ ፀሐይ ፣ አውነቱን ፣ ገለጠችላት ፣ (አበራ

ችላት) ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዲሜትራ ፡ በዚህ ፡ ተናጻ ፡ ከአማልክቱ ፡ ተለይታ ፡ ወጣችና ፡ መሬት ፡ እህል ፡ እንዳታብቅል ፡ አዘዘች ። በኋላ ፡ ግን ፡ በዜውስ ፡ አስገዳጅነት ፡ ልጅቷ ፡ ተመለሰችላትና ፡ እርሷም ፡ መሬት ፡ እኸል ፡ እንድትሰጥ ፡ አደረገች ። የዲሜትራም ፡ ሐውልት ፡ ሲሠራ ፡ በራሷ ፡ ላይ ፡ የእሸት ፡ አክሊል ፡ በእጅዋም ፡ የእሸት ፡ ጭብጥ ፡ እንደ ፡ ያዘች ፡ ነው ።

፲፩ኛ ፡ ዲዮኒስ ፡ (ባክ) ።

ዲዮኒስ ፡ የዜውስና ፡ የሴሜል ፡ ልጅ ፡ ፍመጠጥና ፡ የወይን ፡ የደስታ ፡ አምላክ ፡ ነው ።

፲፪ኛ ፡ ፓሴይዶኔ ፡ (ኔቱጥ) ።

ፓሴይዶኔ ፡ የዜውስ ፡ ወንድም ፡ የአንሬትሪት ፡ ባል ፡ የባሕር ፡ የቀላያት ፡ የወንዛወንዝ ፡ (የውሃ) ፡ አምላክ ፡ ነው ። በግዛቱ ፡ በባሕር ፡ ላይ ፡ የሚሄድበት ፡ ሠረገላ ፡ የሚቀመጥበት ፡ የሚያንጸባርቅ ፡ አዳራሽ ፡ አለው ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፡ ማዕበልን ፡ ጥገድን ፡ የመሬት ፡ መነቃነቅን ፡ ሊቀሰቅስ ፡ ይችላል ። እርሱም ፡ ከሌላው ፡ አገር ፡ ይበልጥ ፡ በፋሮንቶስ ፡ ይከበር ፡ ነበር ።

፲፫ኛ ፡ አዴስ ፡ (ፕሉቶን) ።

የቀራት ፡ አማልክት ፡ ግዛት ፡ ሲካፈሉ ፡ ሞትና ፡ ሲክል ፡ (ገሃነም) ፡ ለአዴስ ፡ በዕጣ ፡ ስለ ፡ ደረሱት ፡ የገሃነምና ፡ የሞት ፡ አምላክ ፡ ይባላል ። ምዕታን ፡ እንዳይወጡ ፡ ሕያዋን ፡ እንዳይገቡ ፡ የሚጠብቅ ፡ በአንገቱ ፡ የእባብ ፡ ጥምጥም ፡ ማተብና ፡ የሦስት ፡ ውሻ ፡ ጭንቅላት ፡ ያለው ፡ እንስሳ ፡ አለው ። ስለ ፡ መልኩ ፡ ሁናቲ ፡ በዲሜትራ ፡ ክፍል ፡ አስረድተናል ። ሐውልቱ ፡ ሲሠራ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የዞጲ ፡ (ጥቅር ፡ ዕንጨት) ፡ እንደ ፡ አክሊል ፡ ያደርጋል ፡ በእጁ ፡ ብዙ ፡ የበር ፡ ቅጥልፍ ፡ ይይዛል ። የሚቀመጥበትም ፡ ጥቅር ፡ ሠረገላ ፡ እሳት ፡ በሚተፋ ፡ አራት ፡ ጥቅሮች ፡ ፈረሶች ፡ ይሳባል ።

፲፬ኛ ፡ ቲሚስ ፡ (ጁስቲሲያስ) ።

የፍርድና ፡ የኅሊና ፡ የቅንነትና ፡ የሥርዓት ፡ አምላክ ፡ ነች ፡ ሥዕሏም ፡ በቀኝ ፡ እጅዋ ፡ ሚዛን ፡ እንደ ፡ ያዘች ፡ ይሠራል ።

፲፭ኛ ፡ አጵሎን ፡ (አፖሎ) ።

አጵሎን ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በግሪክ ፡ አገርና ፡ በጥንታዊ ፡ አምልኮ ፡ የታወቀ ፡ ቢሆን ፡ ዘሩ ፡ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ አማልክት ፡ ግሪክ ፡ መሆኑ ፡ አልተረጋገጠም ። ገሚሱ ፡ ከሰሜን ፡ ገሚሱ ፡ ከምሥራቅ ፡ የመጣ ፡ ነው ፡ ገሚሱ ፡ ያገር ፡ (የግሪክ) ፡ ተወላጅ ፡ ነው ፡ ይለዋል ። ግሪኮችና ፡ ትሮያን ፡ በእሌኒ ፡ ምክንያት ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ተጽፎ ፡ እንደሚገኘው ፡ በተዋጉ ፡ ጊዜ ፡ ለምሥራቆቹ ፡ ረዳ ፡ ስለሚባል ፡ ከም

ሥራቅ ፡ የመጣ ፡ ነው ፡ የሚሉት ፡ ይበረክታሉ ። አምልኮውም ፡ እንደ ፡ እኅቱ ፡ እንደ ፡ አርጤምስ ፡ ከግሪክ ፡ አገር ፡ ውጭም ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ገሚሱ ፡ የትንቢትና ፡ የዕውቀት ፡ አምላክ ፡ ገሚሱ ፡ የእርሻና ፡ የመንጋ ፡ ጠባቂ ፡ መንጋን ፡ የሚተናኩለውን ፡ እንደ ፡ ተኩላ ፡ የመሰለውን ፡ አውሬ ፡ አጥሬ ፡ ያደርገዋል። ገሚሱ ፡ የሙዚቃ ፡ የዘፈን ፡ የመርከበኞችና ፡ በመርከብ ፡ እየሄዱ ፡ ለሚነገዱ ፡ ነጋዴዎች ፡ ጠባቂ ፡ ያደርገዋል። ገሚሱ ፡ ሁሉንም ፡ ደርቦ ፡ ያመልክዋል ። የአጽሎን ፡ ቀስት ፡ እንደ ፡ እኅቱ ፡ እንደ ፡ አርጤምስ ፡ ከቅርብም ፡ ከሩቅም ፡ በወረወር ፡ የማይስት ፡ ነው ፡ ይባላል ።

በአገራችን ፡ በመሥዋዕት ፡ እያመካገገ ፡ ሰው ፡ እየበላ ፡ ያስቸግር ፡ የነበረውን ፡ አጋቦስ ፡ የሚባለውን ፡ ዘንዶ ፡ ገብገቦ ፡ የሚባለው ፡ የሐማሴን ፡ ሰው ፡ ገድሎ ፡ ነገሠ ፡ እንደምንለው ፡ የጄአን ፡ (የመሬት) ፡ ልጅ ፡ ፒቶኔ ፡ የሚባለውንና ፡ በዴልፎ ፡ ዙሪያ ፡ ያለውን ፡ ሕዝብ ፡ እየበላ ፡ ያስገብር ፡ የነበረውን ፡ ትልቅ ፡ ዘንዶ ፡ አጽሎን ፡ ገድሎ ፡ የርሱን ፡ አምላክነት ፡ ወስዷል ። በዚህ ፡ በዴልፎም ፡ (አርካዲያ) ፡ ትልቅ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ለአጽሎን ፡ ተሠርቶ ፡ ይሰገድለት ፡ ነበር ፡ ለመቅደሱም ፡ በዙፊዎች ፡ ደናግል ፡ ካህናት ፡ ነበሩት ። ሲቢሌ (ሳቤላ) ፡ ከሚባሉት ፡ ካፒጆቱ የሴቶች ፡ ካህናቶች ፡ (መናንያት ፡ ደናግል) ፡ ውስጥ ፡ የአንዲቱ ፡ ስም ፡ ኤሪትሬያ ፡ ይባላል ።

ምዕራፍ ፳፩ ።

የሐሜር ፡ ድርሰቶች-የአማልክቱ ፡ የዘር ፡ ግንዶች ።

እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በጭሩ ፡ ሆኖ ፡ ስማቸውና ፡ ሥራቸው ፡ ካ፩ ፡ ገምሮ ፡ እስከ ፡ ፲፮ ፡ ድረስ ፡ (ከዚውስ ፡ እስከ ፡ አጽሎን) ፡ ከተዘረዘሩት ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ስማቸውንና ፡ ታሪካቸውን ፡ ያልዘረዘርነው ፡ ገሚሶቹ ፡ የነዚህ ፡ አማልክት ፡ ባላንጣዎች ፡ ገሚሶቹ ፡ ቤተ ፡ ሰቦችና ፡ ጭፍሮች ፤ ገሚሶቹ ፡ አማልክት ፡ ገሚሶቹ ፡ ግማሽ ፡ አማልክት ፤ (መትሕተ ፡ አማልክት ፡ መልዕልተ ፡ ሰብእ ፡ የሆኑ) ፡ ገሚሶቹ ፡ የአውሬጃ ፤ ገሚሶቹ ፡ የመንደር ፡ ገሚሶቹ ፡ የቀላያት ፡ የወንዝ ፡ የምንጭ ፤ ገሚሶቹ ፡ የደን ፡ የቀጥቋጥ ፡ የተራራ ፡ የሸለቆ ፡ የሆኑ ፤ ገሚሶቹ ፡ በመሬት ፡ ላይ ፡ ምስፍናንና ፡ በላባትነት ፡ ወይም ፡ ቀንደኛነት ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፡ አማልክትነት ፡ የሌላቸው ። ገሚሶቹ ፡ አገራቸውን ፡ ከጠላት ፡ በመከላከል ፤ ወይም ፡ የጠላት ፡ አገር ፡ በመውረር ፡ ገግገንነት ፡ የሠሩ ፡ ጭልተዋል ። እነዚህም ፡ እንደነኡቅያኖስ ፤ እንደነአትላንት ፡ እንደነሌርኮል ፤ እንደነኤውሮፓ ፤ እንደነሲሬና ፡ እንደነዲዮስቆሮስ ፡ እንደነአጋሜኖን ፤ እንደነኡሊስ ፡ እንደነአኪላ ፡ ያሉት ፡ ናቸው ። የነዚህ ፡ ቀርቶ ፡ እላይ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ እንኳን ፡ ስማቸውን ፤ ዋና ፡ ግብራቸውንና ፡ ታሪካቸውን ፡ ከመጥቀስ ፡ በቀር ፡ የአማልክቱን ፡ የዘር ፡ ግንድ ፡ ከነቅርገጫፉ ፡ ተዋጎንያ ፡ በሚባል ፡ ጽሑፍ ፡ ታሪካቸውን ፡ ጨምሮ ፡ እንደ ፡ ጻፈው ፡ እንደ ፡ ኢሲዎድስ ፡ ወይም ፡ በትሮያ ፡ ጦርነት ፡ በሌላም ፡ ምክንያት ፡ ኢሊያድና ፡ ኦዲሴያ ፡ (ኢሊያስና ፡ ኦዲሴውስ) ፡

በሚባሉት ፡ በቅኔ ፡ መጻሕፍቶቹ ፡ (አሠረ ፡ ንጉሥ) ፡ ሐሜር ፡ የሚባለው ፡ የቃወ
 ቀው ፡ ጸሐፊ ፡ ውጊያቸውንም ፣ ክርክራቸውንም ፡ ፍቅራቸውንም ፡ ጎሳራቸውንም ፡
 ክብራቸውንም ፡ እንደ ፡ ተረከው ፡ አልዘረዘርንም ። አንባቢም ፡ በዚህ ፡ ባጭሩ ፡
 አገላለጣችን ፡ ፍሬ ፡ ነገሩን ፡ ከተረዳ ፡ በኋላ ፡ ጉዳዩን ፡ በሙሉ ፡ ተመራምሮ ፡ ለመ
 ጥገብ ፡ ሲፈልግ ፡ ወደነዚህ ፡ ጽሑፎች ፡ ቢሄድ ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ ይረዳል ።
 ይኸውም ፡ ሁሉ ፡ ሆኖ ፡ ታሪኩ ፡ «ከተረትና» ፡ „ከይባላል„ ፡ የሚዘል ፡ ነገር ፡
 የለውም ። ጫፍና ፡ ምልክት ፡ እንኳን ፡ በይጠፋ ፡ የነገሩ ፡ ውጥንና ፡ ፍጹሜ ፡ በመ
 ከከሉ ፡ ተደረገ ፡ የሚባለው ፡ ሁሉ ፡ በአገራችን ፡ አንዳንድ ፡ ቀሳውስት ፡ ላንዳ
 ንድ ፡ ደስ ፡ ለተሰኙባቸው ሊያከብሯቸውና ፡ ዝናቸውን ፡ ለማስደነቅ ፡ ለፈለጉቸው ፡
 ጻድቃን ፡ እንደሚጽፉላቸው ፡ ድርሳንና ፡ ገድል ፡ እንዲሁ ፡ ሐሜርም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡
 ኢሲዎዶስ ፡ የነዚህን ፡ አማልክትና ፡ ዠግኖች ፡ ሥራ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ ማስረጃ ፡
 በሌለበት ፡ ገድልና ፡ ድርሳን ፡ የጋብቻና ፡ የፍቅራቸውን ፡ የግድያቸውንና የሥራቸ
 ውን ፡ ታሪክ ፡ እያገነነ ፡ ጽፎላቸዋል ። የነገሩን ፡ አኳኋን ፡ ለመገመት ፡ ያክል ፡
 ዛሬም ፡ በገራችን ፡ በግእዝ ፡ ቋንቋ ፡ ተጽፎ ፡ የሚገኘውን ፡ የዜና ፡ እስክንድርን ፡
 መጽሐፍ ፡ ማንበብ ፡ ይረዳል ፡ ደንበኛ ፡ ታሪኩን ፡ ከዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ቀጥሎ ፡
 የምናገኘው ፡ እስክንድር ፡ አሞራንና ፡ ፈረስን ፡ አጋብቶ ፡ ከነሱ ፡ በተወለደው ፡ ክን
 ፋማ፡ፈረስ ፡ ወደገነት፡ወጥቶ ፡ ዕፅ ፡ ገነትን ፡ ይዘ ፡ ከሰማይ ፡ ወደምድር ፡ ተመለሰ ፡
 የሚለው ፡ የአተራረኩ ፡ መንገድ፡ከነዚህ ፡ አማልክት ፡ ታሪክ ፡ ጋራ ፡ ይመሳሰላል ።

ምንም ፡ እንኳ ፡ ሐሜር ፡ የአማልክቱን ፡ ተረታዊ ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ታሪክ ፡
 በጽፍ ፡ ለታሪካቸው ፡ ቀርቶ ፡ እንዲያውም ፡ ለመኖራቸው ፡ እንኳ ፡ የመካከለኛ
 ውም ፡ የአዲሱም ፡ የዛሬውም ፡ ዘመን ፡ ሊቃውንቶችና ፡ መርማሪዎች ፡ ማስረጃ ፡
 ስላጡበት ፡ ስማቸውንና ፡ ታሪካቸውን ፡ በዲክሲዮኔርና ፡ በእንሲኮሎፔዲ ፡ (መዝ
 ገበ ፡ ቃላት ፡ ወዜና ፡ መዛግብት) ፡ ሲጽፉ ፡ ተረትነቱን ፡ ከማጽደቅ ፡ በቀር ፡ ዘው
 ስንም ፡ ቢሆን ፡ ሌሎቹንም ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ ተወለዱ ፡ በእንዲህ ፡ ያለ ፡
 ቀን ፡ ሞቱ ፡ ብለው ፡ አረጋግጠው ፡ አይጽፉላቸውም ። ይኸውም ፡ የተረታዊ ፡
 አምልኮና ፡ የአማልክቱ ፡ ታሪክ ፡ ከእውነተኛው ፡ አምላክ ፣ ዠግኖቹም ፡ በዓለም ፡
 ከነበሩት ፡ ከእውነተኛቹ ፡ ዠግኖች ፡ የማይደበለቁበትንና ፡ የማይሳክሩበትን ፡ የጽ
 ሑፍ ፡ መደብ ፡ ለማድረግ ፡ ለነዚህ ፡ አማልክት ፡ ላምልኳቸውም ፡ ለሥራቸውም ፣
 «ሚቶሎገር» ፡ የሚባል ፡ ስም ፡ ሰይመው ፡ ገድበውታል ። ሚቶ ፡ በግሪክ ፡ ተረት ፡
 ሎገር ፡ ወይም ፡ ሎጎስ ፡ ንግግር ፡ ነውና ፣ ሁለቱ ፡ ቃላት ፡ ተያይዘው ፡ ተረታዊ ፡
 የሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ ታሪክ ፡ ማለትን ፡ ያሳያሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ የዓለም ፡ ሊቃውንት ፡
 ይህን ፡ ሁሉ ፡ እያወቁ ፡ አልፈው ፡ ነገሩን ፡ በቁም ፡ ነገር ፡ ከመመልከትና ፡ ይኸን ፡
 መጽሐፍ ፡ በየቋንቋቸው ፡ ተርጉመው ፡ ከማጥናት ፡ አልበዘኑም ። ምክንያቱም ፡
 የነዚህን ፡ አማልክትና ፡ ከዚህ ፡ በፊት፡ታሪካቸውን፡ያነበብነውን፡የጥንት፡የገናና ፡ መንግ
 ሥቶች ፡ የግበዕን ፡ የባቢሎንን ፡ የአሶርን ፡ የፋርስን፡የጥንት፡ሥልጣኔያቸውን፡የታንኳና፡
 የመርከብ ፡ ሥራቸውን ፣ የጦር ፡ መሣሪያቸውን ፡ የልብሳቸውንና ፡ የጦር ፡ መላቸ
 ውን ፣ የሥርዓተ ፡ ጋብቻቸውንና ፡ ፍቺያቸውን ፡ ለመመርመር ፡ በጣም ፡ ስለ

ሚያግዛቸው ፡ ይኸን ፡ ጽሑፍ ፡ በጣም ፡ አክብረው ፡ ይዘውታል ። ከሁሉም ፡ ይልቅ ፡ እውስጡ ፡ በሌው ፡ ፍልስፍና ፡ ከግሪኮች ፡ በኋላ ፡ የተነሡት ፡ ሮማውያን ፡ (ላቲኖች) ፡ የላቲኖቹም ፡ ቅርንጫፍ ፡ የሆኑት ፡ የምዕራብ ፡ ኤውሮፓ ፡ አገሮች ፡ ለሥልጣኔያቸው ፡ መሠረት ፡ አድርገውታል ። አንግሎ ፡ ሳክሶን ፡ የሚባሉት ፡ የጀርመንና ፡ የአንግሊዝ ፡ ዐዋቂዎችም ፡ ሳይቀሩ ፡ ተጠቅመውበታል ።

ይኸ ፡ ሁሉ ፡ ሆኖ ፡ እነዚህ ፡ አማልክት ፡ ከወዴት ፡ መጡ ፡ ወዴትስ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ፡ ብሎ ፡ ለሚጠይቅ ፤ አሁንም ፡ ተረትነቱን ፡ ሳንዘነጋ ፡ መጡ ፡ የሚባልበትን ፡ የአሳብ ፡ አቅጣጫና ፡ በሕይወታቸው ፡ ዘመን ፡ ተዋጉ ፡ የተባሉትን ፡ አንዱን ፡ ምክንያት ፡ ከብዙ ፡ በጥቂቱ ፡ የኢሲዎዶስንና ፡ የሐሚርን ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ እንጠቅሳለን ።

መጀመሪያ ፡ ዓለም ፡ ሳይፈጠር ፡ “ካኦስ” ነበረ ። ካኦስ ፡ ማለት ፡ ባዶ ፡ ማለት ፡ ነው ። ይኸውም ፡ እኛ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይኸን ፡ ዓለም ፡ “እያንባዘ ፡ አዳቦ ፡ ኅብ ፡ በ ፤ ከለመኖር ፡ ወደ ፡ መኖር ፡ አመጣው” ፡ እንደምንለው ፡ “አዳቦ” ፡ ብቻ ፡ ከምንለው ፡ ጋራ ፡ ይመሳሰላል ። ወይም ፡ ካኦስ ፡ ማለት የዚህ ፡ ዓለም ፡ ባሕርና ፡ መሬቱ ፡ (የብስና ፡ ቀላዩ) ሰማይና ፡ ጠረፉ ፡ ሌትና ፡ ቀኑ ፡ በየመልኩ ፡ ሳይለይ ፡ ተደባልቆና ፡ ተዘባርቆ ፡ የነበረውን ፡ ሁኔታ ፡ ካኦስ ፡ ያሉታል ። መሬትን ፡ ሰማይን ፡ ባሕርን ፡ እንቅልፍን ፡ ትዝታን ፡ ሞትን ፡ ሕይወትን ፡ ዕውቀትን ፡ ይኸን ፡ የመሳሰለውን ፡ ሁሉ ፡ የሰው ፡ ወይም ፡ የአምላክነት ፡ አምሳል ፡ እየሰጡ ፡ እንደሚጠሯቸው ፡ “ካኦስንም” ፡ ስፍራውና ፡ ሁኔታው ፡ በዝርዝር ፡ ሳይገለጥ ፡ እንደመገኘ መሪያ ፡ መስፍን ፡ ይቈጥሩታል ።

ከዚያ ፡ በኋላ ፡ “ጄኦ” ፡ መሬት ፡ “ኤሮስ” ፡ ፍቅር ፡ ፍጥረትን ፡ አገናኝና ፡ አዋሐጅ ፡ ተለዩ ። ባንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ከዚያው ፡ ከካኦስ ፡ “ኤሬቦ” ፤ ጨለማና ፡ “ኒክስ” ፡ ሌሊት ፡ ተወለዱና ፡ እነርሱ ፡ ደግሞ ፡ “ኤቱርን” ፡ ጸርሐ ፡ አርያምንና ፡ “ሔሚራን” ፡ ቀንን ፡ ወለዱ ። መሬት ፡ ደግሞ ፡ ያላባት ፡ “ኡራኖስን” ከዋክብት ፡ ያሉበትን ፡ ሰማይና ፡ “ጳንጦስን” ፡ ባሕርን ፡ ተራራንም ፡ ወለደች። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ከጄኦና ፡ ከኡራኖስ ፡ “ከመሬትና ፡ ከሰማይ” ፡ ሦስቱ ፡ ‘ፔኮሎፒ’ ፡ የሚባሉት ፡ መልካቸው ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ የተገለጸው ፡ ተወለዱ ፤ እነዚህም ፡ የአማልክት ፡ መልክ ፡ ይዘው ፡ ሳለ ፡ ዐይናቸው ፡ ብቻ ፡ ፩ ፡ ሆኖ ፡ ያውም ፡ እግንባራቸው ፡ ማኻል ፡ በመሆኑ ፡ ያለያሉ ። ህነሱም ፡ ጋራ ፡ ሦስቱ ፡ “ኤክቶንኪሪ” ፡ የሚባሉ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ መቶ ፡ እጅ ፡ ኅምሳ ፡ ጭንቅላት ፡ ያላቸው ፡ የአውሬም ፡ የሰውም ፡ የጌድ ፡ መልክ ፡ ያላቸውና ፡ ግዙፍ ፡ የሆኑ ፡ ተወለዱ ። እነሱም ፡ በቡልካኖስ ፡ የብረት ፡ ማቅለጫ ፡ ጌት ፡ የሚሠሩና ፡ ዓለምን ፡ ለመደባለቅ ፡ የሚያስፈሩ ፡ (ገፋዕተ ፡ ደመናት ፡ ወረዐይት) ፡ ተብለዋል ። ከእነዚህ ፡ በቀር ፡ ከጄኦና ፡ ከኡራኖስ ፡ (ከመሬትና ፡ ከሰማይ) ፡ ጌቱወን ዶችና ፡ ስድስቱ ፡ ሴቶች ፡ የሆኑ ፡ ዐሥራ ፡ ሁለቱ ፡ ነገደ ፡ ቲታኒ ፡ ተወለዱ ፡ የወንዶቹ ፡ ስም ፡ ኡቅያኖስ ፡ ቆዮስ ፡ ክሪዎ ፡ ኢፔሪዮኔ ፡ ጄኦፒቶ ፡ ክሮኖ ፡ የሴ

ቶቹ ፡ ቼአ ፡ ሬአ ፤ ቴሚስ ፡ ምኒሞዚን ፡ ቴቲስ ፡ ፊቤ ፡ ነው ። እነዚህም ፡ ከሰ ማይ ፡ ከባልዮውና ፡ ከመሬት ፡ ከሚስትዮብ ፡ የተወለዱት ፡ ወንድምና ፡ እግቶች ፡ ርስ ፡ በርሰቸው ፡ ተጋብተው ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ የሆኑና ፡ የሰውም ፡ የአማልክትም ፡ አባት ፡ የተባሉት ፡ ናቸው ። ዜውስና ፡ ሚስቱ ፡ ወይም ፡ እግቱ ፡ ኤራ ፡ የክሮኖና ፡ የሬአ ፡ ልጆች ፡ የጄአና ፡ የኡራኖስ ፡ (የመሬትና ፡ የሰማይ) ፡ የልጅ ፡ ልጆች ፡ መሆናቸው ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ኡራኖስ ፡ ገሚሶቹን ፡ በመፍራት ፡ ገሚሶቹን ፡ በመጥላት ፡ በል ጆቹ ፡ ደስ ፡ አልተሰኘም ። በፍጥረታቸው ፡ የጠላቸውን ፡ እነችክሎፒን ፡ እነኤ ካቶንኪሪን ፡ ፅመቀ ፡ ፅመቃት ፡ አውርዶ ፡ አሰራቸው ፤ የቀሩትንም ፡ ለመግደል ፡ ይፈልጋቸው ፡ ዝመር ። እናታቸው ፡ ጄአ ፡ ግን ፡ ስለ ፡ ልጆቹ ፡ በባሏ ፡ ተናጻ ፡ እርሱን ፡ ለመግደያ ፡ አንድ ፡ የብረት ፡ ማጭድ ፡ ወራችና ፡ አባታችሁን ፡ ግደሉ ፡ ብላ ፡ ብትሰጣቸው ፡ የቀሩት ፡ ፈሩ ። ክሮኖ ግን ተቀበለና ፡ ኡራኖስ ፡ በሚስቱ ፡ አጠገብ ፡ ተኝቶ ፡ እንቅልፍ ፡ ወስዶት ፡ ሳለ ፡ በማጭድ ፡ አባለ ፡ ዘሩን ፡ ቁርጠ ፡ ቢጥለው ፡ ከደሙ ፡ ውስጥ ፡ ኤሪኒና ፡ ጂጋንት ፡ ጎልያዶችና ፡ ተበቃዮች ፡ የሚ ባሉ ፡ ረዥሹም ፡ ጦር ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ከኒንሬ ፡ (የባሕር ፡ የወንዝ ፡ የጫካ ፡ ትናንሽ ፡ አማልክት) ፡ ጋራ ፡ ተወለዱ ። እንደዚሁም ፡ አባሕር ፡ ከፈሰሰው ፡ አባለ ፡ ዘር ፡ አፍሮዲት ፡ ተወለደች ፡ ይላሉ ።

ክሮኖ አባቱን ፡ ኡራኖስን ፡ ከገደለ ፡ በኋላ ፡ ከሚስቱ ፡ ከሬአ ፡ ጋራ ፡ በታ ላቅ ፡ ጌትነት ፡ ይህን ፡ ዓለም ፡ ይገዛ ፡ ዝመር ። ጻሩ ፡ ግን ፡ ከቤትህ ፡ ከሚ ወለዱት ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ ከሥልጣንህ ፡ ያወርድኛል ፡ የሚሉ ፡ ንግር ፡ ነበርና ፤ ሚስቱ ፡ የምትወልዳቸውን ፡ ሁሉ ፡ ፅለቱን እየተቀበለ ፡ ይውጣቸው ፡ ዝመር ። ከእናታቸው ፡ ማሕፀን ፡ አንደ ፡ ወጡ ፡ ወደ ፡ አባታቸው ፡ ሆድ ፡ የገቡ ፡ (የተ ሞጡ) ፡ ኤስቲያ ፡ ዴሚትራ ፡ አዴስ ፤ ፖሲዶን ፡ ናቸው ። እናትዮብ ፡ ሬአ ፡ በልጆቹ ፡ መዋጥ ፡ ስትጸጸት ፡ የመጨረሻ ፡ ልጅዋ ፡ ዜውስን ፡ አርግዛ ፡ ከወለ ደች ፡ በኋላ ፡ በቶሎ ፡ ደበቀችና ፡ በርሱ ፡ ምትክ ፡ ድንጋይ ፡ በጨርቅ ፡ ጠቅ ልላ ፡ ለባሏ ፡ ሰጠችው ። እርሱም ፡ ድንጋዩን ፡ ልጁ ፡ መስሎት ፡ ዋጠው ።

ዜውስም ፡ ተወልዶ ፡ በተደበቀበት ፡ በክሬት ፡ ደሴት ፡ በጥባብ ፡ አደገ ፤ ጎይልም ፡ ተሰማው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ባባቱ ፡ በክሮኖ ፡ ላይ ፡ ጦርነት ፡ አነሣ በትና ፡ ውጊያ ፡ ገጠመው ። አባቱንም ፡ አሸነፈና ፡ እነዚያ ፡ አስቀድመው ፡ የተሞጡትን ፡ ወንድሞቹንና ፡ እግቶቹን ፡ አስተፋው ። በዚያም ፡ ሌሎቹ ፡ ወንድ ሞቹ ፡ ላባቱ ፡ ረዳት ፡ ሆነው ፡ ዜውስን ፡ ክፉኛ ፡ ተቋቁመውት ፡ ነበርና ፡ ጦር ነቱ በቴሳልያ ፡ ውስጥ ፡ በኦሊምፒያ ፡ አጠገብ ፡ እስከ ፡ ፲ ዓመት ፡ አቆየ ። ነገር ፡ ግን ፡ አባቱ ፡ ክሮኖ ፡ አስሮ ፡ ፅመቀ ፡ ፅመቃት ፡ የሰደዳቸውን ፡ ቺክሎፒንና ፡ ኤካቶንኪሪን ፡ ፈትቶ ፡ ወደሱ ፡ ወገን ፡ አደረጋቸው ። እነርሱም ፡ ለጦር ፡ መሣሪያ ፡ መብረቅ ፡ ሠርተው ፡ ሰጡትና ፡ በዚያ ፡ አባቱንና ፡ የአባቱን ፡ ወገኖች ፡ አሸነፈ ።

ገሚሶቹንም ፡ ገደላቸው ። የቀሩትንም ፡ ከነሕይወታቸው እያሰረ ፡ ወደ ፡ እንጦርጦስ ፡ (ታርታር ፡) ሰደዳቸው ። ጠባቂም ፡ እነዚህን ፡ ግምሳ ፡ ራስ ፡ መቶ ፡ እጅ ፡ ያላቸውን ፡ ግዙፍ ፡ ፍጥረቶች ፡ አደረገባቸው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዜውስ ፡ በባቱ ፡ ስፍራና ፡ ሥልጣን ተተክቶ ፡ መቀመጫውን ፡ ሁለመናው ፡ ያንጸባርቃል ፡ በተባለው ፡ በአሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ አድርጎ አላይ ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ወንድሞቹና ፡ እግቶቹ ፡ ልጆቹም ፡ ጋራ ፡ ሆኖ ፡ ይህን ፡ ዓለም ፡ በደስታ ፡ ይገዛ ፡ ገሮመር ፡ ይሉታል ። እንዲሁም ፡ በርሱ ፡ ዘመን ፡ ከተፈጸመው ፡ ተረታዊ ፡ ነገር ፡ ውስጥ ፡ በንድ ፡ ፍሬና ፡ በንዲት ፡ ቁንገር ፡ ምክንያት ፡ የተነሣውን ፡ የትርያን ፡ የጦርነት ፡ ታሪክ ፡ በጭሩ ፡ ጠቅሰን ፡ ከዚያ ፡ ወደ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ታሪክ ፡ እንሻገራለን ።

ምዕራፍ ፳፭ ።

አከራካሪዎ ፡ ፍሬና ፡ የትርያ ፡ ጦርነት ።

ከሴት ፡ አማልክት ፡ ውስጥ ፡ ኤሪስ ፡ (ዲስኮርድ) ፡ የምትባል ፡ ነበረች ። ርሷም ፡ በአማልክቱ ፡ መካከል ፡ ሁከትና ፡ የሚለያይ ፡ ነገር እየፈጠረች ፡ ስምምነት ፡ የምትነሣ ፡ በመሆንዋ ፡ በዜውስ ፡ ትእዛዝ ፡ ከአሊምፒያ ፡ ተራራ ፡ (መካነ ፡ አማልክት) ፡ ወደ ፡ ምድር ፡ ተጣለችና ፡ ከማንበራቸው ፡ ተለየች ። በምድር ፡ ሳለች ፡ ቲቲና ፡ ፒሊዎ ፡ (የገሮግናው ፡ የአካል ፡ አባትና ፡ እናት) ፡ በተጋቡበት ፡ ቀን ፡ ወደ ፡ ሠርጉ ፡ ሳትጠራ ፡ በመቅረቷ ፡ በጣም ፡ ተበሳጭታ ፡ ነበርና ፡ የሚሎን ፡ ፍሬ ፡ (ይኸንንም ፡ ፍሬ ፡ የኤዲሲዮን ፡ ላበር ፡ ኤንሲክሎፕዲ ፡ አዳምና ፡ ሔዋን ፡ ወደ ፡ ሳቱበት ፡ የበለስ ፡ ፍሬ ፡ ሃስጠገዋል) ፡ በእጅግ ፡ ይዛ ፡ ወደ ፡ ሠርጉ ፡ አዳራሽ ፡ ገብታ ፡ ለሠርጉ ፡ በተቀመጡት ፡ አማልክት ፡ መካከል ፡ ጣለችው ። በፍሬውም ፡ ላይ ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ጽሕፈት ፡ ነበረበት ፡ "ከሁሉ ፡ ይበልጥ ፡ ቁንገር ፡ ለሆነችው" ፡ ይኸውም ፡ ከመካከላችሁ ፡ ቁንገር ፡ የሆነችው ፡ ይኸን ፡ ፍሬ ፡ ወስዳ ፡ ትብላ ፡ ግለቷ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የዜውስ ፡ በለቤት ፡ ኤራ ፡ ከባሕር ፡ አረፋ ፡ ተወለደች ፡ የምትባለዋ ፡ አፍሮዲት ፡ ከዜውስ ፡ ጭንቅላት ፡ የተወለደችው ፡ አቴና ፡ ሦስቱም ፡ ተነሡና ፡ እኔ ፡ ቁንገር ፡ ነኝና ፡ ይህችን ፡ ፍሬ ፡ ለመውሰድ ፡ ይገባኛል ፡ ሲሉ ፡ እርስ በርሳቸው ፡ ተፎካከሩ ። ስለዚህ ፡ ዋናው ፡ አምላክ ፡ ዜውስ ፡ ከመካከላችሁ ፡ በቀንኸና ፡ የምትበልጠውንና ፡ ይህችን ፡ ፍሬ ፡ ለመውሰድ ፡ የሚገባትን ፡ አሌክሳንድር ፡ (ፓሪድ ፡ ወይም ፡ ፓሪስ) ፡ ይመስክር ፡ ብሎ ፡ ፈረደ ፡

ለዚህም ፡ አሌክሳንድር ፡ አለበት ፡ ድረስ ፡ ወስዶ ፡ እንደ ፡ ጭብጥ ፡ ዳኛ ፡ የሚያመሳክር ፡ ሔርሚስ ፡ (ሚርኩር) ፡ የሚባለው ፡ የመልእክትና ፡ የጉዞ ፡ አምላክ ፡ ታዘዘ ። ሔርሚስ ፡ ሦስቱን ፡ ቁንገሮችን ፡ ይዞ ፡ አሌክሳንድር ፡ ከብት ፡ ይጠብቅበት ፡ ወደ ፡ ነበረው ፡ ወደ ፡ ትርያ ፡ (ትሩፍ) ፡ ከተማ ፡ ሄደ ። በደረሰው ፡ ጊዜ ፡ ለአንደኛዋ ፡ ሲመሰክር ፡ ሁለቱ ፡ እንዳይጠሉት ፡ ስለ ፡ ፈራና ፡ ፍርዳ ፡

ከባድ ፡ ስለ ፡ ሆነበት ፡ አልመሰክርም ፡ ብሎ ፡ እንቢ ፡ ብሎ ፡ ነበር ። በኋላ ግን ፡
 ኤራ ፡ ለኔ ፡ ብትመሰክርልኝ ፡ የመላ ፡ እስያን ፡ ግዛት ፡ «ሁብተ ፡ ምክናን» ፡
 እሰጥካለሁ ፡ ብላ ፡ አባባለችው ። አቲና ፡ ደግሞ ፡ ለኔ ፡ ብትመሰክር ፡ በጦርነት ፡
 ግንባር ፡ ሁሉ ፡ ድልን ፡ እንድታገኝ «ገይለ ፡ መዋእ» ፡ እሰጥካለሁ ፡ አለችው ፡
 አፍሮዲት ፡ ግን ፡ በሰውዬው ፡ በሕሪ ፡ ያለውን ፡ ተመራምራ ፡ ለኔ ፡ ብትመሰክር ፡
 ፊቅረ ፡ አንስት» ፡ እሰጥካለሁ ፡ ወይም ፡ ከዓለም ፡ ቁንጥ ፡ የሆነችው ፡ እንድት
 ወድህ ፡ አደርጋለሁ ፡ ብላ ፡ ለመነችው ። እርሱም ፡ በነገሩ ፡ በብዙ ፡ ከተጨነቀበት ፡
 በኋላ ፡ ከግዛትና ፡ ከድል ፡ አድራጊነት ፡ ይልቅ ፡ የመጨረሻው ፡ ፊቅር ፡ ደስ ፡ ስለ ፡
 አለው ፡ በቀንዥና ፡ አፍሮዲት ፡ ትበልጣለችና ፡ ለርሷ ፡ ይገባል ፡ ብሎ ፡ ፍሬውን ፡
 ሰጣት ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱ ፡ ሴቶች ፡ አማልክት ፡ በአሌክሳንድር ፡ ተናደው ፡
 ቂማቸውንም ፡ በልባቸው ፡ ይዘው ፡ በቀጣ ፡ ወደ ፡ ስፍራቸው ፡ ተመለሱ ።

አሌክሳንድር፡የትሮያ ፡ ንጉሥ ፡ የፕሪክም ፡ ልጅ ፡ ነበረና ፡ በልጅነቱ ፡ ወራት ፡
 ከብት ፡ ሲጠብቅ ፡ ፍሮ ፡ በኋላ ፡ አባቱ ፡ ስለ ፡ ሞተ ፡ በባቱ ፡ አልጋ ፡ ተቀመጠ ።
 እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ተስፋ ፡ በአፍሮዲት ፡ አባባይነት ፡ (አማካይነት) ፡ የስፓርታን ፡
 ንጉሥ ፡ የሚኒላክን ፡ ሚስት ፡ (እሌኒን) ፡ ወደደ ። ከባላም ፡ ቤት ፡ ቀምቶ ፡ ጠልፎ ፡
 አምጥቶ ፡ በሚስትነት ፡ ለማግባት ፡ አሰበ ፡ ስለዚህ ፡ የስፓርታ ፡ ንጉሥ ፡ ሚኒላክ ፡
 መንገድ ፡ በሄደበት ፡ ሰዓት ፡ ከትሮያ ፡ ወደ ፡ ስፓርታ ፡ ለሌላ ፡ ጉዳይ ፡ የመጣ ፡
 አስመስሎ ፡ በኋላ ፡ ሚስቱን ፡ እሌኒን ፡ ቀምቶ ፡ ወደ ፡ አገሩ ፡ ወደ ፡ ትሮያ ፡ ይዞ ፡
 ተመለሰ ። (ትሮያ ፡ የጥሮአድ ፡ ከተማ ፡ ቀድሞ ፡ በቲንያ ፡ የነበረበት ፡ ዛሬ ፡ በቱርክ ፡
 ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ነው) ።

ሚኒላክም ፡ ከመንገድ ፡ በገባ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገበትን ፡ ዐወቀ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡
 ወደ ፡ ጎረቤቶቹ ፡ ወደ ፡ ግሪክ ፡ ነገሥታት ፡ አብረው ፡ ሄደው ፡ በትሮያ ፡ እንዲሞ
 ጉና ፡ ሞታቱን ፡ እንዲወጡለት ፡ ለመናገራቸውና ፡ እሺ ፡ አሉት ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የጦር ፡
 ዓደገኞቹንና ፡ ወንድሙን ፡ አጋሚኖን ፡ ወዳጆቹን ፡ እነአካሊን ፡ እነአሊስን ፡
 ጨምሮ ፡ ሚስቱን ፡ በጦርነት ፡ ለማስመለስ ፡ ተዘጋጀ ። ጉዞ ፡ ከመገኘቱ ፡ በፊት ፡
 ጦርነቱ ፡ እንደሚቀናቸው ፡ ለመለመን ፡ ወይም ፡ የድልን ፡ ምልክት ፡ ለማየት ፡
 ለትንቢት ፡ አምላክ ፡ ለአጵሎን ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ መሥዋዕት ፡ አቀረቡ ። መሥ
 ዋዕቱም ፡ በቀረበበት ፡ ሰዓት ፡ በዚያው ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ አጠገብ ፡ ከመሬት ፡
 አንድ ፡ ትልቅ ፡ እባብ ፡ ብቅ ፡ አለና ፡ እዘፍ ፡ ላይ ፡ ወጣ ፤ በዛፋም ላይ ፡
 ዘጠኝ ፡ በራሪ ፡ ወፎች ፡ የሰፈሩበትን ፡ የወፍ ፡ ቤት ፡ አግኝቶ ፡ አፈረሰና ፡ ዘጠኙ
 ንም ፡ በየተራ ፡ ሞጣቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የዚህን ፡ ትርጉም ፡ እንዲፈታ
 ደንበኛው ፡ ትንቢት ፡ ፈቺ ፡ ካልከገነት ፡ ተጠርቶ ፡ መጣና ፡ ይህ ፡ የሚሄድበት ፡
 የትሮያ ፡ ጦርነት ፡ ዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ ማቁያቱንና ፡ በዐሥረኛው ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡
 እንደሚቀናቸው ፡ ተረጉሙላቸው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ዘመቻው ፡ ጉዞ ፡ ሲገኝ
 ምሩ ፡ ገይለኛ ፡ ነፋስ ፡ ተነሥቶ ፡ መርከባቸውን ፡ ያውከው ፡ ገመር ። ይህም ፡
 የሆነበትን ፡ ምክንያት ፡ የጦር ፡ ሠራዊት ፡ ነቢይ ፡ የሚባለውን ፡ ያንኑ ፡ ካል

ካንትን ፡ ጠየቀት ። እርሱም ፡ ዋናው ፡ አዝማች ፡ አጋሜኖን ፡ ልጁን ፡ ኡፍ ጄኒን ፡ ለአርጤምስ ፡ (ዲያና) ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ካልሠዋት ፡ ነፋሱና ፡ ማዕበሉ ፡ አይቆምም ፡ ሲል ፡ ተናገረ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አጋሜኖን ፡ ልጁን ፡ ይዞ ፡ ለመሠዋት ፡ ከቤተ መቅደስ ፡ አጠገብ ፡ ቆሞ ፡ ሳለ ፡ አርጤምስ ፡ የኤፍጄኒን ፡ ውበት ፡ አይታ ፡ ራራችላት ። ስለዚህ ፡ በርሷ ፡ ፈንታ ፡ የአጋዘን ፡ (የሀይል) ፡ መሥዋዕት ፡ ተቀበለችና ፡ እርሷን ፡ የቤተ ፡ መቅደሷ ፡ አገልጋይ ፡ እንድትሆን ፡ በሕይወቷ ፡ ለቀቀቻት ። ነፋሱና ፡ ማዕበሉም ፡ ወዲያው ፡ ጸጥ ፡ አለ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ መቶ ፡ ሺ ፡ የሚሆኑ ፡ ከየነገዱ ፡ የተሰበሰቡ ፡ ግሪኮች ፡ በሺ ፡ ሾ፻፹፮ ፡ መርከብ ፡ ተጉዘው ፡ በዋናው ፡ አዝማች ፡ በአጋሜኖን ፡ እየተመሩ ፡ ወደ ፡ ትሮያ ፡ ከተማ ፡ ደረሱ ። የትሮያ ፡ ሰዎችም ፡ ግሪኮችን ፡ ለመመለስ ፡ ጎረቤቶቻቸውን ፡ ይዘው ፡ ይጠባበቁ ፡ ነበርና ፡ ከተገናኙ ፡ ገሮምሮ ፡ የሬት ፡ ለሬትም ፡ የደፈጣም ፡ ጦርነት ፡ ሲያደርጉ ፡ እስከ ፡ ዘጠኝ ፡ ዓመት ፡ ቁዩ ። በዚህም ፡ ጦርነት ፡ ኡራና ፡ አቲና ፡ አከራካሪዎን ፡ ፍሬ ፡ ሳያገኙ ፡ በመቅረታቸው ፡ ለግሪኮቹ ፣ አፍሮዲት ፡ ግን ፡ ለትሮያኖቹ ፡ ይረዳ ፡ ነበር ። ግሪኮቹም ፡ ወደ ፡ ትሮያ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ለትሮያኖቹ ፡ እርዳታ ፡ አግዞኒ ፡ የሚባሉ ፡ አርበኝነት ፡ ያላቸው ፡ የሴት ፡ ቁነዣኝት ፡ በዋናዋ ፡ የቁንዣ ፡ ንግሥት ፡ በኢንቴሴሊያ ፡ መሪነት ፣ ኢትዮጵያውያን ፡ ደግሞ ፡ በኤአስ ፡ ልጅ ፡ በሚምኖን ፡ መሪነት ፡ መጥተው ፡ ነበር ፡ ይባላል ። በሌላ ፊው እንደተጻፈው ፡ ኤአስ ፡ (ትርጓሜው ፡ ጎሕ) ፡ የ'ፊቦ' ፡ (ትርጓሜው ፡ ፀሐይ) ፡ እኅት ፡ ናት ። ከእኅቷ ፡ ከፀሐይ ፡ እየቀደመች ፡ ጎሕ ፡ ሲቀድ ፡ ብርሃንን ፡ ለሰው ፡ የምትሰጥ ፡ ነች ።

ወደ ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ እንመለስ ፤ ትሮያኖቹ ፡ ብዙ ፡ እርዳታ ፡ ቢያገኙም ፡ እውጭሆነው ፡ ለመከላከል ፡ ስላልቻሉ ፡ እከተማቸው ፡ ቅጥር ፡ ውስጥ ፡ ሆነው ፡ ይከላከሉ ፡ ነበር ። የከተማቸውም ፡ ዙሪያ ፡ ደሀና ፡ ሆኖ ፡ የተገነባ ፡ ነበርና ፡ ግሪኮቹ ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ገብተው ፡ ሰዎቹን ፡ አሸንፈው ፡ እሌኒን ፡ ለመውሰድ ፡ ለጊዜው ፡ አልሆነላቸውም ። በዚህ ፡ ነገር ፡ ተጨንቀው ፡ ሲያወጡ ፡ ሲያወርዱ ፡ በመጨረሻ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ መላ ፡ ተገኘ ። መላውንም ፡ ያገኘው ፡ ኡሊስ ፡ ነው ፤ የሠራው ፡ ግን ፡ ኤፒዎስ ፡ ነው ፡ ይባላል ።

አንድ ፡ ትልቅ ፡ የፈረስ ፡ መልክ ፡ ያለው ፡ እንጨት ፡ ሠርተው ፡ በዕንጨቱ ፡ ፈረስ ፡ ውስጥ ፡ ኃይለኞቹ ፡ ተመርጠው ፡ ከነመሣሪያቸው ፡ ገብተው ፡ እነሱ ፡ ከውስጥ ፡ ሊከፍቱት ፡ እንደሚችሉ ፡ ተቁለፈባቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይኸንጉ ፡ የዕንጨት ፡ ፈረስ ፡ እከተማው ፡ ቅጥር ፡ በራፍ ፡ ላይ ፡ አስቀመጡና ፡ የቀሩት ፡ ግሪኮች ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ሸሹ ። በማግስቱ ፡ ከከተማው ፡ ቅጥር ፡ ግቢ ፡ ከትሮያኖች ፡ ጋራ ፡ የነበረ ፡ ሲኖን የሚባለው ፡ የግሪክ ፡ ተወላጅ ፡ ይህ ፡ የፈረስ ፡ ሥዕል ፡ ትሮያን ፡ ለማሸነፊያ ፡ ግሪኮቹ ፡ የያዙት ፡ አምላካቸው ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለሹማምንቱ ፡ ነገረ ። ሲኖን ፡ ይኸን ፡ መናገሩ ፡ ለአገሩ ፡ ሰዎች ፡ አድልቶ ፡ ትሮያኖችን ፡ ለማሳሳት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የግሪኮች ፡ አምላክ ፡ አለመሆኑን ፡ ያውቃል ። ሹማምንቱም ፡ ከዩ ፡

በኋላ ፡ በውነትም ፡ ግሪኮቹ ፡ ጥለውት ፡ ተሸንፈው ፡ የሸሹ ፡ መሰላቸውና ፡ ወደ ፡
 ውስጥ ፡ አስገቡና ፡ አስቀመጡት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ መሸቶ ፡ ሰው ፡ በተኛበት ፡
 ጊዜ ፡ በፈረሱ ፡ ሆድ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ የግሪክ ፡ ዠግኖች ፡ ወጥተው ፡ ጠዙዎ
 ችን ፡ የትሮያ ፡ ሰዎች ፡ ገደሉ ። በኋላም ፡ ትልቅ ፡ እልቂት ፡ ከሚሆን ፡ በቂንገዮ
 ይቱ ፡ በአሌክ ፡ ምክንያት ፡ ይኸን ፡ ጦርነት ፡ የቀሰቀሱት ፡ እስክንድርና ፡ ባልዮው ፡
 ሜኔላኦ ፡ ሁለቱ ፡ ብቻ ፡ ይዋጉ ፡ (ዱዬል ፡ ያድርጉ ፡) አሸናፊውም ፡ ድል ፡ አድ
 ሬጊ ፡ ይሁንና ፡ እሌኒን ፡ ይውሰድ ፡ ተባለ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሁለቱ ፡ ተጋጥ
 መው ፡ ይደባደቡ ፡ ዠመር ። በመጨረሻም ፡ እስክንድር ፡ ተሸንፎ ፡ ሊወድቅ ፡
 ሲል ፡ ፍሬው ፡ ላንቺ ፡ ይገባል ፡ ብሎ ፡ የመሰከረላት ፡ አፍሮዲት ፡ (የፍቅር ፡ አም
 ላክ) ፡ ደርሷ ፡ አዳኝቸው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በሌላ ፡ ጊዜ ፡ ፊሎቲት ፡ የሚባል ፡ መርዝ ፡
 ባለው ፡ ቦኤርኮል ፡ ቀስት ፡ ወግቶ ፡ እስክንድርን ፡ ገደለውና ፡ ግሪኮች ፡ አሸነፉ ።
 እስክንድርም ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ እሌኒ ፡ ለጥቂት ፡ ጊዜ ፡ የእስክንድርን ፡ ወንድም ፡
 ኤውፎቦንን ፡ አግቦታ ፡ ነበር ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ አትወደውም ፡ ነበርና ፡ ለጠላቶቹ ፡ ለሜኔላኦና ፡ ለኡሊስ ፡ አሳ
 ልፋ ፡ ሰጠችው ። እሱንም ፡ ጠላቶቹ ፡ አሰቃይተው ፡ ገደሉት ። ሜኔላኦም ፡ ሚስ
 ቱን ፡ ይዞ ፡ ወደ ፡ አገሩ ወደ ፡ ከፓርታ ፡ ከሞት ፡ ከተረፉት ፡ ጓደኞቹና ፡ ሕዝቦች ፡
 ጋራ ፡ ጉዞ ፡ ዠመረ ። ነገር ፡ ግን ፡ በተሸናፊዎቹ ፡ በትሮያ ፡ ላይ ፡ በወሩት ፡ ግፍ ፡
 ምክንያት ፡ አማልክቱ ፡ እነዚህ ፡ በግሪኮቹ ፡ ላይ ፡ ተቆጥተው ፡ ስለነበረ ፡ መርከቦ
 ቻቸውን ፡ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ እያንገላቱ ፡ እንዲያውኩ ፡ ነፋስንና ፡ ሞገድን ፡ አዘ
 ውብቸው ፡ ነበርና ፡ አሸናፊዎቹ ፡ ምንም ፡ መቅኖ ፡ አላገኙም ። ሜኔላኦ ፡ ወደ ፡
 አገሩ ፡ ወደ ፡ ከፓርታ ፡ ሳይገባ ፡ ከክሬት ፡ ወደ ፡ ቸፕሮ ፡ (ቆኦሮስ) ፡ ከፊንቂ ፡ ወደ ፡
 ግብጽ ፡ ሲቀበዘበዝ ፡ ኖሮ ፡ ሞተ ፡ ይባላል ። ገሚሶቹ ፡ ደግሞ ፡ ፯ ፡ ዓመት ፡ ከተ
 ቀበዘበዘ ፡ በኋላ ፡ በጌተኛው ፡ ዓመት ፡ አገሩ ፡ ገብቶ ፡ ሞተ ፡ ይላሉ ። ዋናው ፡ አዛ
 ማች ፡ አጋሜኖንም ፡ ወደ ፡ ቤቱ ፡ ወደ ፡ አርጎ ፡ እንደ ፡ ተመለሰ ፡ የገዛ ፡ ሚስቱ ፡
 ክሊቴኔስቲራ ፡ ከወዳጅቆ ፡ ከኤጅስቶ ፡ ጋራ ፡ ሆና ፡ ገደለችው ።

ግሪኮች ፡ ከራሳቸው ፡ በመነጨው ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ አምልኮና ፡ ታሪክ ፡ የነር
 ሱንም ፡ እየሰጡ ፡ ከምሥራቅም ፡ ከሕንዶችና ፡ ከቻይናዎች ፡ ከባቢሎንና ፡ ከፋር
 ሶች ፡ ከፊንቂዎችም ፡ ጥቂት ፡ ጥቂት ፡ እየተቀበሉ ፡ ደባልቀው ፡ እነሱም ፡ በቀን ፡
 ብዛት ፡ ያንዱን ፡ ጣዖት ፡ አምላክነት ፡ ለሌላው ፡ እየሰጡና ፡ እየለዋወጡ ፡ በዚህ ፡
 ዐይነት ፡ አምልኮ ፡ እስከ ፡ ክርስቶስና ፡ እስከ ፡ ሐዋርያት ፡ ዘመን ፡ ኖሩ ። ከነር
 ሱቶስ ፡ ልደት ፡ በሬት ፡ በገጅኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ቢታጎራ ፡ የሚባል ፡
 ሊቅ ፡ ተነሥቶ ፡ ከሰው ፡ ወደ ፡ ሰው ፡ የምትተላለፍ ፡ የሕያዊት ፡ ነፍስና ፡ የእው
 ነተኛውንም ፡ አምላክ ፡ መኖር ፡ በጽሕፈት ፡ አድርጎ ፡ አዲስ ፡ ዐይነት ፡ ትምህርት ፡
 አስተምሮ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ምንም ፡ ያክል ፡ ተቀባይ ፡ አላገኘም ። ግሪኮች ፡
 በዘመናቸው ፡ ሁሉ ፡ እነዚህን ፡ አማልክት ፡ ከልብ ፡ ያመልኳቸው ፡ ነበር ። እነ
 ዚህንም ፡ የሚጠራጠር ፡ መናፍቅ ፡ ተብሎ ፡ ይወቀሳል ፡ የሚክድም ፡ ቢኖር ፡ ይገ

ደላል ። ስመ ፡ ጥሩ ፡ የሆነው ፡ ፈላስፋቸው ፡ ስቅራሞስ ፡ (ሶክራት) ፡ አንድ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሁሉን ፡ የፈጠረ ፡ አለ ፡ በማለቱ ፡ አኒቶስና ፡ ሚሌቶስ ፡ በሚባሉ ፡ ተከሶ ፡ ተፈረደበትና ፡ መርዝ ፡ ጠጥቶ ፡ ሞተ ።

የዚህ ፡ ጣዖት ፡ አምልኮ ፡ በክርስትና ፡ ይለወጥ ፡ ዘንድ ፡ በለፈው ፡ በግብፃችና ፡ በባቢሎን ፡ እንደተረከነው ፡ የክርስቶስን ፡ መምጣትና ፡ የሐዋርያትን ፡ የነቅዱስ ፡ ጳውሎስን ፡ መነሣት ፡ የነቁስጠንጢኖስንና ፡ የነቴዎድስቶስን ፡ ንግሥ ፡ ጠበቀ ።

ምዕራፍ ፡ ፳፯ ።

የመቄዶንያ ፡ መንግሥትና ፡ ንጉሡ ፡ ፊልጶስ-የትልቁ ፡ እስክንድር ፡ አነሣስ ።

ከስፓርታና ፡ ከአቴና ፡ በሰሜን ፡ ከቴሳልያም ፡ በላይ ፡ በትራችያና ፡ በኢሊሪክ ፡ መካከል ፡ የመቄዶንያ ፡ ሕዝብ ፡ ነበር ። የነሱም ፡ ኑሮ ፡ በብርዳማው ፡ አገር ፡ በተራራው ፡ ላይ ፡ ነው ። በዚህም ፡ ላይ ፡ ሰዎቹ ፡ ከተፈጥሮአቸው ፡ በጣም ፡ ኃይለኞችና ፡ ጠንካሮች ፡ ስለነበሩ ፡ በየጊዜው ፡ የተነሣባቸውን ፡ ወረራ/አየተዋጉ ፡ መልሰው ፡ በነፃ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። ለጥቂት ፡ ዘመን ፡ የያዘቸውን ፡ ፋርሶችንም ፡ በጥላቱና ፡ ላይ ፡ አሸንፈው ፡ አስወጥተዋል ። የመቄዶንያ ፡ ሕዝብ ፡ ከታችኛው ፡ የግሪክ ፡ (አቴኖችና ፡ ስፓርታዎች) ፡ ሕዝብ ፡ በቋንቋና ፡ በልማድ ፡ የተለዩ ፡ ሕዝቦች ፡ ናቸው ።

እነዚህም ፡ ሕዝቦች ፡ በ፫፻፳ ፡ ዓመት ፡ ከክርስትና ፡ በሬት ፡ ፊልጶስን ፡ በደንብ ፡ አነገሡ ። ፊልጶስ ፡ በምርኮ ፡ ስም ፡ ቴብ ፡ ከሚባለው ፡ የግሪክ ፡ ከተማ ፡ (ከአቴን በላይ ፡ የሚገኝ ፡ በላዕላይ ፡ ግብፅ ፡ ከተማ ፡ ስም ፡ የሚጠራ) ፡ በነበረ ፡ ጊዜ ፡ የግሪኮቹን ፡ አስተዳደርና ፡ የወታደር ፡ አቅድ ፡ ደህና ፡ አድርጎ ፡ ተምሮ ፡ ነበር ። በግል ፡ አገሩ ፡ በመቄዶንያ ፡ ከነገሠ ፡ በኋላ ፡ መላውን ፡ የግሪክን ፡ ሕዝብ ፡ በንድነት ፡ ጠቅልሎ ፡ የመግዛት ፡ ምኞት ፡ አደረገበት ። ለዚህም ፡ ወታደር ፡ እየመለመለ ፡ ለጦርነት ፡ መዘጋጀቱ ፡ በግሪክ ፡ አገር ፡ በአቴናና ፡ በአቴክ ፡ ገና ፡ አስቀድሞ ፡ ተሰምቶ ፡ ነበርና ፡ ሕዝቡ ፡ በሐሣብ ፡ ሁለት ፡ ተከፈለ ። አንደኛው ፡ ክፍል ፡ ዴሞስቲን፡የሚባለውን ፡ ንግግር ፡ አዋቂ ፡ መሪ ፡ ይዞ ፡ የመቄዶንያን ፡ ሕዝብና ፡ ፊልጶስን/አንድ ባዕድ ፡ በመቀጠሩ ፡ ፊልጶስ ፡ የአቴናን ፡ ከተማና ፡ ዙሪያ ፡ እንዳያስገብር ፡ መከላከል ። ሁለተኛው ፡ የመቄዶንያ ፡ ሕዝብ ፡ በልማድና ፡ በቋንቋ ፡ ቢለያዩም ፡ ያው ፡ የግሪክ ፡ ሕዝብ ፡ ስለሆነ ፡ ፊልጶስን ፡ እንደ ንጉሥ ፡ እንቀበለው ፡ እንጂ ፡ አንዋጋው ፡ ብሎ ፡ ኤስኪን ፡ የሚባለውን ፡ መሪ ፡ ይዞ ፡ የተነሣ ፡ ነበር ። በዚህም ፡ ላይ ፡ ፊልጶስ ፡ የወርቅ ፡ ገንዘብ ፡ በስሙና ፡ በመልኩ ፡ አስቀርጶ/ይኸንኑ ፡ ለዋና ፡ ለዋና ፡ ለየቀንደኛው ፡ ሰው ፡ ውስጥ ፡ ውስጡን ፡ እየላከ ፡ እንዲቀበሉት ፡ በገንዘብም ፡ በስብከትም ፡ ያባብል ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ሁሉ ፡ ሲገብርለት ፡ ዴሞስቲን ፡ ብቻ አምቢ ፡ አለ።ኤስኪንንም ፡ በገንዘብ ፡ አገሩን ፡ የሸጠ ፡ ከዳተኛ ፡ አያለ ፡ በዲስኩር ፡ ይዘልፈው ፡ ነበር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ይኸው ፡ ዲሞስቲን ፡ ወገኖቹን ፡ ይዞ ፡ ፊልጶስን ፡ ለመከላከል ፡ ሲሔድ ፡ ከልቺዲን ፡ (ኬልቄዶንያ) ፡ ላይ ፡ ተሸንፎ ፡ ተመለሰ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ፊልጶስ ፡ ከነሠራዊቱ ፡ እየገፋ ፡ የአቴንን ፡ ከተማ ፡ ለመያዝ ፡ ይሰናዳ ፡ ጀመር ። የቴብና ፡ የአቴና ፡ ሰዎችም ፡ ደህና ፡ አድርገው ፡ ለመከላከል ፡ ሁለተኛ ፡ ተዘጋጁ ፤ መሪያቸውም ፡ ዴሞስቴን ፡ የፊልጶስን ፡ ወራሪነት ፡ ለማቆም የተቻለውን ፡ ሁሉ ፡ ዝግጅት ፡ አደረገ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ የፊልጶስ ፡ ጦር ፡ እነዚህን ፡ ቁሮንያ ፡ ላይ ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ አቴንን ፡ ስለያዘ ፡ በመላው ፡ በግሪክ ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ሥልጣኑን ፡ አሳመነ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ፊልጶስ ፡ ትልቁን ፡ የፋርስ ፡ መንግሥት ፡ ማስገበር ፡ በአሳቡ ፡ መጣበት ። ስለዚህ ፡ ከክርስትና ፡ በፊት ፡ በ፫፻፴፮ ፡ ዓመት ፡ በቆሮንቶስ ፡ ከተማ ፡ ላይ ፡ መላው ፡ የግሪክ ፡ ሕዝብ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ በአዋጅ ፡ አዘዘ ። ሕዝቡም ፡ ተሰብስቦ ፡ የወረራውን ዝግጅት ፡ በሚያደርግበት ፡ መካከል ፡ ፊልጶስን ፡ ፓውሳኒያስ ፡ የሚባል ፡ ከጨዋ ፡ ዘር ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ የመቄዶንያ ፡ ሰው ፡ በጨቤ ፡ ወግቶ ፡ ገደለው ። እንዲገደለውም ፡ ያስደረገችው ፡ አሊምፒያስ ፡ የምትባለው ፡ ሚስቱ ፡ (የእስክንድር ፡ እናት) ፡ ናት ። ምክንያቱም ፡ በጠባይዋ ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ተጠራጣሪና ፡ ፈሪ ፡ ስለነበረች ፡ አትሆነችም ፡ ብሎ ፡ ይፈታኛል ፡ ብላ ፡ ሰግታ ፡ ነው ፡ ይላሉ ። አንዳንዶቹም ፡ እስክንድር ፡ አስገደለው ፡ ይላሉ ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ፊልጶስ ፡ ሲሞት ፡ በዙፋኑ ፡ ልጁ ፡ እስክንድር ፡ ተተካ ።

እስክንድር ፡ ከፊልጶስና ፡ ከአሊምፒያስ ፡ በ፫፻፵፮ ፡ ዓመት ፡ በመቄዶንያ ፡ ከተማ ፡ በፒላ ፡ ተወለደ ፤ እስኪያድግም ፡ ድረስ ፡ መምህሩ ፡ በሊቅነቱ ፡ በፍልሥናው ፡ ዓለም ፡ ያወቀው ፡ አሪስቶት ፡ (አስርጣጣሊስ) ፡ ነበር ። አሪስቶትም ፡ ለእስክንድር ፡ አስተማሪው ፡ ብቻ ፡ አልነበረም ፤ ከነገሠ ፡ በኋላም ፡ ወዳጁና ፡ የፖለቲካና ፡ ያስተዳደር ፡ አማካሪው ፡ ነበር ።

እስክንድር ፡ መልኩ ፡ ቀና ፡ ሆኖ ፡ በጠባዩ ፡ ቸርነትም ፡ ጥብቅነትም ፡ ጭካኔም ፡ ድፍረትም ፡ የተደባለቀበት ፡ ኃይለኛ ፡ ወጣት ፡ ነበር ። ይኸን ፡ ጠባይ ፡ ከተፈጥሮው ፡ የያዘ ፡ እስክንድር ፡ በአሪስቶት ፡ ትምህርት ፡ ከተገራ ፡ ወዲህ ፡ የሚያየው ፡ ሁሉ ፡ ይኸ ፡ ወጣት ፡ ወደፊት ፡ ትልቅ ፡ ታሪካዊ ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ ነው ፡ እያለ ፡ አሳቡን ፡ አሣረፈበት ። የድፍረቱም ፡ ምልክት ፡ የታየው ፡ ገና ፡ በልጅነቱ ፡ ነው ።

አባቱ ፡ ፊልጶስ ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ፡ አንድ ፡ ማንም ፡ ሊወጣበት ፡ ያልቻለ ፡ ያልተገራ ፡ ፈረስ ፡ ነበር ። ጉባዛዝት ፡ የተባሉት ፡ ሁሉ ፡ ንጉሠና ፡ ሕዝቡ ፡ በሉበት ፡ አደባባይ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ለመውጣትና ፡ ለመጋለብ ፡ ሞክረው ፡ ሲያቅታቸው ፡ እስክንድር ፡ ቆሞ ፡ ይመለከት ፡ ነበር ። ከዚያ ፡ ከቆመበት ፡ ለየት ፡ ብሎ ፡ ሄደና ፡ ፈረሱን ፡ ተቀብሎ ፡ መዝሙሪያ ፡ በእጁ ፡ ዳሰሰው ፤ ከዚያም ፡ ፈረሱ ፡ የገዛ ፡ ጥላውን ፡ እያየ ፡ እንዳይደኑበር ፡ ሙሉ ፡ ፀሐይ ፡ ወደ ፡ አለበት ፡ አዞረና ፡ ንጉሠም ፡ ሕዝቡም ፡ ሲመለከቱት ፡ ዘሎ ፡ ወጣበት ፤ ፈረሱም ፡ አጥባቂ ፡ ነበርና ፡ ይዘት ፡ ሽምጥ ፡ ሮጠ ። ይኸ ፡ ፈረስ ፡ በዚህ ፡ ፍጫውና ፡ ደንባሪነቱ ፡ አንድ ፡ ዘንድ ፡ ጥሎ ፡ ይሰባብረዋል ፡ እየተባለ ፡ በትልቅ ፡ ሥጋት ፡ ሲጠበቅ ፡ እስክንድር ፡ ፈረሱን ፡ በግልቢያ ፡ አድክሞ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ እየጋለበ ፡ ብቅ ፡ አለና ፡ ከፈረሱ ፡ ወርዶ ፡ ወደ ፡ አባቱ ፡ ሄደ ። አባቱም ፡ ባገኘው ፡ ጊዜ ፡ ጉባዛናውን ፡ አድንቆ ፡ ላንተ ፡ መቄዶንያ ፡ አይበቃህ

ምና ፡ (ይጠብሃልና) ፡ ሌላ ፡ ግዛት ፡ ፈልግ ፡ አለው ፡ ይባላል ፤ አባቱም ፡ ሲሞት ፡
ዕድሜው ፡ ሃያ ፡ ዓመት ፡ ስለነበረው ፡ በዚህ ፡ ዕድሜው ፡ በአባቱ ፡ ዙፋን ፡
ወጥቶ ፡ ተቀመጠ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የቴብ ፡ ከተማ ፡ ሰዎች ፡ ሸፍተውበት ፡ ነበርና ፡ እነሱን ፡
በጦር ፡ ኃይል ፡ አሳምኖ ፡ ከአረጋገጠ ፡ ወዲህ ፡ አባቱ ፡ አስቦ ፡ ሳይፈጽመው ፡
የቀረውን ፡ የትልቁን ፡ ንጉሥ ፡ የዳርዮስን ፡ አገር ፡ ፋርስን ፡ ለመውረር ፡ ይዘጋጅ ፡
ገፍመር ። እንደምንም ፡ ጅሺ ፡ ፈረስኛ ፡ ሟሺ ፡ የእግረኛ ፡ ጦር ፡ ከተሰበሰበ
ለት ፡ በኋላ ፡ በ፫፻፴፫ ፡ ዓመት ፡ በግሪክ ፡ በኢሶስ ፡ ቍጥሩ ፡ የበረከተውን ፡ ዳር
ዮስ ፡ ልክት ፡ የነበረውን ፡ የፋርስን ፡ ጦር ፡ ተዋግቶ ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ መለሰ ።
ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ፊንቄ ፡ ሄዶ ፡ የጢሮስን ፡ ከተማ ፡ ተዋግቶ ፡ ያዘ ። ከዚ
ያም ፡ አልፎ ፡ ከገዥዎቹ ፡ ከፋርሶች ፡ ተዋግቶ ፡ ግብፅን ፡ ወረረ ። የግብፅም ፡
ሕዝብ ፡ ፋርሶችን ፡ ጠልቶ ፡ ነበርና ፡ እስክንድርን ፡ እንደ ፡ ነፃ ፡ አውጭ ፡ ንጉሥ ፡
ቆጠሩት ። ለቀድሞ ፡ ፈርዖኖች ፡ ይሰጡት ፡ የነበረውን ፡ የአሞን ፡ ልጅነትን ፡ ሥያሜ ፡
ለርሱ ፡ ሰጡት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እስክንድር ፡ አገሩን ፡ ሰላም ፡ አድርጎ ፡ ሲጨርስ ፡
እስከ ፡ ዛሬ ፡ በስሙ ፡ የምትጠራዋን ፡ ከተማ ፡ እስክንድርያን ፡ መሠረተ ። ከዚያ ፡
የመገፍፍሪያውን ፡ የፋርስን ፡ አገር ፡ ወረራ ፡ ወደ ፡ ፍጻሜ ፡ ለማድረስ ፡ ፊቱን ፡
ከግብፅ ፡ ወደ ፡ ፋርስ ፡ መለሰ ።

ምዕራፍ ፡ ፳፯ ።

ትልቁ ፡ እስክንድርና ፡ ዳርዮስ ፡ በአርቤላ ፡ (አሶር) ፡ ያደረጉት ፡ ጦር
ነትና ፡ የዳርዮስ ፡ አሟሟት-የፋርሶችና ፡ የመቄዶንያውያን ፡ መቀናናት-የወዳጁ ፡
የክሊዮስ ፡ አማሟት-የእስክንድር ፡ ምኞትና ፡ ፍጻሜው ።

ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ የግብፅን ፡ ግዛት ፡ ከፋርሶች ፡ በጦር ፡ ኃይል ፡ ወስዶ ፡
የራሱ ፡ ግዛት ፡ አድርጎ ፡ አደላድሎ ፡ በያዘበትና ፡ ሕዝቡም ፡ በደስታ ፡
ተቀብሎት ፡ ባገሩ ፡ ሹም ፡ ሸር ፡ አድርጎ ፡ ከካህናቱ ፡ «የአሞን ፡ ልጅ» ፡ የሚ
ባለውን ፡ ሥያሜ ፡ በተቀበለበት ፡ ጊዜ ፡ ከግብፅ ፡ በደቡብ ፡ በኩል ፡ በተለይ ፡
በመርዌ ፡ ከተማ ፡ ሕንደኬ ፡ (ክንዳኬ) ፡ የምትባል ፡ የኢትዮጵያውያን ፡ ንግሥት ፡
የራሷን ፡ መንግሥት ፡ ትመራ ፡ ነበር ። እርሷም ፡ የእስክንድርን ፡ አሸናፊነት ፡ የፋ
ርሶችን ፡ ውድቀት ፡ በሰማች ፡ ጊዜ ፡ መላክተኛ ፡ ልካበታለች ። የዚህንም ፡
ሁኔታ ፡ የእስክንድርን ፡ የወረራ ፡ ታሪክ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ከፈጸምን ፡ በኋላ ፡
በሚቀጥለው ፡ እስክንድራው ፡ ድረስ ፡ አሁን ፡ እስክንድር ፡ ዳግመኛ ፡ ዳርዮስን ፡
ለመውጋት ፡ ወደ ፡ ፋርስ ፡ ጠረፍ ፡ ያደረገውን ፡ ጉዞ ፡ እንመልከት ።

እስክንድር ፡ ከግብፅ ፡ ተመልሶ ፡ በኤፍራጥስ ፡ ወንዝ-በኩል ፡ አድርጎ ፡ ከፋርሱ-ንጉሥ ፡
ከዳርዮስ-፫ኛ ፡ ጋር ፡ ለመዋጋት ፡ በሚጓዝበት-ጊዜ ፡ የብዙ-ነገሥታት-(ሰላሳ-ሳት ራፕ) ፡ ጌታ ፡
የሆነው-ዳርዮስ ፡ ከልዩ ፡ ልዩ-ነገድ ፡ የተጠራቀመ ፡ ቁጥሩ ፡ እስከ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ የሚደርስ ፡
ጦር ፡ ይዞ ፡ ተጠባበቀው ። ቢሆንም ፡ አስቀድሞ ፡ በተደረጉት ፡ ጦርነቶች ፡ የወጣቱ ፡ የእስክ

ድር : ደፋርነት ፤ የጦር : መላ : አዋቂነቱና : አመራሩ : የጦር : ሠራዊቱ : ጀግን
 ነት : ተገምቶና : አስፈራቶ : ነበርና : ፩ : ሚሊዮን : ጦር : ያስከተለው : ዳር
 ዮስ : ከአርባ : ሺ : አግረኛ : ከ፳፻ : ፈረሰኛ : የማይበልጥ : ጦር : የያዘውን :
 እስክንድርን : እርቅ : ጠየቀው ። በእርቁም : «ሴቷን : ልጄን : ለሚስትነት : ልስ
 ጥህና : ከኤፍራጥስ : ወንዝ : ወደ : ምዕራብ : ያለውን : አገር : አንተ ፤ ከወደ : ምሥ
 ራቅ : ያለውን : አገር : እኔ : ይገር : ግዛት : ተከፍለን : በሰላም : በየአገራችን :
 እንቀመጥ : ብሎ : ላከበት ። መቼም : እንደ : እስክንድር : ያለ : የ፴ : ዓመት :
 ወጣት : እስከሁን : ባንደኛውም : የጦር : ግንባር : ተሸንፎ : የማያውቅ : ዓለምን :
 ጠቅሎ : ለመግዛት : ምኞት : ያለው : የክፍያን : ዕርቅ : መቀበል : እንደማይሆ
 ንለት : የታወቀ : ነው ።

ስለዚህ : ከዳርዮስ : የመጣውን : መልእክት : ከመኳንንቱ : ጋር : ሲመለከት :
 ባጠገቡ : ያለው : ፓርሚኒዮን : የሚባለው : የጦር : አለቃው : «እኔ : እስክንድርን :
 ብሆን : ይኸን : ዕርቅ : እቀበል : ነበር» : ብሎ : ተናገረው : እስክንድርም : «እኔም :
 ፓርሚኒዮንን : ብሆን : ኖሮ : እቀበል : ነበር» : ብሎ : በአምላኩ : በዜውስ :
 ማለለት ። የዚህን : ትርጓሜ : ለአንባቢ : ማብራራት : የሚያስፈልግ : አይመስለኝም :
 ባጭሩ : የእስክንድር : አሳብ : እንዳንተ : ፈሪ : ብሆን : ኖሮ : ወይም : አንተን : ፈሪ
 ውን : ብሆን : ኖሮ : ይኸን : የመሰለውን : ዕርቅ : እቀበል : ነበር ፤ ነገር : ግን : እኔ :
 ደፋሩ : እስክንድር : ነኝና : ይኸን : የመሰለ : ዕርቅ : አልቀበልም : ማለቱ : ነው ።

ለፓርሚኒዮን : ይኸን : ከመለስ : በኋላ : ለዳርዮስ : ደግሞ : «ባንድ : ሰማይ :
 ሁለት : ፀሐዮች : አሉን : እነሱስ : ተቀራርበው : ሊያበሩ : ይችላሉን ? እንደዚሁም :
 ሁለት : ነገሥታት : በምድር : ተስማምተው : ሊገዙ : አይችሉም» : ብሎ : የላከበ
 ትን : ዕርቅ : አለመቀበሉን : በፀሐይና : በሰማይ : መስሎ : ላከበት ። ስለዚህ :
 ሁለቱም : ጦራቸውን : እንደያዙ : ገዟቸውን : ቀጥለው : እንደኤውሮፓ : ቍጥር :
 ከክርስቶስ : ልደት : በፊት : በ፻፴፩ : ዓመት : አርቤላ : ከሚባለው : ከጤግርስ : ወንዝ :
 ወደ : ምሥራቅ : ሲል : በአሶር : ግዛት : ውስጥ : ተጋጠሙ ። ውጊያው : ተገምሮ :
 ወታደር : ከወታደር : በዘመኑ : የጦር : መሣሪያ : በቀስትና : በጎራዴ : በሰይፍና :
 በጦር : በሚዋጋበት : ጊዜ : የግሪክ : ጦር : እንደለመደው : በሩጫና : በፈረስ : ግል
 ቢያ : የፋርስን : ጦር : ጥሶ : ወደ : መካከል : ገባ ። ግንባር : ቀደም : ሆኖ : ለመ
 ምራት : ዘወትር : የሚደፍረው : እስክንድር : ራሱ : አባርሮ : ዳርዮስን : ሊማ
 ርከው : ነበር ። ነገር : ግን : ዳርዮስ : የጦርነቱን : አገማሚያ : ሲመለከት : ከወ
 ርቅ : ሠረገላው : ላይ : በፍጥነት : ወርዶ : በፈረሱ : ተጋብቶ : በሽምጥ : ግልቢያ :
 ከጦርነቱ : በታ : አምልጦ : ወደ : ኋላው : ሸሸ ።

ከዚህ : በኋላ : በሚሊዮን : የተቆጠረው : የዳርዮስ : ጦር : ፍርስርሱ : ወጥቶ :
 ግማሹ : ሸሸ ፤ የቀረውም : ተማረከ ። እስክንድርም : በወታደሩ : እንደታጀበ : ስመ :
 ጥሩዬቱን : ከተማ : ባቢሎንን : ያዛት : ሱስ ፤ ፔርሴፖሊስ ፤ ፓሳርጋድ : የሚባሉት :
 ከተሞች : ሁሉ : ከደለበው : ሀብታቸው : ጋር : በግሪክቹ : እጅ : ወደቀ ። ከዚያ :

እስክንድር፡ ዳርዮስ፡ የሸሸበትን፡ ዳካ፡ እየተከታተለ፡ ወደ፡ ሰሜን፡ ምሥራቅ፡ ሲን
ዝና፡ ሊደርስበት፡ ትንሽ፡ ሲቀረው፡ ቤሶስ፡ የሚባል፡ የፋርስ፡ ተወላጅ፡ ያንድ፡
አውራጃ፡ አገረ፡ ገዥ፡ ዳርዮስን፡ ይዞ፡ ገደለው፡ የሚሉ፡ ወሬ፡ ለእስክንድር፡
መጣለት። ዳዊት፡ በሳዎል፡ ገዳይ፡ እንዳልተደሰተ፡ እስክንድርም፡ አልተደሰተም።
ነገሥታት፡ በላጋራቸውም፡ በሆን፡ አንዱ፡ ንጉሥ፡ በሌላ፡ ሰው፡ እጅ፡ እንዲሞት፡
አይፈልጉም፡ «በኔም፡ ቀን፡ ይኸው፡ ነው»፡ የሚል፡ መንፈስ፡ ይመጣባቸዋል።

ስለዚህ፡ ቤሶስ፡ እስክንድርን፡ ያስደሰተ፡ መስሎት፡ የዳርዮስን፡ ሬሳ፡ ይዞ፡
በቀረበ፡ ጊዜ፡ ከአሸናፊው፡ ያላሰበው፡ ነገር፡ ደረሰበት። እስክንድር፡ ለዳርዮስ፡
ሬሳ፡ ለንጉሥ፡ የሚገባ፡ ክብር፡ ሰጥቶ፡ በማዕርግ፡ እንዲቀበር፡ አደረገና፡ የዳር
ዮስን፡ ወንድም፡ አስጠርቶ፡ የወንድምህን፡ ገዳይ፡ በፈቀደህ፡ ዓይነት፡ አወቃ
ይተህ፡ ግደለው፡ ብሎ፡ ቤሶስን፡ አስረከበውና፡ ተወቃይቶ፡ ሞተ።

ቀጥሎ፡ እስክንድር፡ ከድል፡ ወደ፡ ድል፡ እየተራመደ፡ አሁንም፡ ግዛቱን፡ ወደ፡
ምሥራቅ፡ ለማስፋፋት፡ ያን፡ ጊዜ፡ አራካዚ፡ ወደ፡ ሚባለው፡ ዛሬ፡ አፍጋኒስታን፡
ወደ፡ ሚባለውና፡ ወደ፡ ባክትሪያን፡ (የዛሬው፡ ቱርኬስታን)፡ ገዛውን፡ ቀጠለ።
ዳሩ፡ ግን፡ በዚህ፡ አገሮች፡ ያለው፡ የፀሐይ፡ ሐሩርና፡ የደጋ፡ በረዶ፡ እየተፈራ
ረቀ፡ የግሪኮችንና፡ በቅርብ፡ ከያለበት፡ የተመለመለውን፡ ጦር፡ አዳክመበት።
ከዚያ፡ ወደ፡ ደቡብ፡ መለስ፡ ብሎ፡ የሕንድን፡ አገር፡ ለመውረር፡ ተዘቀዘቀ።
ምን፡ ላድርግልህ፡ ወይም፡ እንደምን፡ አድርጌ፡ ልያገዛህ፡ ብሎ፡ ጠየቀው፡ ያም፡
«አንዳንድ፡ ንጉሥ፡ አድርገህ፡ ያዘኝ»፡ ብሎ፡ መለሰለት፡ እስክንድርም፡ በግዛትህ፡
ንጉሥነትህን፡ መርቁልሃለሁ፡ አለውና፡ ሁለቱ፡ ወዳጅ፡ ሆኑ፡ ይባላል።

እስክንድር፡ አሁንም፡ ከሐንዱ፡ ወደ፡ ጋንዥ፡ (ሂንዱስታን)፡ መገለቅ፡
ፈለገ። ዳሩ፡ ግን፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ ገዛ፡ የደከማቸው፡ ጦርነት፡ የሰለገቸው፡ ወታደ
ሮቹና፡ ሹማምንቱ፡ እያገረመረሙ፡ ጨርሰው፡ እምቢታቸውን፡ አስታወቁ። በዚ
ህም፡ እስክንድር፡ አኩር፡ ቮ ቀን፡ ሙሉ፡ ከሰው፡ ሳይነጋገር፡ በድንኳኑ፡
ውስጥ፡ ተቀመጠ። በመጨረሻም፡ የወታደሩን፡ መድከምና፡ መገዳት፡ ራሱ፡
ስለተረዳው፡ ወደፊት፡ እንግፋ፡ ብሎ፡ ወታደሩን፡ ማስገደድም፡ የማይረባ፡ መሆ
ኑን፡ ስለተረዳው፡ ቅርታውን፡ በልቡ፡ እንደተሸከመ፡ ዳርዮስን፡ ከሸነፈ ገምሮ
አራት፡ ዓመት፡ ያህል፡ በምሥራቅና፡ በሕንድ፡ በማያውቃቸው፡ አገሮች፡
ሲንዝ፡ ሲዋጋ፡ ሲያሳምን፡ ጥሮ፡ አሁን፡ በ፫የጾጿ፡ ዓመት፡ ላይ፡ ከሕንድ፡
አገር፡ በፋርስ፡ ደቡብ፡ በኩል፡ አድርጎ፡ ረገቡንና፡ ጥሙን፡ የበረሀውን፡ ሐሩ
ርና፡ የደጋውን፡ በረዶና፡ ብርድ፡ ከነሠራዊቱ፡ ታግሶ፡ በስንት፡ ድካም፡
ተመልሶ፡ በ፫የጾፊ፡ ዓመት፡ ሱስ፡ (የኤላም፡ ከተማ)፡ ገባ። ከዚያም፡ ግብፃ
ውያን፡ የግሪክ፡ የጳኤል፡ የፋርስና፡ የባቢሎን፡ የሌላም፡ አገር፡ ሁሉ፡ ሕዝብና፡
ነገሥታት፡ በተሰበሰቡበት፡ የዓለም፡ ንጉሥነቱን፡ አከበረ። የሕንደኬ፡ ንግሥት፡
መልክተኞችም፡ ይኸን፡ በዓል፡ ተከፋለዋል።

ዋናው ፡ የትልቁ ፡ እስክንድር ፡ አሳብና ፡ ምኞት ፡ ከዐሐይ ፡ መውጫ ፡ እስከ ፡ ዐሐይ ፡ መግቢያ ፡ ድረስ ፡ የሚገኘው ፡ ዓለም ፡ አንድ ፡ ሆኖ ፡ ሕዝብ ፡ አሕዛብ ፡ ባንድነት ፡ ተቀይመው ፡ አርሱ ፡ የዓለም ፡ ንጉሥ ፡ ለመሆን ፡ ነው ። ራሱ ፡ እንደተረዳው ፡ አሪስተቶችም ፡ እንደሚመክረው ፡ እኔ ፡ መቀዶናዊ ፡ (ግሪክ) ፡ ነኝ ፤ ሌላው ፡ ሕዝብ ፡ አይረባም ፤ የኔ ፡ አምላክ ፡ ዜውስ ፡ ከሌሎቹ ፡ አገሮች ፡ አማልክት ፡ ይበልጣል ፡ ሳይል ፡ በደረሰበት ፡ አገር ፡ ያለውን ፡ ሕዝብ ፡ አክብሮ ፡ ልማዳቸውን ፡ ማጽደቅ ፡ አማልክቶቻቸውን ፡ መሰለም ፡ ይወድ ፡ ነበር ። ኢየሩሳሌም ፡ በገባ ፡ ጊዜ ፡ (የጄሆባሕ ፡ የጽኤል ፡ አምላክ) ፡ መልክተኛ ፡ ነው ። በግብፅ ፡ የአዋን ፤ ልጅ ፤ በጢሮስና ፡ በሲዶና ፡ በአሶር ፡ የሞሎክ ፡ የአስታርት ፡ ልጅ ፡ ተባለ ። በጭሩ ፡ አገሮች ፡ ሁሉ ፡ በየቋንቋቸው ፡ የአማልክቶቻቸው ፡ ልጅ ፡ አደረጉት ። እርሱም ፡ ከሁሉ ፡ እየመሰለ ፡ ሁሉንም ፡ አስደሰተ ፡ ከፋርስ ፡ አገር ፡ ገደ ፡ በረከትና ፡ ግብር ፡ እየያዙ ፡ እሱን ፡ ለመሰለም ፡ የሚመጡትን ፡ የፋርስ ፡ መሳፍንትና ፡ ሕዝብ ፡ ልክ ፡ እንደፋርስ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ እንደዳርዮስ ፡ የፋርስን ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ልብሰ ፡ መንግሥት ፡ ለብሰ ፡ ተቀበላቸው ። የነርሱንም መሳፍንት ፡ በደስታ ፡ እየተቀበለ ፡ በሹመታቸው ፡ እያጸና ፡ በለሻል ፡ አደረጋቸው ።

በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ከአርያን ፡ (ጀርመን) ፡ ዘር ፡ በቀር ፡ የቀረው ፡ አይረባም ፡ ብሎ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ከተነሣው ፡ ከሂትለር ፡ እስክንድር ፡ ብልጫ ፡ አለው ፡ እስክንድር ፡ ሁሉን ፡ በየወገ ፡ በየአምልኮው ፡ ሲያስደስት ፡ በጠቅላላው ፡ አረመኔና ፡ ጨዋ ፡ በዕድና ፡ ወገን ፡ ሳይባል ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ የዓለም ፡ ሕዝብ ፡ ሆኖ ፤ የዓለም ፡ ንጉሥ ፡ አርሱ ፡ ብቻ ፡ ለመሆን ፡ ምኞት ፡ እንደነበረው ፡ በየታሪኩ ፡ ይገኛል ።

የርሱን ፡ ታሪክ ፡ የጻፈለት ፡ ፕሉታርክ ፡ የሚባል ፡ ቅርብ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በኋላ ፡ ከገምሳ ፡ እስከ ፻፳፭ ፡ ዓመት ፡ የነበረ ፡ የግሪክ ፡ ተወላጅ ፡ ነው ። ይህ ፡ ሰው ፡ ከብዙ ፡ የሞራል ፡ መጽሐፎቹ ፡ መካከል ፡ የእስክንድርን ፡ የሕይወት ፡ ታሪክ ፡ በግሪክ ፡ ቋንቋ ፡ ጽፎት ፡ የነበረው ፡ በኋላ ፡ በየቋንቋው ፡ ተተርጉሟል ። በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ስለእስክንድር ፡ ሀሳብ ፡ እንደዚህ ፡ ይላል ። "እስክንድር ፡ ሁሉን ፡ ለመሰብሰብና ፡ በንድነት ፡ አድርጎ ፡ ለመዳኘት ፡ አምላክ ፡ እንደላከው ፡ ያምን ፡ ነበር ። ዓለም ፡ ሁሉ ፡ እንዳንድ ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ እንዲሆን ፡ ይመኝ ፡ ነበር ። በልማድም ፡ በመሣሪያም ፡ በግሪክና ፡ በአረማዊ ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ ሳይሆን ፡ ደጉ ፡ ሁሉ ፡ ግሪክ ፡ ክፉው ፡ ሁሉ ፡ አረመኔ ፡ እንዲባል ፡ ያኩብ ፡ ነበር ። ዓለም ፡ ሁሉ ፡ ተሰብስቦ ፡ በአንድ ፡ ዋንጫ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ የፍቅር ፡ ወይነን ፡ እንዲጠጣ ፡ ያለፈው ፡ ጠላትነትና ፡ ደካማነት ፡ እንዲረሳ ፡ አሳቡ ፡ ነበር ። ታልቦት ፡ ከተረገጡት ፡ ውስጥ ፡ ኤ. ማሌና ፡ ይስሐቅ ፡ ግሪክና ፡ ምሥራቅ ፡ በሚል ፡ አርዕስት ፡ ያሳተሙትን ፡ መጽሐፍ ፡ ገጽ ፡ ፫፻፬ ፡ ተመልከት ።

በዚህ ፡ በፕሉታርክ ፡ መጽሐፍ ፡ እንደሚገኘው ፡ እስክንድር ፡ ዳርዮስን ፡ ጥሎ ፡ በግሪክና ፡ በግብፅ ፡ ግዛቱ ፡ ላይ ፡ የፋርስን ፡ የባቢሎንንና ፡ የአሶርን ፡ መንግሥታት ፡ ከያዘ ፡ ወዲህ ፡ በታላቅ ፡ ክብርና ፡ ጊትነት ፡ ጊዜውን ፡ ያሳልፍ ፡ ዠመር ፡ ያገሩን ፡ የግሪክን ፡ በተለይም ፡ የመቄዶንያን ፡ ልማድ ፡ ወደ ፡ ጎን ፡ እየ

ተወ : የፋርሶችን : ልማድ : በመቀበልና : በመውደድ : ልብስ : መንግሥቱን ፤
 ልክ : እንደነ : ዳርዮስ : ለብሶ : በዙፋኑ ተቀምጦ : ከየአገሩ : በተለይም : ከፋርስ :
 የሚመጡት : ሁሉ : በፊቱ : እየተደፉ : እንደ : ምሥራቅ : ነገሥታት : ልማድ :
 ይሰለሙት : ገመር ። የዚህም : ሁኔታ : የቀድሞዎቹን : የጦር : አለቆቹንና : ወገ
 ናቸን : ግሪኮቹን : አላስደሰታቸውም ። በባለሙያዎችም : ከግሪኮቹ : ፋርሶቹ : ስለ
 ሚቀድሙ : በፋርሶችና : በግሪኮቹ : መካከል : መቀናናት : ተፈጠረ ። በዚህ :
 መካከል : በእስክንድር : ንጉሥ ፤ ላይ : አድማችኋል : ተብለው : አንዳንድ : የግ
 ሪክ : ባለሥልጣኖች : ሲታሰሩ : ከዚህ : በፊት : ዳርዮስ ልጅን : ልዳርልህና
 ተሰማምተን : አብረን : እንግዛ : ብሎ : ለእስክንድር : በላከ : ጊዜ : እኔ : እስ
 ክንድርን : ብሆን : ኖሮ : ይኸን : የመሰለውን : ዕርቅ : እቀበል : ነበር : ብሎት : የነበ
 ረው : ፓርሜኒዮን : የሚባለው : ሽማግሌ : የጦር : አለቃ : በእስክንድር :
 ትእዛዝ : ተገደለ ። ክሊቶስ : ጥቁሩ : የሚባለውንም : ወዳጁን : ራሱ : እስክን
 ንድር : በንድ : ግብገፍ : ላይ : ገደለው ። ይኸም : ክሊቶስ : የተባለው : የእስክ
 ንድር : የልብ : ወዳጅ : የነበረ : በማናቸውም : ጦርነት : የማይለየው : ከዳር
 ዮስ : ጋር : በግራረክ : የተዋጋ : ለት : ከሞት : ያዳነው : ነው ።

በፕሉታርክ : መጽሐፍ : እንደሚገኘው : ከዕለታት : ፩ : ቀን : በታላቅ :
 ግብገፍ : ላይ : ግሪኮቹና : ፋርሶች : ሚዶናውያን : ሁሉ : ተሰብስበው : እየበሉ
 እየጠጡ : ሲጫወቱ : በዚያ : ክሊቶስ : ውስጥ : ከዚህ : በፊት : በተደረገ : ጦር
 ነት : ላይ : ሳይቀናቸው : የቀሩትን : ፩ : አንድ : የመቄዶንያ : የጦር : መከራኛዎችን
 አያነሱ : ሲቀልዱ : ክሊቶስ : መጠጥ : እንደተጫነው : "የመቄዶንያ : ጠላት :
 በሆነው : በአረመኔ : ሕዝብ : (ፋርስ : ሚዶን) : ፊት : በመቄዶንያ : ዠራራሎች :
 መቀለድ : አይገባም" ብሎ : ተቆጣ : እስክንድር : ክሊቶስ : ፍርሃት : ላላቸው :
 የጦር : አለቆች : ጠበቃ : ሆኗል : በሚል : አነጋገር : በመልስለት : ክሊቶስ
 ብድግ : ብሎ : «በእርግጥ : እነዚህ : ፈሪ : የምትላቸው : ናቸው : አንተን :
 የአማልክት : ልጅ : የምትባለውን : ዠርባህን : ሰጥተህ : ስትሾኽ : ተዋግተው :
 ያዳኑህ ። በመቄዶንያውያን : ደምና : ቁስል : ፈልጎን : ለመክዳትና : የአሞን
 ልጅ : እየተባልህ : ታላቅ : ለመሆን : በቃህ ። መቄዶንያውያን : በሚዶንያው
 ያን : በትር : ሲመቱ : ግሪኮቹ : ወደንጉሡ : ለመግባት : ፋርሶቹን : ደጅ :
 ሲጠኑ : ሳያዩ : የሞቱት : የተመሰገኑ : ናቸው ። ሲል : ተናገረ ። እስክንድርም :
 በቀጣ : በነሣ : ይኸው : ክሊቶስ : ንግግሩን : በመቀጠል : «እባክህ : ዝም :
 በልና : የፋርሶችን : ቀበቶ : እንደታጠቅህ : ነጮን : ልብሳቸውን : እንደለበ
 ስህ : ከሚሰግዱልህ : አረመኔዎችና : በሮች : ጋር : ኑር» ብሎ : ተናገረው :
 በዚያን : ጊዜ : እስክንድር : በገበታው : ላይ : ለመብል : ከቀረቡት : ፍሬዎች :
 አንዱን : አንስቶ : በክሊቶስ : ራስ : ላይ : ወረወረ ፤ ለመግታትም : ሰይፋን :
 ሲፈልግ : ብልሁ : ጋሻ : ዣግሬ : ደበቀበት ። በዚያን : ጊዜ : የቀሩት : ሹማምንት :
 እየጉተቱ : ክሊቶስን : በግድ : ወደውጭ : አወጡት ። ከዚያም : ቲንሽ : ቆይቶ :

በሌላ ፡ በር ፡ ተመልሶ ፡ ገባና ፡ «አምላኬ ፡ ሆይ ፡ ግሪክን ፡ አንዴት ፡ ያለ ፡ ልማድ ፡ ወረረው ፡ ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እስክንድር ፡ ጦሩን ፡ ጨብጦ ፡ ክሊቶስን ፡ በሬቱ ፡ ሲያልፍ ፡ ተጠባብቆ ፡ ወርውሮ ፡ ገደለው ።

ክሊቶስ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ እስክንድር ፡ ወዳጁን ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ በመግደሉ ፡ በጣም ፡ ተጸጸተ ፡ ይባላል ። በዚህ ላይ ፡ የምናስታውሰው ፡ በገራችን ፡ ከአብሮ ፡ አደግህ ፡ አትሰደድ ፡ ወይም ፡ የመስራ ፡ ጊዜ ፡ አሽከር ፡ መከራን ፡ መስሎ ፡ ይታያል ፡ እንደሚባለው ፡ ከቀድሞ ፡ ገምሮ ፡ ለእስክንድር ፡ የጭፍራ ፡ ጓደኛ ፡ ሆነው ፡ በዘመቻ ፡ በጉዞ ፡ ሳይለዩ ፡ አብረው ፡ የኖሩት ፡ የመቄዶንያና ፡ የግሪክ ፡ የጦር ፡ አለቆች ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ከሜዶንና ፡ ከፋርስ ፡ የጦር ፡ አለቆችና ፡ መሳ ፍንቶች ፡ ጋር ፡ በመቀናናት ፡ እንደተጣሉ ፡ ፋርሶች ፡ ክብርን ፡ ገናገነትን ፡ ለሚ ወደው ፡ የአማልክቱ ፡ የነአሞን ፡ ልጅ ፡ ነኝ ፡ ለሚለው ፡ ለወጣቱ ፡ ለእስክንድር ፡ ለጥ ፡ ሰጥ ፡ ብለው ፡ ሲሰግዱ ፡ ይስበረኝ ፡ ይሰንጥረኝ ፡ እያሉ ፡ በአንደበታቸው ፡ እያቆላመጡ ፡ ውዳሴ ፡ ሲያደርጉለት ፡ ደረቆቹ ፡ ግሪኮች ፡ በወገንነታቸውና ፡ በለፈ ፡ ርዳታቸው ፡ ብቻ ፡ እየተመኩ ፡ እስክንድርን ፡ እንዳላስደሰቱት ፡ ይታያል ።

የነዚያ የምሥራቃው ያተ ፡ አክብሮትና ፡ ቁልምጥ ፡ ለእስክንድር ፡ መንፈስ ፡ ሲጥመው ፡ የነዚህ ፡ የወገኖቹ ፡ ትምክህትና ፡ ከራት ፡ ስላበሳጨው ፡ የዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ወዳጁን ፡ እስክ ፡ መግደል ፡ እንዳደረሰው ፡ እንመለከታለን ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ከሕንድ ፡ ተመልሶ ፡ መቀመጫውን ፡ በቢሎን ፡ ከተማ ፡ አድርጎ ፡ የግሪክና ፡ የፋርስ ፡ ሕዝብ ፡ ሌላውም ፡ ሁሉ ፡ ተደ ባልቆ ፡ በጋብቻ ፡ በልማድ ፡ እንዲተማወር ፡ በምክርም ፡ በትእዛዝም ፡ ሲያስተ ዳድር ፡ ቆየ ።

ከባቢሎን ፡ ወደ ፡ ሱስ ፡ (የኤላም ፡ ከተማ) ፡ መመላለሱ ፡ ሳይቀር ፡ ዋና ፡ መደበኛና ፡ መናገሻ ፡ ከተማ ፡ ያደረገው ፡ በቢሎንን ፡ ነው ፤ ይቺንም ፡ ከተማ ፡ ጥንት ፡ እነ ፡ ሐሙራቢ ፡ እነ ፡ ናቡከደነፆር ፡ ካስጌጧት ፡ የባለጠ ፡ እስክንድር ፡ አዳዲስ ፡ ፅርዓዊ ፡ ሕንፃ ፡ እያስጨመረ ፡ አስጌጣት ። በዚህች ፡ በደመቀች ፡ ታላቅ ፡ ከተማ ፡ ከዚህ ፡ በሬት ፡ እንደተጠቀሰው ፡ የዓለም ፡ ሕዝብ ፡ መልእክተኞች ፡ ግሪኮች ፡ ኢጣሊያኖች ፡ የካርታጎና ፡ የኤስፓኝ ፡ የግብፅና ፡ የኢትዮጵያውያን ፡ መልእክተኞች ፡ ሁሉ ፡ በየአገራቸው ፡ ልብስ ፡ አገጠው ፡ እየመጡ ፡ የዓለም ፡ ንጉሥ ፡ ለተ ባለው ፡ ለእስክንድር ፡ እጅ ፡ አየነሱ ፡ ተመለሱ ። እርሱም ፡ የመጡትን ፡ ሁሉ ፡ እንደልማዳቸው ፡ እየተቀበለ ፡ ሁሉንም ፡ እያስተናገደ ፡ ሲመልስ ፡ ከርሱ ፡ ጋር ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በወታደርነት ፡ በሽከርነት ፡ በጃቢነት ፡ የማይለ ዩት ፡ ያገሩ ፡ የግሪክ ፡ ሰዎችና ፡ በቅርቡ ፡ የተገዙለት ፡ የፋርሳና ፡ የሚዶን ፡ መሳ ፍንትና ፡ ተወላጆች ፡ ናቸው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ትልቁ ፡ እስክንድር ፡ ከባቢሎን ፡ በግዛቱ ፡ በግብፅ ፡ አልፎ ፡ በካርታጎ ፡ አድርጎ ፡ ያልገበሩ ፡ አገሮች ፡ እንዳሉ ፡ እነዚያን ፡ አስገብሮ ፡ በሚዲቲ ሬኔ ፡ በሕር ፡ በኩል ፡ ወደ ፡ አገሩ ፡ ወደ ፡ ግሪክ ፡ ለመመለስ ፡ ሲመኝ ፡ በመካ

ከሉ : በድንገት : በንድ : ግብዣ : ላይ : ተቀምጦ : ሳለ : የትኩሳት : ሕመም : ተነግቦት = በዚህ : ሕመም : አሥር : ቀን : ያህል : እንደተኛ : በተወለደ : በሰላሣ : ስስተኛው : በነገሠ : በጊዮኛው : ዓመት : ከክርስትና : በፊት : በ፪፻፳፫ : ዓመት : በዚህ : በባቢሎን : ከተማ : ሞተ = ስለአማሚቱ : ግማሹ : ወደ : ሕንድ : በዘመተ : ጊዜ : ወባ : ነድፎት : ነበርና : በዚያ : ትኩሳት : ሞተ : ሲሉ : የቀሩት : ገርኔ ራሎቹ : (አንቲፓተር?) በመድኃኒት : ገደሉት : የሚሉ : አሉ =

በሕይወቱ : ሳለ : በደረሰባቸው : አገሮች : ሁሉ : የከተማቸው : ከተማዎች : ቀጥሮ : እስከ : ሰባ : ይደርሳሉ : ይባላል = ከነዚህ : አሥሩ : በስሙ : እስክንድርያ : የሚባሉ : ናቸው = ከነርሱ : ውስጥ : ደግሞ : አንደኛይቱ : የግብፅ : እስክንድርያ : እነሆ : በክርስትና : ዘመን : ሁሉ : የደመቀች : ከተማ : የሊቃነ : ጳጳሳት : መቀመጫ : ሆና : ከዘመናችን : ላይ : ደርሰዋል = የእስክንድርያም : አጽም : ወደዚችው : ከተማ : መጥቶ : በክብር : አረፈ = ይህች : ከተማ : ትልቁ : እስክንድር : መሥርቷት : በስሙ : እስክንድርያ : እየተባለች : ከመጠራቷ : በፊት : የቀድሞ : ስሟ : ራኩዲ : እንደነበረ : በዮሐንስ : መደብር : መጽሐፍ : ላይ : ይገኛል = እንደሚመስለኝ : ዮሐንስ : መደብር : ራኩዲ : ያለው : ቀድሞ : በግብፃውያኑ : ዘመን : ራካቲ : ይባል : የነበረውን : ሳይሆን : አይቀርም = ፖል : ፒዩሬ : ያዘጋጀውን : የግብፅ : የአርኬዎሎጂ : መዝገብ : ነገር : (ዲክሲዮኔር)ገጽ : ፳ ተመልከት = እንደዚህም : ይኸንጉ : ግብፃውያን : ራካቲ : ይሉት : የነበረው : ሥፍራ : አንዳንድ : ጊዜ : በግሪክኛ : አጠራር : ዓይነት : ራካቲስ : ይባላል = ዙቴንበርግ : የተረገመውን : የዮሐንስ : መደብርን : መጽሐፍ : ገጽ ፬፻፪ : ተመልከት =

ምዕራፍ : ፳፮ =

እስክንድርና ደዎጋን-ከትልቁ : እስክንድር : ሞት :

በኋላ : ግዛቱን : የተከፈሉት : አለቆች =

እስክንድር : ከሞተ : በኋላ : ሰፊውን : ግዛቱን : የጦር : አለቆቹ : «ዲያ ዶክ-ተከታዮች» : ተብለው : የተወሰኑት : ተከፍለው : ያዙት = ትልቁ : እስክንድር : በተወለደ : በ፴፫ : ዓመቱ : በነገሠ : በጊዮኛው : ዓመት : መሞቱን : ስንመለከት : በዚህ : ዓለም : በነ-ሮም : በግዛትም : የኖረበት : ጊዜ : ምን : ያኸል : ትንሽ : መሆኑን : እንረዳለን = በዚህም : በትንሽ : ዘመን : ውስጥ : ሰፊውን : የአፍሪካ : ስሜንና : የመካከለኛ : ምሥራቅ : ዓለም : እስከ : ሕንድ : ድረስ : እየዘረ : ታላላቆቹን : መንግሥታት : ይልቁንም : በተለይ : ፴ : መንግሥታት : የገበሩለትን : ኢትዮጵያንም : ለማስገበር : በየጠረፋ : ያስጨነቀውን : የፋርስን : መንግሥት : ጥሎ : የራሱን : ግዛት : ሲያስፋፋ : በዚህም : ሥራው : ስሙን : ለልጅ : ልጅ : ሲተክል : በትንሽ : ዘመንና : ጊዜ : ውስጥ : ብዙ : ነገር : ለመሥራት : መቻሉን : እንረዳለን = ቢሆንም : እርሱ : በጭር : ጊዜ :